

Xalq qəzeti

Xalqın qəzeti!

№ 54 (30748) 12 mart 2025-ci il, çərşənbə

Gündəlik ictimai-siyasi qəzet

1919-cu ildən çıxır

Təsisçi: Azərbaycan Respublikası Prezidentinin İşlər İdarəsi və qəzetin redaksiya heyəti

Şimali Makedoniya ilə çoxtərəfli əməkdaşlıq qurulur

Şimali Makedoniya Prezidentinin Azərbaycana rəsmi səfəri Bakıda qonağın rəsmi qarşılama mərasimi

Azərbaycan Respublikasında rəsmi səfərdə olan Şimali Makedoniya Respublikasının Prezidenti Qordana Silyanovska-Davkovanın martın 11-də Bakıda rəsmi qarşılama mərasimi olub.

Hər iki ölkənin Dövlət bayraqlarının dalğalandığı meydan Şimali Makedoniya Prezidentinin şərfinə fəxri qarovul dəstəsi düzülüb.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Şimali Makedoniya Prezidenti Qordana Silyanovska-Davkovanı qarşıladı.

Fəxri qarovul dəstəsinin rəisi Şimali Makedoniya Prezidentinə raport verdi.

Şimali Makedoniya Respublikasının və Azərbaycan Respublikasının Dövlət himnləri səsləndirildi.

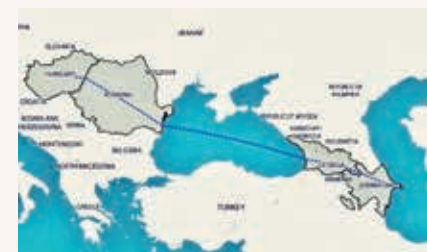
Fəxri qarovul dəstəsi hərbi marşın sədaları altında Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin və Şimali Makedoniya Prezidenti Qordana Silyanovska-Davkovanın qarşısından keçdi.

Dövlət başçıları rəsmi foto çəkdirdilər.

Azərbaycandan Avropaya “yaşıl” enerji dəhlizi

Son illər Avropa Birliyinin mötəbər enerji tərəfdaşı kimi mövqeyini xeyli gücləndirən Azərbaycan Respublikası dünyanın prioritet elan etdiyi “yaşıl keçid” platformasının da fəal iştirakçısına çevrilib. Buna isə ölkəmizin zəngin bərpaulunan enerji potensialı imkan yaradıb. Təsdiqlənmiş proqnozlara görə, Azərbaycanın quru ərazisində 37 qiğavatlq külək və günəş enerjisi, Xəzər dənizinin ölkəmizə aid ekvatoriyasında isə 157 qiğavatlq külək enerjisi imkanları mövcuddur. Bütövlükdə isə, ölkəmizin bərpaulunan enerji sahəsində potensialı 200 qiğavata yaxın qiymətləndirilir.

Hazırda Azərbaycan təbii qazının istisna qızınan “köhnə qitə” ölkəmizin “yaşıl” potensialından da bəhrələnmək niyyətindədir. Elə dövlətimizin başçısı İlham Əliyevin də yeni enerji siyasətinin əsas istiqamətlərindən biri mahz Azərbaycanın Avropanın dekarbonizasiyasında fəal iştirakını təmin etməkdən ibarətdir. Bununla ölkəmiz, həm də Avropaya yeni enerji körpüsü salmaqla “köhnə qitə”nin mühüm elektrik enerjisi, əsasən də, “yaşıl” enerji təchizatçısına çevrilməyi hədəfləyir.

(ardı 4-cü səhifədə)

Gündəmdə əsas məsələ: Regional təhlükəsizlik

İordaniyanın paytaxtı Əmman şəhərində İraq, İordaniya, Livan, Suriya və Türkiyənin xarici işlər, müdafiə nazirliklərinin, Baş Qərargah və kəşfiyyat xidmətləri rəhbərlərinin görüşü keçirilib. Danışqlarda təhlükəsizlik məsələləri, terrorizm, silah və narkotik qaçaqmalçılığın qarşı mübarizə, Suriyadakı vəziyyət müzakirə olunub.

Görüşün yekununda tərəflər Suriyanın ərazi bütövlüyü və suverenliyini təmin etməklə yanaşı, ölkənin yenidən qurulmasına dəstək göstərmək barədə razılığa gəliblər. Eyni zamanda, təhlükəsizliyin təmin edilməsi, ekstremist qruplara qarşı birgə mübarizə və Suriya hökumətinin vəziyyətinin sabitləşdirilməsinə yönəlmiş tədbirlərinin dəstəklənməsi sahəsində əməkdaşlığın gücləndirilməsi qərarə alınıb.

Əsas qərarlardan biri birgə əməliyyat mərkəzinin yaradılması olub. Mərkəzin yaradılmasında Türkiyə, Suriya, İordaniya, İraq və Livan iştirak edəcək. Mərkəz məlumat mübadiləsi və terror təhlükəsinə qarşı əməliyyatların planlaşdırılması, habelə yaraqlıların saxlanması yerləri ilə bağlı məsələlərə baxılması ilə məşğul olacaq.

(ardı 5-ci səhifədə)

İspan xalqının mandatı və hayların “təltifi”

Con İnyarritunun ermənipərəst bəyanatlarının motivləri barədə

“Azərbaycanın təbliğat meydanına atdığı qon-darma “Qərbi Azərbaycan” narrativini tarixi yenidən yazmaq, Dağlıq Qarabağın erməni əhalisinə qarşı etnik təmizləməyə və Ermənistandan yeni ərazilərin işğalına haqq qazandırmaq məqsədi daşıyır”.

Bunu İspaniya parlamentinin üzvü Con İnyarritu “Armenpress”-in müxbiri ilə söhbətində deyib. Azərbaycan Ermənistanın, demək olar ki, bütün ərazisini əhatə edən “Qərbi Azərbaycan”ın tələbi ilə tarixi yenidən yazmağa cəhd göstərdiyini bildiren İnyarritunun sözlərinə görə, “Azərbaycan bu cür bəyanatlarla Avropa İttifaqına diplomatik və siyasi təzyiqlər etməyə çalışır”.

(ardı 5-ci səhifədə)

Revanşistlərin “absurd teatri”

Səhifə → 8

Brüssel bölgəyə “nəzarət edir”

Səhifə → 7

“Tərəfsiz İsveçrə”nin tərəfkeş siyasəti Alp ölkəsi yeni “səlib yürüşü”nə də qoşulur

İsveçrə nə BMT-nin, nə də NATO-nun üzvüdür. Rəsmi izahat budur ki, bu təşkilatlarda iştirak İsveçrənin ənənəvi neytrallıq siyasətinə ziddir. Reallıqda isveçrəlilər, sadəcə olaraq, belə iddialı təşkilatlarda iştirakın “mənasız” olduğuna inanırlar.

İsveçrə vaxtilə vahid Avropa iqtisadi zonasına qoşulmağa da “yox” demişdi. Ölkə əhalisi belə bir birliyə qoşulmağı kasıbların dərnəyinə getməyə bərabər hesab etmişdi. Yəni bu Alp adamları özlərini “qoca qitə”nin “sayılıb-seçilmiş, xüsusi missiyası olan xalqı kimi” qiymətləndirməyi sevir və neytral qalmalarından məmnunluqlarını gizlətmirlər. Amma son vaxtlar İsveçrə tərəfsizliyini pozur və Cənubi Qafqaz regionunda sülhə yox, gərginliyə töhfə verməyə çalışır. Görünür, “səlib yürüşləri”nin fəal iştirakçılarından olan isveçrəlilər indi də Ermənistanı “arxa dayanmağa” can atırlar.

(ardı 15-ci səhifədə)

Azərbaycan və Şimali Makedoniya prezidentlərinin dialoqu

Martın 11-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Şimali Makedoniya Respublikasının Prezidenti Qordana Silyanovska-Davkova ilə təkbətək görüşü olub.

Prezidentlərin mətbuata bəyanatları

Martın 11-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Şimali Makedoniya Respublikasının Prezidenti Qordana Silyanovska-Davkova mətbuata bəyanatlarla çıxış ediblər. Əvvəlcə Azərbaycan Prezidenti bəyanatla çıxış etdi.

Prezident İlham Əliyevin bəyanatı

– Hörmətli xanım Prezident. Hörmətli qonaqlar, xanımlar və cənablar. Xanım Prezident, Sizi bir daha səmimiyyətlə salamlayıram, Azərbaycana xoş gəlmisiniz. Bu, Sizin Azərbaycana ikinci səfərinizdir. Mən çox şadam ki, Siz COP29 konfransında da fəal iştirak etmişiniz və konfransın uğurla keçirilməsinə öz töhfənizi vermişsiniz. Noyabr ayında görüş əsasında mən Sizi Azərbaycana rəsmi səfərə dəvət etmişəm və şadam ki, mənim dəvətimi qəbul edib bu gün rəsmi səfərdəsiniz. Biz ikitərəfli münasibətlərimizin inkişafı üçün fəal iş aparırıq. Şadam ki, ölkələrimiz arasında siyasi dialoq dinamik xarakter alır. Bizim xanım Prezidentlə ikinci görüşümüz qısa müddət ərzində bunun əyani sübutudur. Siyasi əlaqələrimizin inkişafı üçün əlavə tədbirlər görülməlidir, müvafiq dövlət qurumları təbii olaraq sıx təmasda olmalıdırlar. Eyni zamanda, iqtisadi sahədə, sərmayə qoyuluşu sahəsində imkanlar araşdırılmalıdır. Əfsuslar olsun ki, bu günə qədər ticarət-iqtisadi sahədə o qədər böyük notional əldə edilməyib. Ancaq ümid edirəm ki, Sizin rəsmi səfərinizdən və nümayəndə heyətlərinizin təmaslarından sonra biz bu boşluğu da dolduracağıq.

Son ayların müsbət əlaməti də ondan ibarətdir ki, iki ölkə energetika sahəsində əməkdaşlığa başlamışdır. Azərbaycan qazi artıq Şimali Makedoniyanın bazarına çatdırılmışdır və bu, keçən ilin sonlarında baş verdi, bu il artıq müntəzəm olaraq Azərbaycan sizin bazarınıza təbii qazla təmin edəcəkdir. Gələcəkdə biz lazım olan həcmdə qaz təchizatını artırmaqla bərabər, Çünki biz bu gün yeni qaz yataqlarının istismara verilməsi istiqamətində fəal iş aparırıq. Bildirməliyəm ki, hazırda Azərbaycan 12 ölkəyə təbii qaz ixrac edir və bizim müştərilərimizin coğrafi yerləşməsi də Avrasiya məkanını əhatə edir. On iki ölkədən 10 ölkə Avropa ölkəsidir. Keçən il Azərbaycan xarici bazarları 25 milyard kubmetr qaz ilə təchiz etmişdir. Təbii ki, bizim istehsalımız bundan daha çoxdur. Çünki biz yerli tələbatı da ödəyirik. Ancaq əhatə dairəsi, qaz təchizatımızın coğrafiyasının genişləndirilməsi də gündəlikdə duran məsələdir. Avropa Azərbaycan qazına ehtiyac duyur. Təxminən üç il bundan əvvəl Bakıda imzalanmış Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan arasında energetika sahəsində strateji tərəfdaşlıq Bəyannaməsi bunun əyani təzahürüdür. Bu gün Azərbaycan qazı bir çox Avropa ölkəsinin enerji təhlükəsizliyini təmin edir və Avropadakı tərəfdaşlarımızın xahişlərinə biz hər zaman böyük diqqətlə yanaşmışıq. Yəni, energetika sahəsində ikitərəfli formatda əməkdaşlıq bizim üçün çox önəmlidir və mən ümid edirəm ki, bu praktiki əməkdaşlıq digər sahələrdə də əməkdaşlığa gətirib çıxaracaq.

Mən xatırlayıram ki, keçən səfəriniz çərçivəsində Siz Azərbaycanın mədəni həyatı ilə də tanış olmuşunuz və bilirəm, sabahki programınızda da buna oxşar tədbirlər var. Biz bunu çox müsbət qarşılayırıq, bunu alqışlayırıq. Xalqlarımızın humanitar sahədə əməkdaşlığına da böyük ehtiyac var. Şadam ki, Siz, eyni zamanda, XII Qlobal Bakı Forumunda iştirak edəcəksiniz. Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzi tərəfindən təşkil olunan bu Forum dünya miqyasında layiqli yeri tutub. Əlbəttə ki, Sizin dəyərli fikirləriniz, tövsiyələriniz hamı üçün maraqlı olacaq. Siz bizim tələblərimizlə də görüşəcəksiniz. Buna görə də Sizə təşəkkürümü bildirirəm.

Sizin siyasi və dövlət xadimi kimi çox böyük təcrübəniz var. Siz beynəlxalq təşkilatlarda yüksək vəzifələrdə çalışmışınız, eyni zamanda, ölkənizdə müxtəlif mərhələlərdən keçərək ən yüksək vəzifəyə layiq görülmüşünüz. Ona görə Sizin dəyərli fikirləriniz hamımız üçün çox maraqlı ola bilər.

Xanım Prezident, Sizi bir daha səmimiyyətlə salamlayıram, xoş gəlmisiniz. Öminəm ki, səfəriniz uğurlu olacaqdır.

– Sonra Şimali Makedoniyanın Prezidenti bəyanatla çıxış etdi.

Prezident Qordana Silyanovska-Davkovanın bəyanatı

– Sağ olun. Əvvəlcə, hörmətli Prezident Əliyev, hörmətli mətbuat nümayəndələri, qısa müddətdən sonra Bakıya səfər etmək fərsətinə görə minnətdaram. Mədəniyyət diplomatiyasının gücünə dərinəndən inanmaq şüurunu mən Prezidentə söylədim ki, mən haqiqətən buraya yenidən gəlməyimi arzulayırdım. Bununla belə, mən məlumatım olmadığı bəzi məsələləri də artıq müzakirə etdim.

Ölkəniz müsəlman Şərqi ilk cümhuriyyət qurmuşdur, eləcə də ilk opera, ilk filarmoniya məhz burada yaradılmışdır. Bu ölkə öz zəngin mədəniyyəti ilə seçilir. Otən dəfə söylədiyim kimi, ilk dəfə ziyarət edə bildiyim muzeylərə bu dəfə gedəcəyəm. Bu fərsətə görə Sizə təşəkkürümü bildirirəm.

Prezident artıq söylədi ki, əgər belə qısa müddət ərzində bir insanla yenidən görüşürsənsə, deməli, aydındır ki, bunun yaxşı əsasları var. Fikrimcə, bu bir faktordur ki, Azərbaycan beynəlxalq münasibətlərdə çox fəaldır. Sonuncu görüş zamanı burada iqlim konfransı təşkil edilmişdi. İndi isə növbəti dəfə tədbir keçiriləcək və orada dünyanı narahat edən əsas çağırışlar müzakirə olunacaq. Bu da yaxşı fərsətdir, çünki bu il biz ölkələrimiz arasında diplomatik münasibətlərimizin otuzuncu ildönümünü qeyd edirik. Düşünürəm ki, həmin tarixin bu görüşlə üst-üstə düşməsi yaxşı haldir.

Cənab Prezident Azərbaycanla strateji tərəfdaşlıqda Avropa İttifaqının marağı haqqında artıq danışdı. Azərbaycan əhəmiyyətli beynəlxalq geosiyasi səhnədə mühüm yerləşməsi ilə seçilir, o cümlədən bizim kimi kiçik ölkələrin ehtiyac duyduğu təbii qaz, bərabərlənən enerji baxımından çox maraqlı tərəfdaşa çevrilir. Mən cənab Prezidentə söylədiyim məsələləri bir daha vurğulayıram ki, biz irdə doğru addımın atılmasını gözləyirik və əməkdaşlığa dair bəyannaməyə və ya razılaşmaya imza atacağıq. Bu, o demək deyil ki, biz yalnız qaz təchizatında Azərbaycanı dəstəkləyəcəyik, o cümlədən iqtisadi əməkdaşlıq üçün də imkanlar yaranacaq.

Mən qarşımda xarici işlər nazirini görürəm, biz dərhal diplomatik və xidməti pasport sahibləri üçün viza tələbinin tətbiqi kimi təəcüblü bir vəziyyətə son qoyacağıq. Zənnimcə, bu, Şimali Makedoniyanı, nə də Azərbaycanı qane edən vəziyyət deyil və bu addımın atılması iki xalq arasında yaxınlaşmaya xidmət edəcəkdir. Ümid edirəm ki, biz Azərbaycanın mədəniyyətini də tanımağa davam edəcəyik. Bundan əlavə, elm sahəsində də universitetlərimiz arasında əməkdaşlığın qurulmasına nail ola bilərik.

Azərbaycan həttə təyyarədən belə çox gözəl görünür, ölkəniz ilə əyani tanışlıqda isə o, insanı valeh edir. Bu səbəbdən turizm sahəsi də əməkdaşlıq edə biləcəyimiz sahələrdəndir.

Artıq qeyd etdiyim kimi, bu günədək iqtisadiyyat sahəsində əhəmiyyətli addımlar atılmamışdır. Coğrafi mövqeyimizə görə biz Balkanlarda, Avropanın mərkəzində, bir sıra marşrutların keçməsinə imkan verir. Bu, Avropaya və dünyaya açıq olan hər bir ölkə üçün olduqca vacibdir.

Sonuncu dəfə ölkənizdə olarkən bu fikri söyləmişdim və bu gün də təkrar bəyan etmək istəyirəm ki, biz bir-birimizdən bir çox şey öyrənə bilərik və bu səfər dərindən dostluğun təməli olacaqdır. Mən təkə Dövlət Neft Şirkəti ilə müqaviləni nəzərdə tutmuram. Hesab edirəm ki, gələcəkdə əldə olunan bütün razılaşmalar bizi daha da yaxınlaşdıracaq.

Cənab Prezidentə söylədiyim sonuncu fikir ondan ibarət idi ki, XXI əsrdə yenidən dünya nizamı ilə bağlı fərzliyələrin irəli sürülməsi insanı sarsıdır. Ukrayna da daxil olmaqla, bu, Şimali Makedoniyanı, nə də Azərbaycanı dəstəkləyən ödəyini təşkil edir və müxtəlif tərəflər bu regionda təsir gücünə malik olmaq istəyir. Zənnimcə, Avropa yenidən qapılarmı açır və Sizin nailiyyətləriniz sayəsində biz gələcək əməkdaşlığımızı davam etdirə bilərik.

Səmimi qonaqpərvərliyiniz və fikir mübadiləsinin aparılması fərsətinə görə Sizə təşəkkür edirəm. Ümid edirəm ki, qarşıdakı illərdə biz daha güclü əməkdaşlığa nail ola biləcəyik. Bu məqamda mən Strateji Əməkdaşlığa dair Sazişi qeyd etmək istəyirəm. Belə bir Saziş region ölkələri ilə imzalanıb və mən müvafiq Sazişin Azərbaycanla da imzalanması üçün heç bir maneə görmürəm. Diqqətinizə görə sağ olun.

Prezident İlham Əliyevin Şimali Makedoniya Prezidenti ilə geniş tərkibdə görüşü

Martın 11-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Şimali Makedoniya Respublikasının Prezidenti Qordana Silyanovska-Davkova ilə lanç əsnasında geniş tərkibdə görüşü olub.

E.R.İbrahimovun 1-ci dərəcəli “Vətənə xidmətə görə” ordeni ilə təltif edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 23-cü bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**: Azərbaycan Respublikasının ictimai-siyasi həyatında uzunmüddətli səmərəli fəaliyyətinə görə Eldar Rza oğlu İbrahimov 1-ci dərəcəli “Vətənə xidmətə görə” ordeni ilə təltif edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 11 mart 2025-ci il

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2020-ci il 12 may tarixli 1017 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Əmlak Məsələləri Dövlət Xidmətinin Əsasnaməsi”ndə dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**: Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2020-ci il 12 may tarixli 1017 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2020, № 5, maddə 542 (Cild I); 2024, № 5 (I kitab), maddə 529, № 6 (I kitab), maddə 665, № 7, maddə 806, № 8, maddə 938; Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2025-ci il 12 fevral tarixli 327 nömrəli Fərmanı) ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Əmlak Məsələləri Dövlət Xidmətinin Əsasnaməsi”nə aşağıdakı

məzmununda 3.0.17-1-ci yarımbənd əlavə edilsin: “3.0.17-1. üzərinə həbs qoyulmuş əmlakın idarə edilməsi çərçivəsində əmlakın satılmasına, icarəyə və ya idarəetməyə verilməsinə əmlak qulluqla əlaqədar tədbirləri və üzərinə həbs qoyulmuş əmlakın idarə edilməsini təşkil etmək, habelə əmlakın idarə edilməsi ilə bağlı rəy vermək;”.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 11 mart 2025-ci il

“Azərbaycan Respublikasının Şəhərsalma və Tikinti Məcəlləsində, “Texniki təhlükəsizlik haqqında” və “Lisensiyalar və icazələr haqqında” Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının 2025-ci il 14 fevral tarixli 139-VIIQD nömrəli Qanununun tətbiqi və bununla əlaqədar Azərbaycan Respublikası Prezidentinin bəzi fərmanlarında dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 19-cu və 32-ci bəndlərini rəhbər tutaraq, “Azərbaycan Respublikasının Şəhərsalma və Tikinti Məcəlləsində, “Texniki təhlükəsizlik haqqında” və “Lisensiyalar və icazələr haqqında” Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının 2025-ci il 14 fevral tarixli 139-VIIQD nömrəli Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiqini təmin etmək məqsədilə **qərara alıram**:

1. Müəyyən edilsin ki, “Texniki təhlükəsizlik haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 2-ci maddəsinin 3-cü hissəsinin ikinci cümləsində nəzərdə tutulmuş müvafiq icra hakimiyyəti orqanının səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti həyata keçirir.

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:

2.1. aşağıdakı normativ hüquqi aktları iki ay müddətində təsdiq edib Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin:

2.1.1. təhlükə potensialı obyektin siyahısını;

2.1.2. təhlükə potensialı obyektinin vahid dövlət reyestrinin aparılması qaydasını;

2.2. “Azərbaycan Respublikasının Şəhərsalma və Tikinti Məcəlləsində, “Texniki təhlükəsizlik haqqında” və “Lisensiyalar və icazələr haqqında” Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının 2025-ci il 14 fevral ta-

rixli 139-VIIQD nömrəli Qanundan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

3. “Texniki təhlükəsizlik haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2000-ci il 2 fevral tarixli 269 nömrəli Fərmanının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2000, № 2, maddə 84 (Cild I) 2-ci hissəsində “bu Qanunun 2-ci maddəsinin 2-ci və 3-cü hissələrində” sözləri “Texniki təhlükəsizlik haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 2-ci maddəsinin 2-ci hissəsində və 3-cü hissəsinin ikinci cümləsində” sözləri ilə əvəz edilsin.

4. “Azərbaycan Respublikasının Şəhərsalma və Tikinti Məcəlləsinin təsdiq edilməsi, qüvvəyə minməsi və bununla bağlı hüquqi tənzimləmə haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2012-ci il 29 iyun tarixli 392-IVQ nömrəli Qanununun tətbiqi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2012-ci il 4 sentyabr tarixli 695 nömrəli Fərmanının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2012, № 9, maddə 847 (Cild I); 2024, № 8, maddə 938) 1.6.20-ci və 1.6.21-ci yarımbəndlərində “təhlükə potensialı” sözləri “xüsusi riskli” sözləri ilə əvəz edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 11 mart 2025-ci il

“Mülki aviasiya sahəsində idarəetmənin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı bəzi tədbirlər haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2025-ci il 21 fevral tarixli 341 nömrəli Fərmanının icrası ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikası Prezidentinin bəzi fərmanlarında dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, “Mülki aviasiya sahəsində idarəetmənin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı bəzi tədbirlər haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2025-ci il 21 fevral tarixli 341 nömrəli Fərmanının icrası ilə əlaqədar **qərara ahram:**

1. “Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2012-ci il 24 aprel tarixli 613 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2012, № 4, maddə 292 (Cild I) ilə təsdiq edilmiş “Aviasiya təhlükəsizliyinə dair Dövlət Proqramı”nda aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1.1. 2.2.15-ci yarımbənd aşağıdakı redaksiyada verilsin:

“2.2.15. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2025-ci il 21 fevral tarixli 341 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Dövlət Mülki Aviasiya Agentliyi” publik hüquqi şəxsin Nizamnaməsi”;

1.2. 3.2.2-ci yarımbənddə “Nazirliyi yanında” sözləri “Nazirliyin tabeliyində” sözləri ilə əvəz edilsin.

2. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 22 dekabr tarixli 1169 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2016, № 12, maddə 2087 (Cild I) ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti yanında Aviasiya Təhlükəsizliyi üzrə Respublika İdarələrarası Komissiya haqqında Əsasnamə”nin 5.2-ci bəndinin ikinci cümləsində “Nazirliyi yanında” sözləri “Nazirliyin tabeliyində” sözləri ilə əvəz edilsin.

3. “Azərbaycan Respublikası Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi yanında Dövlət Mülki Aviasiya Agentliyinin tabeliyində “Mülki Aviasiyada Uçuşların Təhlükəsizliyi üzrə Dövlət Müfəttişliyi” publik hüquqi şəxsin yaradılması ilə bağlı tədbirlər haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 2 fevral tarixli 1223 nömrəli Fərmanının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2017, № 2, maddə 167 (Cild I) 2-ci hissəsi ləğv edilsin.

4. “Azərbaycan Respublikasında rəqəmsal inkişaf və nəqliyyat sahəsində idarəetmənin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı bəzi tədbirlər haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 12 yanvar tarixli 1785 nömrəli Fərmanında (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018, № 1, maddə 41 (Cild I); 2024, № 2, maddə 155, № 6 (I kitab), maddə 654, № 8, maddə 948, № 12 (I kitab), maddə 1287) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

4.1. 5-ci hissədə “Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi yanında Dövlət Mülki Aviasiya Agentliyinin işçilərinin say həddi 48 ştat vahidi,” sözləri çıxarılsın;

4.2. 8-ci hissə ləğv edilsin;

4.3. həmin Fərmanla təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyinin strukturu”nun 4-cü hissəsi ləğv edilsin.

5. “Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi yanında Dövlət Mülki Aviasiya Agentliyi haqqında Əsasnamə”nin təsdiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 22 may tarixli 90 nömrəli Fərmanının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018, № 5, maddə 958 (Cild I) 2-ci hissəsi ləğv edilsin.

6. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 26 iyun tarixli 148 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018, № 6, maddə 1238 (Cild I); 2024, № 3, maddə 262, № 5 (I kitab), maddə 515, № 7, maddə 809, № 8, maddələr 943, 948, № 11, maddə 1199, № 12 (II kitab), maddə 1364) ilə təsdiq edilmiş “Kiçik və orta biznes

evlərində mikro, kiçik və orta sahibkarlıq subyektlərinə göstərilən xidmətlərin siyahısı”nın 13-cü hissəsinin “Göstərdiyi xidmətlər” sütununa aşağıdakı məzmununda 19-cu bənd əlavə edilsin:

“19. mülki aviasiya sahəsində beynəlxalq müqavilələrə uyğun olaraq sənədlərin verilməsi”.

7. “Xüsusi rabitə ilə bağlı bəzi məsələlər haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2019-cu il 11 aprel tarixli 622 nömrəli Fərmanında (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2019, № 4, maddə 622 (Cild I); 2024, № 3, maddə 262, № 4, maddə 397, № 5 (I kitab), maddə 526, № 6 (I kitab), maddə 657, № 8, maddə 948, № 11, maddə 1197) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

7.1. həmin Fərmanla təsdiq edilmiş Əlavə 1 – “Hökumət rabitəsi ilə təmin olunan vəzifəli şəxslərin siyahısı” üzrə:

7.1.1. 28-ci hissə ləğv edilsin;

7.1.2. aşağıdakı məzmununda 29.10-2-ci bənd əlavə edilsin:

“29.10-2. Azərbaycan Respublikası Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyinin tabeliyində Dövlət Mülki Aviasiya Agentliyinin İdarə Heyətinin sədri;”;

7.2. həmin Fərmanla təsdiq edilmiş Əlavə 3 – “Mobil xüsusi dövlət rabitəsi ilə təmin olunan vəzifəli şəxslərin siyahısı” üzrə:

7.2.1. 27-ci hissə ləğv edilsin;

7.2.2. aşağıdakı məzmununda 29.2-1-ci bənd əlavə edilsin:

“29.2-1. Azərbaycan Respublikası Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyinin tabeliyində Dövlət Mülki Aviasiya Agentliyinin İdarə Heyətinin sədri;”.

8. “Uçuşların təhlükəsizliyinə dair Dövlət Proqramı”nın və “Uçuşların təhlükəsizliyinin təmin edilməsi Qaydası”nın təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2019-cu il 27 iyun tarixli 756 nömrəli Fərmanında (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2019, № 6, maddə 1047 (Cild I); 2024, № 5 (I kitab), maddə 529) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

8.1. həmin Fərmanla təsdiq edilmiş “Uçuşların təhlükəsizliyinin təmin edilməsi Qaydası”nın 3.1-ci bəndində “yanında” sözü “tabeliyində” sözü ilə əvəz edilsin;

8.2. həmin Fərmanla təsdiq edilmiş “Uçuşların təhlükəsizliyinə dair Dövlət Proqramı”nın 4.2.4-cü yarımbəndi aşağıdakı redaksiyada verilsin:

“4.2.4. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2025-ci il 21 fevral tarixli 341 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Dövlət Mülki Aviasiya Agentliyi” publik hüquqi şəxsin Nizamnaməsi”;

9. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2020-ci il 30 iyul tarixli 1119 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2020, № 7, maddə 899 (Cild I); 2024, № 4, maddə 373, № 6 (I kitab), maddələr 654, 675, № 8, maddə 948; Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2025-ci il 23 yanvar tarixli 289 nömrəli Fərmanı) ilə təsdiq edilmiş “Dövlət büdcəsindən ayrılmış vəsait hesabına işlərin və xidmətlərin göstərilməsinə görə əlavə dəyər vergisindən azad olunan publik hüquqi şəxslərin siyahısı”na aşağıdakı məzmununda 17-3-cü hissə əlavə edilsin:

“17-3. Azərbaycan Respublikası Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyinin tabeliyində Dövlət Mülki Aviasiya Agentliyi”.

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 11 mart 2025-ci il

Şimali Makedoniya Prezidenti Ulu öndərin xatirəsini anıb

Ölkəmizdə rəsmi səfərdə olan Şimali Makedoniya Respublikasının Prezidenti Qordana Silyanovska-Davkova martın 11-də Fəxri xiyabana gələrək xalqımızın ümummilli lideri, müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu

Heydər Əliyevin xatirəsini ehtiramla yad edib, məzarı önünə əkilil qoyub.

Görkəmli oftalmoloq-alm, akademik Zərifə xanım Əliyevanın da xatirəsi anılıb, məzarı üzərinə tor çiçəklər düzülüb.

Qonaq Zəfər parkını ziyarət edib

Azərbaycan Respublikasında rəsmi səfərdə olan Şimali Makedoniya Respublikasının Prezidenti Qordana Silyanovska-Davkova martın 11-də Bakıda Zəfər parkını ziyarət edib.

Burada ali qonağın şərafinə fəxri qarovul dəstəsi düzülüb.

Şimali Makedoniya Prezidenti Zəfər abidasının önünə əkilil qoydu.

Sonra ali qonağa Azərbaycan xalqının Vətən müharibəsində göstərdiyi misilsiz qəhrəmanlıq və qazandığı möhtəşəm tarixi Zəfərin yaddaşlarında yaşadılması, şəhidlərimizin əziz xatirəsinin əbədiləşdirilməsi məqsədilə ya-

radılmış Zəfər parkı barədə ətraflı məlumat verildi. Bildirildi ki, ərazisi 10 hektara yaxın olan parkın girişində 44 günlük Vətən müharibəsinin rəmzi kimi hündürlüyü 44 metr, eni 22 metr, sütunlarının sayı 44 olan Zəfər tağı inşa edilib.

Xatırladaq ki, parkın açılışı 2024-cü il noyabrın 8-də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin və birinci xanım Mehriban Əliyevanın iştirakı ilə olub.

Azərbaycanın xarici işlər naziri Qazaxıstanda

Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Qazaxıstana rəsmi səfəri çərçivəsində martın 11-də Prezident Kasım-Jomart Tokayevlə görüşüb.

Ceyhun Bayramov ötən ilin dekabrında “Azərbaycan Hava Yolları”na məxsus sərnişin təyyarəsinin Aktau şəhəri yaxınlığında qazaya uğraması ilə əlaqədar göstərilən operativ və hərtərəfli dəstəyə görə Qazaxıstanın dövlət başçısına minnətdarlığını ifadə edib.

Xalqlarımız arasında tarixi qardaşlıq, birgə adət-ənənə, mədəniyyət və dil ortaqlıqları, eləcə də dövlət başçılarımız arasında qarşılıqlı hörmət və etimada əsaslanan açıq, səmimi münasibətlər fonunda Azərbaycan-Qazaxıstan strateji tərəfdaşlıq əlaqələrinin nümunəvi xarakter daşdığı bildirilib.

Regional və beynəlxalq təşkilatlar, xüsusilə Türk Dövlətləri Təşkilatı çərçivəsində qarşılıqlı dəstək, həmrəylik və birgə təşəbbüslərə əsaslanan əməkdaşlığın tədricən genişləndirilməsi barədə razılıq əldə edilib.

Ötən ilin noyabrında Azərbaycanın uğurla ev sahibliyi etdiyi COP29-da Qazaxıstan dövlət başçısının iştirakına görə təşəkkür ifadə olunub, rəsmi Astananın ölkəmiz tərəfindən irəli sürülmüş təşəbbüslərə qoşulması yüksək qiymətləndirilib.

Dünyən xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Qazaxıstan Baş nazirinin müavini, xarici işlər naziri Murat Nurtleu ilə də görüşüb.

Nazirlər arasında keçirilən təkbətək görüş daha sonra hər iki tərəfdən nümayəndə heyətlərinin iştirakı ilə geniş tərkibdə davam edib. Tərəflər Azərbaycan-Qazaxıstan strateji tərəfdaşlıq münasibətlərinin səviyyəsindən məmnunluqlarını bildirib, ötən il Azərbaycan Prezidentinin Qazaxıstana iki, Qazaxıstan Prezidentinin isə ölkəmizə üç səfərinin ölkələrimiz arasında münasibətlərin yüksək

səviyyəsinin göstəricisi olduğu bildirilib.

İki ölkə arasında siyasi, iqtisadi, ticarət, nəqliyyat, kommunikasiyalar, humanitar və s. istiqamətlər üzrə əməkdaşlıq perspektivləri müzakirə olunub. Nazir Ceyhun Bayramov qardaş ölkələr, o cümlədən Qazaxıstanla əlaqələrin bütün sahələrdə gücləndirilməsinin xarici siyasətimizin prioritetlərindən olduğunu qeyd edib.

Nəqliyyat-kommunikasiya istiqamətlərinə gəlinə, Orta Dəhlizin ayrılmaz komponenti olan Beynəlxalq Transxəzər Nəqliyyat Marşrutu çərçivəsində əməkdaşlığın genişləndirilməsinin, habelə “Rəqəmsal İpək Yolu” layihəsinin əsas hissəsi olan Bakı ilə Aktau arasında inşası planlaşdırılan “Xəzər dənizinin dibi ilə fiber-optik kabel magistralı” layihəsinin Azərbaycan-Qazaxıstan əməkdaşlığının daha dinamik xarakter almasına xidmət edəcəyinə əminlik ifadə olunub.

Görüşün sonunda nazirlər nazirliklər arasında 2025-2026-cı illər üzrə fəaliyyət planını imzalayıblar.

Həmin gün Ceyhun Bayramov Asiyada Qarşılıqlı Fəaliyyət və Etimad Tədbirləri üzrə Müşavirənin Baş katibi Kayrat Sarıbay və quruma üzv dövlətlərin səfirləri ilə də görüşüb.

Görüşdə Azərbaycanın AQEM-ə sədrliyindən irəliləyən məsələlər və sədrliyin prioritetləri, AQEM çərçivəsində müzakirə olunub.

Nazir Ceyhun Bayramov ölkəmizin AQEM sədrliyinin əsas prioritetlərindən bəhs edib. O, üzv ölkələrin yerləşdikləri mühüm coğrafi mövqeni nəzərə alaraq, nəqliyyat və kommunikasiyalar sahələrində birgə əməkdaşlığın geniş perspektivlərinin olduğunu bildirib.

Qordana Silyanovska-Davkovanın ADA Universitetində tələbələrle görüşü

Şimali Makedoniya Respublikasının Prezidenti Qordana Silyanovska-Davkova martın 11-də ADA Universitetində tələbələrle görüşüb.

Qordana Silyanovska-Davkova çıxışında iki ölkə arasındakı dostluq əlaqələrinin gücləndirilməsinin əhəmiyyətini vurğulayıb. O, Azərbaycan və Şimali Makedoniya arasında geniş əməkdaşlıq potensialının olduğunu qeyd edərək, xüsusilə təhsil, iqtisadiyyat və mədəni sahələrdə əlaqələrin inkişafına diqqət çəkib.

Daha sonra Prezident regiondakı geosiyasi vəziyyəti, Şimali Makedoniyanın beynəlxalq əməkdaşlıq məsələləri ilə bağlı fikirlərini bölüşüb. O, ölkəsinin Avropa ilə

əlaqələrinin möhkəmləndirilməsinə dair atılan addımlardan danışıb və Azərbaycanın beynəlxalq arenada artan rolunu yüksək qiymətləndirib.

Görüş interaktiv şəkildə davam edib və Prezident Qordana Silyanovska-Davkova tələbələrin suallarını cavablandırıb.

Gənclərlə açıq dialoq aparan dövlət başçısı onların gələcək planları, təhsil imkanları və iktirafli münasibətlərin perspektivləri ilə maraqlanıb.

Tədbirin sonunda xatirə şəkli çəkilib.

Şimali Makedoniyada Azərbaycan qazı alovlanır

Balkan ölkəsi ilə çoxtərəfli əməkdaşlığa da meydan açılır

ropo ölkəsidir. Keçən il Azərbaycan xarici bazarları 25 milyard kubmetr qaz ilə təchiz etmişdir. Təbii ki, bizim istehsalımız bundan daha çoxdur. Çünki biz yerli tələbatı da ödəyirik. Ancaq əhatə dairəsi, qaz təchizatımızın coğrafiyasının genişləndirilməsi də gündəlikdə duran məsələdir. Avropa Azərbaycan qazına ehtiyac duyur".

Dövlətimizin başçısı daha sonra, təxminən, 3 il bundan əvvəl Bakıda imzalanmış Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan arasında enerji sahəsində strateji tərəfdaşlıq Bəyannaməsinin bunun yəni təzahürü ol-

duğunu bildirib. Ölkə rəhbəri bu gün Azərbaycan qazının bir çox Avropa ölkəsinin enerji təhlükəsizliyini gerçəkləşdiriyini və Avropadakı tərəfdaşlarımızın xahişlərinə hər zaman böyük diqqətlə, həssaslıqla yanaşıldığını vurğulayıb. "Yeni, energetika sahəsində ikitərəfli formatda əməkdaşlıq bizim üçün çox önəmlidir və mən ümid edirəm ki, bu praktiki əməkdaşlıq digər sahələrdə də əməkdaşlığa gətirib çıxaraçaq", - deyərək Azərbaycan lideri qeyd edib.

Şimali Makedoniyanın Prezidenti Qordana Silyanovska-Davkova isə bəyannatın

da Azərbaycanın müsəlman Şərqişində ilk cümhuriyyət quran ölkə olduğunu, eləcə də ilk opera, ilk filarmoniyanın məhz burada yaradıldığını vurğulayıb. Azərbaycanın öz zəngin mədəniyyəti ilə seçildiyini xatırladığı Şimali Makedoniya rəhbəri Azərbaycanın beynəlxalq münasibətlərdə çox fəal olduğunu, sonuncu görüş zamanı burada iqlim konfransının təşkil edildiyini, indi isə növbəti dəfə tədbir keçiriləcəyini və orada dünyanı narahat edən əsas çağırışların müzakirə olunacağını diqqətə çatdırıb. "Bu da

Azərbaycan hazırda beynəlxalq aləmdə etibarlı tərəfdaşlığını daha da möhkəmlətmək üçün ayrı-ayrı dövlətlərlə münasibətlərin dinamik inkişafına xüsusi əhəmiyyət verir. Prezident İlham Əliyevin təkcə son vaxtlarda bir sıra ölkələrin rəsmi şəxslərini respublikamıza səfərləri çərçivəsində qəbul edərkən səsləndirilən fikirlər, eləcə də dövlətimizin başçısına ünvanlanan təbrik məktublarında, telefon zənglərində ifadə olunan münasibətlər yuxarıda qeyd olunanları bir daha təsdiqləyir. Bu, əslində, Prezident İlham Əliyevin haqq-ədalət uğrunda mübarizəsinin təntənəsi, yürütdüyü müstəqil siyasətin məntiqi nəticəsi kimi diqqət çəkir.

Azərbaycanın uğurlu xarici siyasətinin nəticəsidir ki, bu gün aparıcı mövqeyə malik olan dünyanın nüfuzlu dövlətlərinin, eləcə də beynəlxalq və regional təşkilatların bir çoxu beynəlxalq münasibətlər sistemində respublikamızın tərəfdaşı kimi çıxış edir. Həmin qurumlar sırasında dünyanın siyasi və iqtisadi həyatında, habelə beynəlxalq münasibətlər sistemində xüsusi diqqət çəkən Şimali Makedoniya da mühüm yer tutur.

Azərbaycan və Şimali Makedoniya arasında ikitərəfli münasibətlərin inkişafı son illər ərzində xeyli sürətlənib. Əməkdaşlıqda siyasi dialoq dinamik xarakter alıb, siyasi əlaqələrin inkişafı üçün əlavə tədbirlər görülmüşdür. Eyni zamanda, iqtisadi sektordə, sərmayə qoyuluşu sahəsində imkanlar araşdırılaraq müvafiq qərarlar qəbul edilmişdir. Əhatədar haldır ki, iki ölkə tərəfindən energetika sahəsində səmərəli əməkdaşlığa başlanılıb. Azərbaycan qazı artıq Şimali Makedoniyanın bazarına gətirilib. Gələcəkdə respublikamızın dost ölkəyə lazım olan həcmdə qaz təchizatını artırması nəzərdə tutulub.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev mətbuata bəyannatında bu barədə ətraflı məlumat verib: "Azərbaycan bu gün yeni qaz yataqlarının istismara verilməsi istiqamətində fəal iş aparır. Bildirməliyəm ki, hazırda Azərbaycan 12 ölkəyə təbii qaz ixrac edir və bizim müştərilərimizin coğrafi yerləşməsi də Avrasiya məkanını əhatə edir. On iki ölkədən 10 ölkə Av-

yaşlı firsətdir, çünki bu il biz ölkələrimiz arasında diplomatik münasibətlərimizin otuzuncu ildönümünü qeyd edirik. Düşünürəm ki, həmin tarixin bu görüşlə üst-üstə düşməsi yaxşı haldır", - deyərək Qordana Silyanovska-Davkova vurğulayıb.

Şimali Makedoniyanın Prezidenti bəyannatında iki ölkə arasında səmimi münasibətlər olmasına baxmayaraq, əlaqələrin daha da güclənməsi üçün hələ çox iş görülməsinin zəruriliyini də diqqətə çatdıraraq deyib: "Bu gündəlik iqtisadiyyat sahəsində əhəmiyyətli addımlar atılmamışdır. Coğrafi mövqeyimizə görə biz Balkanlarda, Avropanın mərkəzində, bir sıra marşrutların kəsişməsində yerləşirik. Bu, Avropaya və dünyaya açıq olan hər bir ölkə üçün olduqca vacibdir.

Sonuncu dəfə ölkəmizdə olarkən bu fikri söyləmişdim və bu gün də təkrar bəyan etmək istəyirəm ki, biz bir-birimizdən bir çox şey öyrənə bilərik və bu səfər dərin dostluğun təməli olaçaqdır. Mən təkcə Dövlət Neft Şirkəti ilə müqaviləni nəzərdə tutmuram. Hesab edirəm ki, gələcəkdə əldə olunan bütün razılıqlar bizi daha da yaxınlaşdıracaqdır".

Yeri gəlmişkən, son illər Azərbaycan-Şimali Makedoniya iqtisadi əlaqələrinin genişləndirilməsi sahəsində də müyyən tədbirlər həyata keçirilib. Bu da iki ölkə arasında ticarət dövriyyəsinin artırılması üçün geniş imkanlar yaradır. Təkcə onu qeyd etmək kifayətdir ki, 2005-ci ildə ölkələrimiz arasında ticarət dövriyyəsi cəmi 238 min ABŞ dolları təşkil etdiyi halda, 2023-cü ildə bu rəqəm 1 milyon 564,5 min dollara çatdırılıb. Bunun da 1 milyon 553,4 min dolları idxalın, 11,1 min dolları isə ixracın payına düşüb. 2024-cü ilin sonlarından etibarən isə Azərbaycan Şimali Makedoniyaya təbii qaz ixracına başlayıb. Bu da iki ölkə arasında ticarət dövriyyəsinin əhəmiyyətli dərəcədə artmasına səbəb olacaqdır.

Dövlət Gömrük Komitəsinin məlumatına görə, cari ilin yanvar ayında Azərbaycan Şimali Makedoniyadan 389 min ABŞ dolları dəyərində məhsul idxal edilmişdir. Bu ölkədən idxal olunan məhsul isə müqayisədə 221 min dollar və ya 2,3 dəfə çoxalıb. Yanvar ayında Azərbaycana Şimali Makedoniyadan 168 min dollar dəyərində məhsul idxal olunub.

XQ

Azərbaycandan Avropaya "yaşıl" enerji dəhlizi

(əvvəli 1-ci səhifədə)

Artıq istər Azərbaycan, istərsə də ölkəmizin bərpaulunan enerji ehtiyatlarına müştəri düşən ölkələr bu hədəfə addım-addım yaxınlaşmaqdadır. Bunun isə yaxın illərdə reallaşacağı şübhəsizdir. Çünki bu istiqamətdə artıq ilk ciddi addımların atılmasına başlanılıb. Məlum olduğu kimi, 2022-ci il dekabrın 17-də Buxarestdə "Azərbaycan Respublikası, Gürcüstan, Rumıniya və Macarıstan hökumətləri arasında yaşıl enerjinin inkişafı və ötürülməsi sahəsində strateji tərəfdaşlıq haqqında Saziş" imzalanıb. Azərbaycanın "yaşıl" enerjisinin Avropaya çatdırılmasını nəzərdə tutan həmin sazişə əsasən, Qara dənizin dibi ilə 4 qıqavat gücündə və 1195 kilometr uzunluğunda elektrik enerjisi kabelinin tikintisi nəzərdə tutulur. Həmin kabel Azərbaycanda hasil edilən "yaşıl" enerjini Gürcüstan və Qara dəniz vasitəsilə Macarıstana və Avropanın qalan hissəsinə çatdırmaq üçün Rumıniyaya tədarük edəcəkdir. Bu da ölkəmizdə istehsal olunan "yaşıl" enerjini Avropaya ixracına imkan yaradacaqdır. Beləliklə də, Azərbaycan "köhnə qitə"nin enerji təhlükəsizliyini daha dolğun və əhatəli şəkildə təmin edilməsində yaxından iştirak edəcəkdir.

2024-cü il sentyabrın 3-də 4 ölkənin sistem operatorları – "AzərEnerji" ASC, "Gürcüstan Dövlət Elektrosistem", "Transelectrica", MVM arasında Birgə Müəssisənin Buxarestdə şəhərdə yaradılmasını nəzərdə tutan "Səhmdar Müqaviləsi" imzalanıb. "Yaşıl" enerji infrastrukturunun tikintisinin 3-4 il ərzində başa çatdırılacağı nəzərdə tutulur. Avropa Komissiyası isə layihəyə 2,3 milyard avro ayırmağı planlaşdırır.

Dünyanın bir sıra tanınmış ekspertləri də Avropanı "yaşıl" enerji ilə təmin etmək üçün Qara dənizin dibi ilə elektrik kabelinin çəkilməsi layihəsinin həyata keçirilməsi Azərbaycanın etibarlı enerji təchizatçısı kimi rolunu gücləndirilməsinə, Avropa və Qafqaz regionunda enerji təhlükəsizliyinin möhkəmləndirilməsinə, bərpaulunan enerji sektorunun inkişafına və tranzit imkanlarının artırılmasına töhfə verəcəyi qənaətinə diqqətli. Onlar hesab edirlər ki, bu anlaşma Qara dəniz hövzəsində milli və regional enerji təhlükəsizliyinin güclənməsi, təchizat mənbələrinin şaxələndirilməsi, Xəzərdə bərpaulunan enerji istehsal potensialının kapitallaşdırılması ilə bağlı dörd ölkə arasında əməkdaşlığın əsasını qoyacaqdır.

Martın 10-da Macarıstanın paytaxtı Budapeştdə şəhərdə keçirilən "Azərbaycan, Gürcüstan, Macarıstan və Rumıniya arasında "yaşıl" enerjinin inkişafı və ötürülməsi sahəsində strateji tərəfdaşlıq haqqında Saziş" in icrası məqsədilə 10-cu Nazirlər/Rəhbər Komitənin iclası, imzalanmış sənədlər də bu baxımdan müstəsna əhəmiyyət daşıyır.

Xəbər verildiyi kimi, Azərbaycanın energetika naziri Pərviz Şahbazov, Macarıstanın xarici işlər və ticarət naziri Peter Siyarto, Gürcüstan Baş nazirinin birinci müavini, iqtisadiyyat və davamlı inkişaf naziri Levan Davitaşvili, Rumıniyanın energetika naziri Sebastian-İoan Burduja və Bolqarıstanın energetika naziri Jeço Stankov, eləcə də Avropa Komissiyası, Birgə Müəssisə (GECO Power Company) və "Yaşıl Enerji Dəhlizi Enerji Şirkəti"nin (CESI) nümayəndələrinin iştirak etdikləri iclasda ölkəmizin bərpaulunan enerji potensialının inkişafı, "Xəzər – Qara dəniz – Avropa Yaşıl Enerji Dəhlizi" layihəsi üzrə irəliləyişlər və perspektivlər nəzərdən

si çərçivəsində dörd ölkənin – Şri Lanka, Azərbaycan, Avstraliya və Türkiyənin adı önə çəkilib. Göründüyü kimi, sözügedən hesabatda Azərbaycan külək enerjisi potensialına görə bu ölkələr arasında ikinci yerdə qərarlaşıb. Qurumun hesablamalarına görə, Avstraliyanın dənizdə külək enerjisi potensialı 4 min 963 qıqavat, Azərbaycanın isə 157 qıqavat, Şri-Lankanın potensialı 92 qıqavat, Türkiyənin imkanları isə 70 qıqavattır.

Artıq ölkəmiz bərpaulunan enerji mənbələrinin hərəkətə gətirilməsi istiqamətində bir sıra uğurlara imza atıb. Təkcə onu

keçirilib. Toplantıda "Yaşıl Enerji Dəhlizi Enerji Şirkəti"nin fəaliyyəti, qurum tərəfindən həyata keçirilən texniki-iqtisadi əsaslandırmanın cari vəziyyəti, Bolqarıstanın layihəyə cəlbə və layihənin maliyyələşdirilməsi üzrə Avropa İttifaqı ilə əməkdaşlıqla bağlı məsələlər müzakirə edilmişdir.

Energetika naziri Pərviz Şahbazov çıxışında Xəzər dənizinin Azərbaycan seymentində müəyyən edilmiş 4 sahədə külək enerjisi üzrə bir sıra beynəlxalq şirkətlərlə müvafiq müqavilə sənədləri üzərində işlər aparıldığını bildirib. Yeri gəlmişkən, Xəzər dənizinin Azərbaycan sektorunun külək enerjisi potensialı ilə zənginliyi bütün dünyaya məlumdur. Mütəxəssislər dənizin ölkəmizə aid hissəsi üzrə külək enerjisinin ümumi texniki potensialını 157 qıqavat həcmində qiymətləndirirlər. Bunun da 35 qıqavatı dənizin dayaz, 122 qıqavatı isə dənirin sulu hissələrinin payına düşür. Bu fakt artıq beynəlxalq enerji qurumları tərəfindən də öz təsdiqini tapıb.

Təsəvvüfi deyil ki, Ümumdünya Külək Enerjisi Şurasının "Global Wind Report 2022" adlı hesabatında dənizdə külək enerjisi sahəsində yeni bazarların kəşf edilmiş

qeyd etmək kifayətdir ki, 2024-cü ildə Azərbaycanın "yaşıl" enerji mənbələri üzrə elektrik enerjisi istehsalı əvvəlki ilə nisbətən 1 milyard 728,7 milyon kilovat-saat artaraq 3 milyard 850,9 milyon kilovat-saat çatıb. Təbii ki, enerjiyə ehtiyacın artması, bərpaulunan enerji mənbələrinin inkişafı və enerji təchizatının təminatının artırılması üçün enerji mənbələrinin hərəkətə gətirilməsi üçün ölkəmizdə yeni "yaşıl" güclər istifadəyə veriləcəkdir. Bu il 240 meqavatlıq sənaye müqaviləsi "Xızı – Abşeron" Külək Elektrik Stansiyası istifadəyə veriləcək. İlk hesablamalara görə, stansiyada ildə 1 milyard

kilovat-saat elektrik enerjisi istehsal olunacaqdır. Bu isə il ərzində 220 milyon kilovat-saat enerji təchizatı üçün kifayətdir.

Ölkəmizin Dünya Bankının üzvü olan Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyası ilə əməkdaşlığı çərçivəsində "Azərbaycanda dənizdə külək enerjisindən istifadənin inkişafı üzrə Yol Xəritəsi" hazırlanıb. Sənəddə qeyd olunduğu kimi, Azərbaycan 2040-cı ilədək dəniz küləyindən enerji hasilatı üçün 7 qıqavat qoyuluş gücünə nail ola bilər. Bununla da, ölkənin dekarbonlaşma və dayanıqlı iqtisadi artım kimi paralel prioritetlərinin icrası sürətlənir. Ümumilikdə, Azərbaycanda ilk dəfə hazırlanmış dəniz külək enerjisi üzrə Yol Xəritəsi iki artım ssenarisini (yüksək və kiçik artım) nəzərdə tutur.

Yol Xəritəsində dəniz külək energetikası potensialının istifadəsi məqsədilə tədbirlər də təqdim edilir. Həmin tədbirlərin sırasına 2030 və 2036-cı illər üçün 200 meqavat gücündə pilot layihəsinin, sonra isə bu qəbildən olan daha iri təşəbbüslərin işlənilməsi, Azərbaycanın və regionun bərpaulunan enerjisinin Avropaya çatdırılmasına gətirib çıxaracaqdır.

XQ-nin analitik qrupu

Azərbaycan–Şimali Makedoniya əməkdaşlığı yeni mərhələdə

qarşılıqlı faydalı əməkdaşlıq əlaqələrinin qurulmasında maraqlı olduqlarını ifadə edirlər. Azərbaycan neft və təbii qaz ilə zəngin ölkə olduğu üçün Qərbi ölkələrin bazarlarına çıxmaq niyyətindədir. Bu baxımdan 2023-cü ildə Prezident İlham Əliyevin Bosniya və Herseqovinə, həmin ilin dekabrında Serbiya rəsmi səfəri, cari ilin yanvarında Davos İqtisadi Forumunda Xorvatiyanın Baş naziri ilə görüşü qarşılıqlı əməkdaşlığın inkişafı üçün böyük əsaslar yaradır.

2022-ci ildə imzalanan "Azərbaycan Respublikası, Gürcüstan, Rumıniya və Macarıstan Hökumətləri arasında yaşıl enerjiyə inkişafı və ötürülməsi sahəsində strateji tərəfdaşlıq haqqında Saziş" Rumıniya ilə Azərbaycan arasında bərpəolunan mənbələrdən elektrik enerjisinin nəqli üçün Gürcüstan və Qara dəniz vasitəsilə sualtı kabelin çəkilməsini nəzərdə tutur. Bu müqaviləyə əsasən, "Qara dəniz yaşıl kabel" layihəsi 1000 meqavat gücündə

1195 kilometr (1,1 min kilometr sualtı və 95 kilometr yerüstü) uzunluğunda sualtı elektrik kabelinin tikintisini hədəfləyir. Həmçinin bu anlaşma Qara dəniz hövzəsində milli və regional enerji təhlükəsizliyinin güclənməsi, təchizat mənbələrinin şaxələndirilməsi, Xəzər dənizində enerji istehsalı potensialının kapitallaşdırılması ilə bağlı dörd ölkə arasında əməkdaşlığın əsasını qoyacaqdır. Bütün bunlar Azərbaycanın Balkan yarımadası dövlətləri üçün etibarlı tərəfdaşa çevirir.

Azərbaycan Balkanlarda yerləşən Şimali Makedoniya üçün də cəlbədiçə ölkədir. Oxşar tariximiz və inkişaf prosesləri, eyni zamanda, Azərbaycanın karbohidrogen ehtiyatları dövlətlərimiz arasında ki əlaqələrin inkişafı zərurətini meydana çıxarır.

Yüksək enerji təhlükəsizliyinə əsasən, "Qara dəniz yaşıl kabel" layihəsi 1000 meqavat gücündə

zident və hökumətini seçdi.

Azərbaycan ilə Şimali Makedoniya arasında diplomatik münasibətlər 1995-ci ilin iyununda qurulub. Həmin ildə Azərbaycan Şimali Makedoniya təyin olunub. Azərbaycan Şimali Makedoniya ilə münasibətlərin inkişafına əhəmiyyət verir və iki ölkə arasında əməkdaşlıq siyasi, iqtisadi və humanitar sahələrdə inkişaf edir.

Şimali Makedoniya Respublikasının keçmiş prezidenti Qeorge İvanov 2015, 2016, 2017 və 2018-ci illərdə müxtəlif tədbirlərdə iştirak etməklə Azərbaycanla əməkdaşlıq siyasətini gücləndirib. Həmin səfərlər zamanı Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevlə keçirilən görüşlərdə regional əməkdaşlıq məsələləri müzakirə edilmişdir. Azərbaycan idmançıları Şimali Makedoniyanın paytaxtı Skopje şəhərində beynəlxalq yarışlarda iştirak edərkən yüksək qonaqpərvərlik

lə qarşılanıblar. Şimali Makedoniyanın xarici işlər naziri Buyar Osmani 2023-cü ilin aprelində Bakıya işgüzar səfəri zamanı ölkələrimiz arasında enerji sahəsində əməkdaşlıq məsələləri müzakirə olunub.

Qeyd etmək lazımdır ki, 2000-ci ildə Şimali Makedoniya və Azərbaycan parlamentlərarası işçi qrupu yaradılıb və bu qrup hazırda uğurla fəaliyyət göstərir.

Cari ilin fevralında Almaniyada keçirilən Münxen Təhlükəsizlik Konfransında Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Şimali Makedoniyanın xarici işlər naziri Timko Muçunski arasında görüş olub. Bu görüşdə qarşılıqlı faydalı əməkdaşlıq əlaqələrinin inkişafı perspektivləri müzakirə edilmişdir. Görüş zamanı tərəflər iki ölkə arasında mövcud əməkdaşlığın səviyyəsinə dair məmnunluq ifadə edərək, yüksək səviyyəli səfərlərin, davamlı siyasi dialoqun və əməkdaşlıq qurumlararası təmasların intensivləşdirilməsini yeni tərəfdaşlıq istiqamətlərinin müəyyən edilməsi və əməkdaşlığın keyfiyyətə yeni səviyyəyə yüksəldilməsi baxımından önəmli olduğunu vurğulayıblar.

Nazirlər Azərbaycan və Şimali Makedoniya arasında iqtisadi-ticarət əlaqələrinin enerji, turizm və digər sahələrdə inkişaf etdirilməsi üçün imkanların mövcudluğuna toxunublar.

Hazırda Azərbaycanda Şimali Makedoniya investisiya 5 kommersiya qurumu qeydiyyatdadır, onlardan 3-nün fəaliyyəti aktivdir. İki dövlət arasında imzalanan "Sərmayələrin təşviqi və qarşılıqlı qorunması" haqqında saziş də hazırda icra olunur.

Azərbaycanın Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin olunmasında əhəmiyyətli rol oynaması Avropa İttifaqı dövlətlərinin maraqlarını təmin edir.

Ölkəmizin bir çox global neft və qaz layihələri Şimali Makedoniyanın da maraqlıdır. Həmçinin Cənub Qaz Dəhlizi, Trans Anadolu Qaz kəməri (TANAP), Trans Adriatik Qaz kəməri (TAP) layihələrinin Azərbaycan əməkdaşlığı etdiyi ölkələrin bir çoxunun da Şimali Makedoniya ilə yaxın əlaqələri mövcuddur. Bakı ilə Skopje arasında əməkdaşlıq dövlətinin Qərbdə xüsusilə daha da aktuallaşan enerji təhlükəsizliyi məsələsində güclənən mövqeyini və rolunu bir daha ifadə etmiş olur.

Bütün bunları nəzərə alaraq əminliklə söyləyə bilərik ki, Şimali Makedoniya Prezidenti Qordana Silyonovska-Davkovanın Azərbaycana rəsmi səfəri yaxın zamanlarda Bakı ilə Skopje arasında iktərəfli münasibətlərin daha da inkişaf edəcəyini şübhəsizdir.

İspan xalqının mandatı və hayların "təltifi"

(əvvəli 1-ci səhifədə)

Bu zaman Bakının məqsədinin, guya, Aİ-nin fəaliyyətini daha çox Azərbaycanın maraqlarına uyğunlaşdırmağa çalışmaq, tez-tez enerji sövdələşmələrindən istifadə etmək olduğu kimi avantürist mülahizələrə baş vuran ispan deputat şərti sərhədin o üzündə qərar tutmuş avroparlamentarların "şəffaf fəaliyyətini" toxunmağı da unutmur: "Aİ-nin müşahidə missiyası Ermənistan–Azərbaycan sərhədində vəziyyətin monitorinqi, sabitliyin təşviqi və baş verə biləcək insidentlərin qarşısının alınması üçün beynəlxalq müqavilələrə əməl olunmasına yönəlib. Bu baxımdan, Azərbaycanın missiyası ilə bağlı narahatlığımı anlamaq çətindir. Xüsusən də özünü sülh sazişini imzalamağa sadıq görünən bir ölkə üçün".

Səlibçi "kollektiv Qərb"-in anti-Azərbaycan təbliğat kampaniyasına qoşulmuş ispan deputatın siyasi cəhətdən səbətsiz mülahizələrinə görə, "Azərbaycanın Aİ-nin müşahidə missiyasına qarşı iddiaları üçüncü dövlətlərin, xüsusən də Türkiyə və ya Rusiyanın təzyiqləri nəticəsində yanara bilər".

Diplomatik məntiqdən uzaq bu cür "maraqlı" interpretasiyalar edən Con İnyarritu ardınca diqqəti yenidən müllki missiyaya bölgə üçün "faydalı" xidmətlərinə yönəldir: "Aİ missiyası nə bir tərəfi digərindən üstün tutmağa çalışır, nə də köşfiyyət fəaliyyəti ilə məşğul olur. Onun əsas məqsədi tərəflər arasındakı fikir ayrılıqlarının sülh yolu ilə həllinə yardım göstərməkdir. Bu isə əlbəttə ki, Azərbaycanın Ermənistan torpaqlarını yenidən işğal etmək cəhdlərinə ziddir".

Ərazi bütövlüyünü və suverenliyini bərpə etmiş Azərbaycan heç kəsin torpağında gözü olmadığını ən yüksək səviyyədə bəyan edib və bunu sülhə doğru atdığı addımları ilə isbatlayıb. Ermənistanın silahlandırmaq kimi "faydalı xidmət" missiyasını həyata keçirən Avropa İttifaqının isə kimin diqqəti ilə hərəkət etdiyi Bakıya yaxşı məlumdur. Parisin "dirijör çubuğu" ilə erməni separatçılara, revanşistlərə züly tutan təkə İspaniya parlamentinin üzvü İnyarritu deyil ki.

XQ erməni lobbisinin "qonorarı" müqabilində ölkəsinin parlamentinin tri-

bunasını haypərəst və qərəzli bəyanatlar səsləndirmək alətinə çevirmiş Con İnyarritunun "Ermənistan ərazilərinin Azərbaycan tərəfindən işğalı" barədə sərəsəm çıxışları barədə yazıb. İspan xalqını parlamentdə təmsil etmək mandatını belə çirkin fəaliyyət üçün istifadə edən birindən diplomatik etiketə riayət, beynəlxalq hüquq qaydalarına hörmət gözləməyə dəyməz.

Con İnyarritu bundan əvvəl də Aİ-nin Ermənistandakı müllki müşahidə missiyasının "sərhədlərin demarkasiya prosesini daha da genişləndirməyə" töhfə veridiyini açıqlamışdı. İtfədə olan alman və fransız köşfiyyətçilərinin əsl niyyətini açıb ortaya qoyan ispaniyalı deputat "Armenpress"-ə müsahibəsində missiyanın mandatının daha iki il müddətinə uzadılmasını "Cənubi Qafqazda sabitliyin və sülhün möhkəmləndirilməsi istiqamətində mühüm addım" kimi xarakterizə edib: "Müllki missiya Ermənistanın Azərbaycanla sərhədindəki vəziyyətin monitorinqində, beynəlxalq hüququn tələblərinə əməl olunmasının təmin edilməsində və iki xalq arasında dinc dialoqun təşviqində olduqca mühüm rol oynayır".

Avropadakı səlibçi haypərəst düşərgənin təşkil etdiyi anti-Azərbaycan kampaniyasında fəal iştirak edən ispan deputatın məntiqinə görə, Aİ missiyasının daha iki il müddətinə Ermənistanda qalması bu ölkədə "demokratik idarəçiliyi gücləndirmək, qanunun aliliyini qorumaq və bölgədə sabitliyi təşviq etmək səylərinin dəstəklənmək öhdəliyini" uğurla yerinə yetirəcək.

Bununla da kifayətlənməyən İnyarritu Azərbaycanın ünvanına ittihamlar yağdır-

maqda davam edir: "Son illərdə Cənubi Qafqazda zorakılıq aktlarına rəvac verən yeganə ölkə Azərbaycan olub. Nə qədər ki, Bakı qonşusuna qarşı təcavüzkar hərəkətlərini davam etdirəcək, bölgədə yeni eskalasiya riski bir o qədər yüksək olaraq qalacaq".

Müsahibəsində politoloji düşüncələrini bəlağətli nitqi ilə "izhar edən" ispan deputatın Cənubi Qafqaz məsələləri üzrə "peşəkar ekspert" kimi böyük uğurlar qazandıqına şübhə yeri qalmır. Bölgənin problemləri barədə "yerli-yataqlı" siyasi analize baş vuran deputat "münaqişəni sülh danışıqları ilə həll etməkdən ötrü beynəlxalq qurumlar Bakıya ciddi təzyiqlər göstərməyə davam etməlidir" deyir.

Çıxışlarında "Dağlıq Qarabağ" ifadəsindən gen-böl istifadə edən Con İnyarritu "bölgədə etnik təmizləmə apararı, Ermənistan ərazisini işğal altında saxlayan, o cümlədən beynəlxalq hüququ pozaraq açıq şəkildə hücum əməliyyatına hazırlaşan, bu məqsədlə hərbi bütəcəsini və ordusunun müasir silahlarla təminatını artıran yeganə ölkənin" Azərbaycan olduğunu bəyan edən İspaniya parlamentinin haypərəst deputatının kimlərə və nəyə xidmət etdiyini güman etmək çətin deyil. Sadəcə, onun ispan xalqından qazandığı mandatını hay "təltifləri" üçün xərcləməsinə adamın hayfı gəlir.

P.S. Con İnyarritu 6 il bundan əvvəl Xankəndidəki separatçı rejimin rəhbəri Arayik Arutyunyanın "fərmanı" ilə "Mxitar Qoş" medalı ilə təltif edilmişdir. Ona bu medal 2022-ci ilin dekabrında separatçıların Ermənistandakı nümayəndəliyini tərk etməsi təqdirmə olaraq verilib. O zaman ispan deputat özünü sosial şəbəkə səhifəsində bunları yazmışdı: "Mxitar Qoş" medalını almaq mənim üçün böyük şərəfdir. Biz ermənilərin "Artsaxda" yaşamaq, eləcə də beynəlxalq tanınma hüququnun müdafiəsinə davam edəcəyik". İnyarritu separatçı rejimə məhz siyasi dəstəyinə görə "Mxitar Qoş" medalı ilə "təltif edilmişdir". Beləliklə, separatçılardan aldığı "təltifi" göylərə qaldıran ispaniyalı deputat bununla beynəlxalq hüququ ayaqlar altına atdığı açıq etiraf edib.

İ.HƏSƏNQALA
XQ

(əvvəli 1-ci səhifədə)

Digər mövzu Suriyanın iqtisadi bərpası ilə bağlı olub. Sanksiyaların aradan qaldırılması, bərpənin ilkin mərhələləri üçün beynəlxalq dəstəyin təmin edilməsi, ticarət və investisiya əməkdaşlığının genişləndirilməsi barədə fikir mübadiləsi aparılıb. Bundan əlavə, tərəflər Suriya qaçqınların təhlükəsiz və dayanıqlı şəkildə geri qayıtmaları üçün şərait yaratmaq məqsədilə

Gündəmdə əsas məsələ: Regional təhlükəsizlik

birgə işləmək barədə razılığa gəliblər. Eyni zamanda, bu proses başa çatana qədər ev sahibliyi edən ölkələrə beynəlxalq dəstəyin vacibliyi vurğulanıb.

İclasda diqqətçəkən əsas məsələ regional təhlükə olan İŞİD-ə qarşı vahid mübarizə mexanizminin yaradılması ilə bağlı olub. Mətbuat konfransında Türkiyənin xarici işlər naziri Hakan Fidanın sözlərinə görə, region ölkələri olaraq, xüsusilə də İŞİD-ə qarşı mübarizədə tam qərarlılıq: "Uzun müddətdir ki, İŞİD-ə qarşı mübarizəmizi böyük bir əzmlə davam etdiririk. Lakin İŞİD təkə bir ölkəyə deyil, regionu bir çox dövlətə zərər vürdüyündən təkbaşına mübarizə aparmaq çətindir. Bu terror təhlükəsini aradan qaldırmaq, güclü platforma qurmaq üçün ilk addımı atdıq və bunun başlanğıcı ortaq əməliyyat mərkəzinin yaradılması olacaqdır".

Hakan Fidan İŞİD kimi terror təşkilatı olan PKK-ya qarşı da birgə mübarizənin vacibliyini qeyd edib: "İŞİD əsəbləri təmsil etmədiyi kimi, PKK da kürdləri təmsil etmir. Bu ayrı-seçkiliyi çox aydın şəkildə ortaya qoymalıyıq. İkincisi, PKK hazırda Türkiyədə bir kvadratmetr ərazini belə nəzarətdə saxlamır və işğal etmir. Lakin bunun müqabilində Suriyanın üçüncü resurslarını ələ keçirib. İraqda 700 kəndi, İraq Kürdüstanı, Sincarı və bəzi yerləri də işğal edib. Bu, təkə Türkiyənin deyil, regional problemdir. İŞİD-i hədəf almaq üçün istifadə etdiyimiz eyni metodologiya, anlayış və yanaşmanı PKK-ya da tətbiq etmək lazımdır".

Göründüyü kimi, İordaniyada keçirilən tədbir beynəlxalq və regional təhlükəsizliyin təmin olunması baxımından böyük əhəmiyyət daşıyır. Bu təkə Türkiyə üçün deyil, ona qonşu olan ölkələr üçün də əhəmiyyətlidir. Çünki həmin ölkələrdə ekstremist və terror fəaliyyəti ilə məşğul olan qüvvələr kök salıblar. Bu qüvvələr həmin

dövlətlərə yanaşı, qonşu ölkələrə də bir təhdiddir. İnkişafın, tərəqqinin, demokratiyanın qarşısını alır, xaosa səbəb olurlar. Digər bir əsas məsələ isə həmin terror təşkilatlarının üçüncü qüvvələrin təhriki ilə hərəkət etməsidir.

Yəni görünən budur ki, Türkiyə bu iritcaçı qüvvələrə qarşı mübarizə aparmaqla onların regionda varlığına son qoymaq istəyir. Tək mübarizə aparmaq çətindir, maliyyə, ordu, silah-sursat, təhlükəsizlik

və sair məsələləri də qeyd etsək, bu bir qədər də zaman aparır. Amma vahid mövqe olduqca isə məqsədə daha tez nail olursan.

Mövzu ilə bağlı "Atlas" Araşdırma Mərkəzinin rəhbəri Elxan Şahinoğlu XQ-yə bildirdi ki, Türkiyənin hazırda Yaxın Şərq bölgəsində iki əsas təhlükəsizlik məqsədi var: "Birincisi, PKK və ona bağlı PYD, YPG kimi terrorçu təşkilatların tərkisilahl olunmasıdır. Əgər bu baş verərsə, 50 illik problemə son veriləcək. Çünki keçən əsrin 70-ci illərində qurulan bu terror təşkilatı 1984-cü ildən Türkiyə diplomatlarına qarşı terror törətməyə başlamışdı. Hazırda, bu, mümkün deyil, çünki onların əksəriyyəti zərərsizləşdirilib, məhv ediləblər. Amma təhlükə Suriyada və İraqda var. İran həmin qüvvələrə dəstək verir. Və artıq bu problem həll olunmalıdır".

E.Şahinoğlu onu da əlavə etdi ki, digər terror təşkilatı İŞİD Türkiyəyə müəyyən problemlər yaradır: "İraqda və Suriyada onun aktiv ocaqları var. Türkiyə iki istiqamətdə fəaliyyətini aktivləşdirir, İŞİD-ə qarşı mübarizə üçün region ölkələri ilə birlikdə vahid koalisiya formalaşdırır. Çünki İŞİD tək Türkiyə üçün deyil, İraq, Suriya, İordaniya, Livan üçün də təhlükə mənbəyidir. Deməli, Türkiyə PKK, YPG, PYD ilə mübarizədə Suriya, İraq mərkəzi hökumət qüvvələrinin dəstəyinə alaraq, bu məsələni sürətləndirəcəksə, İŞİD-ə qarşı daha geniş birlik quracaq. Bu iki məsələni yaxın müddətə həll edə bilsə, Türkiyənin bölgədəki gücü daha da artacaq".

Ümumiyyətlə, Suriyadakı son hadisələr göstərir ki, bu ölkədə sabitliyi pozmaq istəyən qüvvələr var. Bu hücum Əsəd rejimindən qalan və onu diriltməyə çalışan qüvvələrin hərəkətlərinin nəticəsidir. Gələcəkdə dini və etnik zəmində yeni təxribatlar, terror hadisələri gözlənilə bilər. Ona görə də region ölkələri təhlükə mənbəyini vaxtında aradan qaldırmaqlıdır.

Azər MUSTAFAYEV

Revanşistlərin “absurd teatri”

Daşnaklar müharibədən bezmiş erməni xalqını Azərbaycanla döyüşə çağırırlar

Deyəsən, dünyada baş verən geosiyasi dəyişikliklər, güc mərkəzləri arasında müşahidə edilən mübarizənin yeni mərhələsi daşnakları xam xəyallara qapılmağa sövq edib. Son günlər bu cinahdan hay cəmiyyətinə edilən revanşist çağırışların zəminində məhz beynəlxalq amilin dayandığını söyləyə bilərik.

“Beynəlxalq aləmdə vəziyyət dəyişib və bu, bizə fəvqəlgüclərlə bir-birini tamamlayan şəkildə işləmək və maraqlarımızı qorumaq imkanı verir”. Bunu Ermənistan parlamentindəki “Ermənistan” fraksiyasının deputatı, “Daşnaksütyun” partiyasının nümayəndəsi Armen Rustamyan mətbuat konfransında bildirib. Rustamyan bu qənaətdədir ki, “Daşnaksütyun” hazırda bu aydın gündəmi bölüşən bütün qüvvələrlə,

qayıdış üçün hüquqi əsasların mövcudluğunu, o cümlədən Beynəlxalq Ədalət Məhkəməsinin qərarlarını yada salmağı da unutmur.

Beləliklə, qarşımızda bütün eskizləri aşkar sezilən bir mənzərə var. Ermənistanın əsas müxalifət partiyalarından biri, Koçaryanın partiyası ilə ittifaqda olan “Daşnaksütyun” yenidən Azərbaycana qarşı ərazi iddiaları məsələsini özünün rə-

Ermənistan vətəndaşlarının reallıqdan uzaq utopik ideyalara, torpaqlarını artırmaq, qonşularla müharibə haqqında fantaziyalara inanmadıqlarını onlar da yaxşı bilirlər. Sadəcə olaraq, zəngin ermənilər mövcud olduqlarını unudurmamaq, varlıqlarının mənasını itirməmək üçün pul kisələrinin ağızını səxavətlə açmağa daim hazır vəziyyətdədirlər. Onlardan ötrü daşnakların revanşizm kimi “biznez layihələri” inanılmaz toplaşmaq üsulundan başqa bir şey deyil. Bu barədə narahatlıqları isə bahalı restoranda “steyk” yeyərək lətifə danışmaq səviyyəsindədir. Çünki marselli, kaliforniyalı varlı hay üçün hər şeyin boş getməsinin, pulunun, sadəcə, oğurlanma-

o cümlədən partiyasının ali orqanı səviyyəsində əməkdaşlığa hazır olduqlarını bəyan edib. O, daxilə yürüdülmə “antimillilə” kursunda dəyişiklik etmək üçün zəruri şərt kimi hakimiyyət dəyişikliyinə həyata keçirməyə hazır olmağın” vacibliyini örnə çıxib.

Aydın məsələdir ki, daşnaklar mövcud hakimiyyəti necə devirmək ətrafında açıq və gizli sövdələşmələri həmişə davam etdiriblər. Rustamyan partiyalarının ümumi yığıncağında mübarizələrinin özəyini təşkil edən üç müxalifət hərəkatının şansının təhlili edildiyini bildirdi: “Təbii ki, ümumi yığıncaqda məqsədimizə çatmağımızla bağlı narazılıq da ifadə olundu. Ümumi yığıncaq müxalifət hərəkatlarının bütün prosesini daha dolğun təhlil etmək və daha düzgün qərarlar qəbul etmək, keçmiş təcrübədən ibrət götürmək vəzifəsini ortaya qoydu ki, hakimiyyət dəyişikliyi həyata keçirilsin”.

Hay daşnakın sözlərinə görə, Ermənistanın “yeni xarici siyasətə ehtiyacı var ki, öz maraqları naminə indiki Ermənistan dövlətinin mövcudluğundan irəli gələn ölkələrlə əlaqələrimizi bərpa edə bilsin”. Bu kontekstdə, o, qarşıda duran əsas vəzifə kimi Rusiya ilə “hüquqi əsası olan strateji müttəfiqliyi” gücləndirməyin vacibliyini partiyadaşlarının nəzərinə çatdırıb. Bundan başqa, Rustamyan mətbuat konfransında İrəvanın təcili surətdə Tehranla hərbi-siyasi ittifaq bağlamağa çağırıb.

Azərbaycanla yeni müharibəyə hazırlaşdıqlarını açıq bəyan edən daşnak-revanşistlər partiyalarının yeddi illər üçün “stratejiya”sını dərc edib. Sənəddə digər müddəalarla yanaşı, əsas vəzifələrin sırasında Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə birbaşa meydan oxuyan məqamlar da yer alıb. “Stratejiya”nın maddələrindən birində “Ermənistan dövlətinin möhkəmləndirilməsi, ərazi bütövlüyü və suverenliyinin bərpası” göstərilir. “Birincisi, Müstəqillik bəyannaməsinin ruhuna uyğun olaraq, Ermənistan Respublikasının suverenliyi və ərazi bütövlüyünün bərpası məsələsidir”. “Daşnaksütyun” partiyasının funksioneri Yakob Ter-Xaçaturyan bunu qarşıda duran bir nömrəli məqsəd kimi qeyd edib.

Burada qeyd etməyi vacib sayırıq ki, daşnakların “stratejiyasına” təkə Qarabağ deyil, Naxçıvanı, eləcə də erməni millətçilərinin “Qərbi Ermənistan” adlandırdıqları Türkiyənin şərqi Ermənistanın tərkibində görmələri də daxildir. Yüz il bundan əvvəl Türkiyə Cümhuriyyəti tərəfindən tarixi zibilliyinə atılmış mənfur Sevri müqaviləsi, görünür, daşnaklar üçün hələ də “müqəddəs mətn” olaraq qalmaqdadır. Onu da aydın görmək mümkündür ki, Qarabağa iddia daşnaklar üçün əsas strateji hədəf sayılır. Onlar “Dağlıq Qarabağın” azad edilməsi uğrunda milli həmrəyliklə yanaşı, daha vacib vəzifə kimi qarşılarına “Arsax ermənilərinin öz evlərinə qayıtması üçün beynəlxalq siyasi və hüquqi təminatlardan istifadə etmək” məsələsini qoyurlar. Rustamyan Qarabağa

mi proqramı kimi müəyyənləşdirib. Yəni, etiraf etməliyə ki, “Daşnaksütyun”un Azərbaycanlılara və türklərə qarşı proqram xarakterli nifrətinin anatomiyasında heç nə dəyişməyib. İntəhası, burada diqqəti çəkən başqa bir məqam odur ki, dünya erməniləri indiyə qədər heç vaxt indiki kimi ideoloji cəhətdən bu qədər səpələnmiş bir cəmiyyəti təmsil etməmişdilər.

Mövzu ilə bağlı XQ-yə fikirlərini açıqlayan “Atlas” Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, siyasi icmalçı Elxan Şahinoğlu daşnakların Ermənistan cəmiyyətində heç bir nüfuzla malik olmadıqlarını

bildirdi: “Onların dövrü keçmişdə qaldı. SSRİ dağılan zaman daşnakların müəyyən qədər çəkisi vardı. Amma elə o dövrdə də Ermənistanın birinci prezidenti Levon Ter-Petrosyan daşnaklarla mübarizə aparırdı. Hətta onların bir çox liderlərini həbs etdirmişdi. Koçaryan hakimiyyətə gələndən sonra isə daşnaklar onunla ittifaq yaratdılar. Bu da danılmaz faktır ki, İkinci Qarabağ müharibəsində ağır məğlubiyyətdən sonra erməni cəmiyyəti müharibədən çəkinir, qorxur. Yəni, revanşizmə, yeni döyüşə çağırışlar edən heç bir siyasi təşkilat hərəkatı erməni qazanma bilməyəcək. Çünki Ermənistan 44 gündə Azərbaycanla elə bir zərbə aldı ki, özünlə gəlməkdən söhbət gedə bilməz. 8 minə yaxın hərbiçisini itirən Ermənistanla heç bir ailə öz övladını müharibəyə göndərmək istəmir. Axı, həmin ailələr bunun heç bir faydasının olmayacağını, havayı itki verəcəklərini yaxşı anlaşırlar. Daşnaklar onları buna çağırırlar.

Azərbaycan 10 milyon əhaliyə və bölgənin ən güclü ordusuna malikdir. Üstəlik, Türkiyə kimi strateji müttəfiqimiz də yanımızdadır. Əhalisinin sayı cəmi 2 milyon 500 min olan və azalmağa doğru gedən Ermənistan Azərbaycanla nə edə bilər? Heç nə! İstənilən xarakterli növbəti müharibədə yenə məğlub olacaq və itkilər verəcək. Buna görə daşnakların revanşist çağırışları nə real vəziyyətə uyğundur, nə də özlünə tərəfdar qazanacaq. İndi baş nazir Paşinyan Azərbaycanla sülh sazişinin imzalanmasını yubatsa da, o, müharibə terminini dilinə götürməkdən çəkinir. Birincisi, onu dəqiq bilir ki, müharibədə yenə məğlub olacaq, ikincisi, bu ritorikanın erməni cəmiyyətində qəbul olunmadığını çox yaxşı bilir”.

Daşnakların xaricdəki erməni lobbisi və diasporu tərəfindən fəal şəkildə dəstəkləndiyi məlumdur. Bu da başadüşüldür.

sının o qədər də əhəmiyyəti yoxdur. Əsas odur ki, onların içlərində yemədikləri “böyük erməni qüruru” razı qalsın. Əlbəttə ki, bu təsəvvürlər pul verənlərə aiddir.

Daşnakların liderlərinə gəlincə, onların motivasiyası o qədər də mürəkkəb deyil. Birincisi, diasporun daha çox pul qoparmağa davam etmək, ikincisi, Ermənistan hakimiyyəti ələ keçirmək... Çox güman ki, daşnaklar iqtidar partiyasının nisbi sabitliyi, əhalinin hazırlı baş nazirdən böyük möyüslüğü fonunda məqsədlərini həyata keçirmək üçün fürsət gözləyirlər. Aydın məsələdir ki, onların “X saati” Ermənistanın yeni konstitusiyaya layihəsinə səs verməsi olacaq. Axı, həmin an əsas qanundan müstəqillik bəyannaməsinə istinad, yeni Azərbaycanla qarşı ərazi iddiaları tam çıxarılacaq. Daşnaklar məhz bu səsvərmə anında “əsaslara qayıtmağın” vaxtının çatdığını anlayan ermənilərin qıcıqlanma hissələrinə təzyiq göstərməyi planlayırlar.

Paşinyanın komandası isə bu islahatı “kart-blans” əldə etdikdən sonra həyata keçirmək niyyətindədir. Həmin “kart-blans” 2026-cı il parlament seçkilərində qazanacağı həlledici çoxluq olmalıdır. Bu da öz növbəsində müxalifətin “Mülki müqavilə”ni iqtidardan kənarlaşdırmaq planını xeyli çətinləşdirməyə olacaq. Amma onu da unutmaq olmaz ki, daşnakların arxasında “zəngin terror təcrübəsi” dayanır. Əgər seçkilərdə ciddi nəticə əldə etməsələr, o zaman daxilə sabitliyi pozmağa bel bağlanmalı olacaqlar. Baxmayaraq ki, bu variantı proqnozlaşdırmaq elə də xoşagəlməz məğlubiyyət deyil. Seçkilərə hələ bir il var və hakim partiyanın o vaxta qədər mövqeyini qoruyub saxlayacağını əminliklə söyləmək olmaz.

Daşnakların “absurd teatri” adlandırılacaq yeni müharibəyə hazırlıq planlarını qəsdən reklam etdikləri də istisna edilməməlidir. Məqsəd bu yolla, guya, Azərbaycanı əndişələndirmək, cəmiyyətdə qorxu hissi yaratmaq və sülh danışıqlarında arzuladıqları güzəştləri əldə etməkdir. Rustamyanların, ter-xaçaturyanların istismar müddəti çoxdan qurtarmış belə ucuz “diplomantik maneəvrlər” nəyə nail olacaqlarına bağlıdıqları ümidlər elə arzu və xəyal olaraq qalacaq. Hətta Ermənistan müdafiə nazirliyinin Fransadan aldığı 26 ədəd “Bastion” zirehli transportorunu, 12 ədəd “Sezar” artilleriya qurğusunu öz saytında tez-tez nümayiş etdirməsinin də bir faydası olmayacaq.

Bakı öz siyasətini Ermənistan kimi hakimiyyətə gəlməsindən asılı olmayaraq hadisələrin ən pis ssenarilər üzrə inkişafına uyğun şəkildə qurub. Əgər Ermənistan tərəfindən belə bir avantürüst ssenarini həyata keçirmək cəhdləri olarsa, o zaman “dəmir yumruq” üçün hayların partiyaya mənsubiyyəti heç bir əhəmiyyət kəsb etməyəcək.

İmran BƏDİRƏNLI
XQ

Ermənistan apreldə Azərbaycana qarşı müharibəyə başlamaq niyyətindədir. Bu barədə məlumatı “Caliber.az” saytı özünün etibarlı mənbələrinə istinadən yayıb. Məlumatda rəsmi İrəvanın destruktiv mövqeyi əsaslandırılıb. Amma yazımız bilavasitə bununla bağlı deyil. Halbuki, vurğulayacağımız məsələ də Ermənistanın savaş hazırlığı sühbələrini artırmaqdadır.

Ermənistan konstitusiyasında, bir sıra qanunvericilik aktlarında ölkəmiz əleyhinə ərazi iddialarının davam etdirilməsi və ATƏT-in Minsk qrupunun saxlanması. Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Qazaxıstanın Baş nazirinin müavini, xarici işlər naziri Murat Nurtaleu ilə görüşündə ölkəmiz və Ermənistan arasında sülh sazişi layihəsi üzrə ikitərəfli danışıqlar prosesi çərçivəsində nailiyyət

Mirzoyan qrupun nizamlayıcı roluna eyni vaxt əlavə danışıqda.

Əlbəttə, rəsmi İrəvan Bakının sülh şərtinin fundamentallığını dərk edir. Yəni, barışın vurğuladığımız iki postulatının vacibliyini anlayır. Ona görə Bakının şərtlərini, guya, yerinə yetirmiş kimi davranıb da. Söhbət Ermənistan Konstitusiyası Məhkəməsinin ötən ilin sentyabrında qəbul etdiyi qərardan gedir. Qərarda ölkənin

İki fundamental şərt... yoxsa müharibə?

Savaş hazırlığı və Ermənistanın regional sülhə təhdid mahiyyəti

əldə edildiyini bildirsə də, diqqətə çatdıracağımız məqamları rəsmi İrəvanın mövqeyindəki fundamental problem olaraq vurğulayırıq.

Azərbaycan XİN başçısının fikirləri Ermənistan geniş müzakirə predmetinə çevrilib. Ölkə iqtidarına yaxın dairələr C. Bayramovun söylədiklərini rəsmi Bakının, guya mənasız təkidi, barış mühitinin yaranmasına əngəl törətmək əzmi, bir qədər də “irəli gedərək” işğalçılıq niyyəti kimi dəyərləndiriblər. Erməni hakimiyyətinə zidd çevrələr isə nazirimizin söylədiklərini Azərbaycan rəhbərliyinin İrəvana demarşı kontekstində qələmə veriblər.

Bəli, C.Bayramovun bildirdikləri Azərbaycanın sülh şərtləri ilə bağlı qətiy-

İstiqlal bəyannaməsinin əsas qanunda yer almıyan müddəaların etibarsız sayıldığı açıqlanırdı. Halbuki bu yanaşma qənaətbəxş deyil.

Əvvəla, bir qərarla konstitusiyanın istinad nöqtəsi sıradan çıxarıla bilməz. İkincisi, ərazi iddiası erməni milli identikliyinə göstəricisidir və ondan imtinanın hansısa normativ aktla tənzimlənməsi yetersizdir. Burada xalqın iradəsi əsas götürülməlidir. Erməni xalqının iradə meydanı isə referendum olmalıdır. O referendum ki, adı var, özü yox.

Başqa bir yandan, Paşinyanın əsaslandırmasından belə anlaşılır ki, nə zamansa keçirilməsi nəzərdə tutulan referendumdakı konstitusiyanın ərazi iddiasından uzaqlaş-

yətli mövqə tutduğunun növbəti sübutudur. Buna qarşılaşdırılaraq Ermənistanın manipulyativ davrandığını, sülh gündəmini dəyişmək cəhdlərini gözləyirik. Məsələn, erməni iqtidarının təmsilçiləri “Azərbaycanda saxlanılan erməni məhbuslar” sousu yaradaraq vurğulayırlar ki, humanitar məsələlərin həllini tapmaması sülhə problemidir. Əlbəttə, bu bəhanədir. Görəsən, bir ölkənin, indiki halda, Ermənistanın dövlət sənədlərində ərazi iddiasının təsbit olunması humanitar təsəvvürlərə zidd deyilmə? Tamamilə ziddir! Ermənistan bu təsəvvürü dəyişmək istəyirmi? Xeyr!

Baş nazir Nikol Paşinyan administrasiyası konstitusiyaya dəyişikliyi ilə bağlı referendum anonsunu verib. Ancaq, bu, anons olaraq da qalıb. Yəni, mövcud istiqamətdə hansısa irəliləyiş yoxdur. ATƏT-in Minsk qrupunun ləğvi ilə bağlı Ermənistanın Azərbaycanla birgə müvafiq müjəratı ünvanlamasına gəlincə, Nikolun bir müddət əvvəl açıqladığı “Real Ermənistan manifesti”nə nəzər salsaq, məsələ ən sonda reallaşdırılmaldır. Hər halda, Nikol belə hesab edir və deməli...

Qeyd edək ki, Paşinyanın “manifestində” Azərbaycan – Ermənistan münasibətlərindən də bəhs olunmuş, mövzuya dair bəzi məqamlar şərt təsiri bağışlamış və ATƏT-in Minsk qrupunun ləğvinin sona saxlanılması onu deməyə əsas vermişdi ki, rəsmi İrəvan üçün sözügedən təsisatın varlığı ölkəmizə təzyi vasitəsidir. Təxminən belə: Ermənistanın mənafeyi təmin ediləmsə, ərazi iddiası qalacaq.

Ölkəmiz Ermənistanın qanunvericilik sənədlərində dəyişikliyi və ATƏT-in Minsk qrupunun ləğvinə eyni müstəviyə əbəs yerə gətirmir. Axı məhz Minsk qrupu Azərbaycanla qarşı ərazi iddiasının mövcudluğundan qaynaqlanırdı. Qurum otuz ilə yaxın müddətdə erməni işğalına haqq qazandırmışa çalışmış, təvəvüzü leqallaşdırmağa xidmət göstərmişdi. İndinin özündə də Ermənistanla Azərbaycanla danışıqları ATƏT-in Minsk qrupu çərçivəsində qaytarmaq çağırışları eşidilməkdədir. Hətta ötən il ölkənin xarici işlər naziri Ararat

ma seqmenti üzərində dayanılmayacaq. Başqa sözlə desək, erməni ana qanunu İstiqlal bəyannaməsinin məkr strukturundan xilas olunmayacaq.

Deməli, Azərbaycanın israr göstərməkdə haqlıdır. Ölkəmiz həmişə ona görə haqlıdır ki, hazırda Ermənistan rəhbərliyi sülh müqaviləsi ilə bağlı qeyri-konstruktiv mövqə tutur. Belə bir mövqə Bakı ilə İrəvan arasında etimad mühitini zədələyir. Etimad mühiti yoxdursa, ərazi iddiasının intensiv xarakter daşıyacağına inanmaq mümkünsüzdür.

Diqqət yetirək, bu gün Ermənistan rəhbərliyinin təmsilçiləri özlərini ələ aparırlar ki, elə bil 44 günlük müharibə olmayıb və ölkələri savaşda acımaqçılıq məğlubiyyətlə üzlaşmayıb. Sanki 2020-ci ildə müxtəlif xarici ölkələrə zənglər edib əman diləyən onlar deyildilər. Rəsmi İrəvan, həmçinin müharibəyə son qoyan 10 noyabr 2020-ci il tarixli üçtərəfli Bəyanatın Ermənistan üçün kapitulyasiya aktı olduğunu da danır. Bütün bunlar mahiyyətcə Ermənistanın reallıqdan uzaq düşməsinin göstəriciləridir. Hələ başqa məqamları, xüsusən, Paşinyan iqtidarının üçtərəfli Bəyanatın şərtlərinin icrasından boyun qaçırmasını bir kənara qoyuruq.

Erməni avantürizminin, belə demək mümkünsə, ən parlaq göstəricisi ərazi iddiasıdır. Sonda isə onu da bildirmək ki, ölkəmizin üzərində dayandığımız, C.Bayramovun növbəti dəfə səsləndirdiyi iki fundamental sülh şərti üçtərəfli bəyanatın və 44 günlük müharibənin nəticələrinin Paşinyan administrasiyası tərəfindən dərk edilməməsinə, rəsmi İrəvanın hədəflərinə arxalanıb Cənubi Qafqazda yeni geosiyasi şərait formalaşdırmaq məramından da qaynaqlanırdı. Deməli, əvvəldə diqqətə çatdırdığımız məqama, yəni Ermənistanın apreldə müharibəyə hazırlaşdığına dair məlumatla həssas yanaşmaq lazımdır. Axı elementar məntiq var. Bu məntiqə görə, sülhdən boyun qaçıran savaş üçün fürsət gözləyənədir.

Ə.RÜSTƏMOV
XQ

Samir Şərifov İspaniyanın ticarət üzrə dövlət katibi ilə görüşüb

Baş nazirin müavini Samir Şərifov martın 11-də İspaniya Krallığının İqtisadiyyat, Ticarət və Biznes Nazirliyinin ticarət üzrə dövlət katibi Mariya Amparo Lopes Senovilya ilə görüşüb.

Görüşdə iki ölkə arasında Strateji İqtisadi Dialoqun birinci iclasının Bakıda keçirilməsinin əhəmiyyəti vurğulanıb. Həmçinin Azərbaycan-İspaniya biznes forumunun və Azərbaycanın İqtisadiyyat Nazirliyi ilə İspaniyanın İqtisadiyyat, Ticarət və Biznes Nazirliyi arasında "Strateji İqtisadi Əməkdaşlığa dair Anlaşma Memorandumu"nın imzalanmasının iqtisadi əlaqələrin gücləndirilməsinə təkan verəcəyinə əminlik ifadə olunub.

S.Şərifov ötən ilin noyabrında COP29 çərçivəsində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev ilə İspaniya Krallığı Hökumətinin Sədri Pedro Sançez arasında keçirilmiş görüşün ikitərəfli əlaqələrin genişləndirilməsi və yeni əməkdaşlıq sahələrinin müəyyənləşdirilməsi baxımından önəmini vurğulayıb.

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı

№ 60

Bakı şəhəri, 5 mart 2025-ci il

"Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərində torpaqların kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaq kateqoriyasına aid edilməsinin, habelə həmin kateqoriya daxilində kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaqların tərkibinə aid edilməsinin və dəyişdirilməsinin sadələşdirilmiş Qaydası"nın təsdiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2022-ci il 24 noyabr tarixli 421 nömrəli Qərarında dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 119-cu maddəsinin səkkizinci abzasını rəhbər tutaraq, "Azərbaycan Respublikasının Torpaq Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 28 iyun tarixli 1194-VIQD nömrəli Qanununun və "Azərbaycan Respublikasının Torpaq Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 28 iyun tarixli 1194-VIQD nömrəli Qanununun tətbiqi və bununla əlaqədar Azərbaycan Respublikası Prezidentinin bəzi fərmanlarında dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2024-cü il 30 iyun tarixli 164 nömrəli Fərmanının icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərar alır**:

1 "Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərində torpaqların kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaq kateqoriyasına aid edilməsinin, habelə həmin kateqoriya daxilində kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaqların tərkibinə aid edilməsinin və dəyişdirilməsinin sadələşdirilmiş Qaydası"nın təsdiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2022-ci il 24 noyabr tarixli 421 nömrəli Qərarında (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2022, № 11, maddə 1357 (Cild I) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1.1. 2-ci hissə aşağıdakı redaksiyada verilsin;

"2. Bu Qərarla dəyişiklik Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 6 oktyabr tarixli 2328 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "İcra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının layihələrinin hazırlanması, razılaşdırılması, qəbul edilməsi və dərc edilməsi qaydası haqqında Əsasnamə"nin 3.5-ci bəndinə uyğun edilə bilər."

2 Həmin Qərarla təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərində torpaqların kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaq kateqoriyasına aid edilməsinin, habelə həmin kateqoriya daxilində kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaqların tərkibinə aid edilməsinin və dəyişdirilməsinin sadələşdirilmiş Qaydası"nda aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1.1.2.1. 1.2-ci bənddən ("uqodiyası") sözü çıxarılsın;

1.2.2.2. 2-ci hissə üzrə:

1.2.1.2.2.1. 2.1-ci bənd üzrə:

1.2.1.1.2.2.1.1. birinci abzasdan ("uqodiyasına") sözü çıxarılsın;

1.2.1.2.2.2.1.2. ikinci abzasdan ("uqodiyası") sözü çıxarılsın;

1.3.2.3. 2.2.2-ci bənddən, 2.3-cü və 2.6-cı bəndlərdən ("uqodiyasına") sözü çıxarılsın;

1.4.2.4. 2.7-ci bənddən ("uqodiyasına") və "uqodiyalarının" sözləri çıxarılsın;

1.5.2.5. 3-cü hissə üzrə:

1.5.1.2.5.1. adından, 3.2-ci, 3.3-cü (hər iki halda) bəndlərdən ismin müvafiq hallarında "uqodiyaları" sözü çıxarılsın;

1.5.2.5.2. 3.1-ci bənddə " , çoxillik əkmələrin altında olan və dincə qoyulmuş kənd təsərrüfatı yerlərinin (uqodiyaların) sözləri "və çoxillik əkmələrin altında olan kənd təsərrüfatı yerlərinin" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.6.2.6. 4-cü hissənin adından, 4.1-ci bənddən, 4.1.2-ci və 4.1.3-cü bəndlərdən "uqodiyasına") sözü çıxarılsın;

1.7.2.7. 5-ci hissənin adından və 5.1-ci bənddən ("uqodiyasına") sözü çıxarılsın.

2.3. Bu Qərar 2025-ci il yanvarın 1-dən tətbiq edilir.

Əli ƏSƏDOV,

Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Yaponiya sərgisində Azərbaycan pavilyonu

Aprəl 13-də Yaponiyanın Osaka şəhərində "Həyatımız üçün gələcək cəmiyyəti formalaşdırmaq" (Designing the Future Society for Our Lives) mövzusunda "Osaka, Kansai Ekspo 2025" dünya sərgisi açılacaq. 2000-ci ildən Ekspo sərgilərində uğurla iştirak edən Azərbaycan bu il də milli pavilyonla təmsil olunur.

Heydər Əliyev Mərkəzinin təşkilatçılığı ilə yaradılan milli pavilyon "Ekspo 2025"-in "Həyatları əlaqələndirmək" (Connecting Lives) bölməsində yerləşməklə "Dayanıqlı inkişafa doğru yeddi körpü" (Seven bridges for sustainability) mövzusunda əhatə edir.

Pavilyonun konsepsiyası da Azərbaycanın şairi və mütəfəkkiri Nizami Gəncəvinin "Yeddi gözəl" poeməsindən qaynaqlanıb. Burada Azərbaycanın zəngin mədəni irsi, texnoloji inkişaf və davamlı inkişafa bağlılığı, eyni zamanda, dialoqa açıqlığı nümayiş olunur. Çünki dialoq və əlaqələr vasitəsilə aydın, harmoniya dolu və dayanıqlı gələcəyə nail olmaq mümkündür.

Üç mərtəbədən ibarət pavilyonun fasadının dizaynı Azərbaycan ənənələrini, incəsənətini və sənətkarlığını təəcəssüm etdirən şəbəkə motivlərindən yararlıb. Ziyarətçilər pavilyondakı səyahətlərinə nəhəng yeddi gözəlin hər birinin təəcəssüm etdirirdiyi müxtəlif istiqamətlərlə – mədəni müxtəliflik, mədəni irs, ənənəvi incəsənət, memarlıq inciləri, davamlı inkişaf, təbii sərvətlər, idman və turizm sahələri ilə tanışlıqla başlayırlar.

Pavilyonda Azərbaycan və Yaponiyanı təənnüm edən üç ağac da yer alacaq. Bun-

EKSP0 2025-DƏ AZƏRBAYCAN PAVİLYONU
13.04 - 13.10.2025

lar "Azərbaycan ağacı", "Yapon ağacı", Azərbaycan və yapon ağaclarının sintezi olan "Dostluq ağacı"dır.

Xatırladaq ki, 2022-ci ildə Azərbaycanın "Ekspo 2025" üzrə baş komissarı, Heydər Əliyev Mərkəzinin direktoru Anar Ələkbərov, "Ekspo 2025"-in baş katibi Hiroyuki İşige və "Ekspo 2025"-in baş komissarı Koji Haneda ölkəmizin dünya sərgisində iştirakı ilə bağlı müqavilə imzalayıblar. Yaponiya ilə əlaqələrə və dünya Ekspo sərgilərində iştirakə əhəmiyyət verən Azərbaycan "Osaka, Kansai Ekspo 2025"-də iştirakçı müqaviləsini imzalayan ilk ölkə olub.

155 hektardan çox ərazini əhatə edən "Ekspo 2025"-də ümumilikdə 165 ölkə və 7 beynəlxalq təşkilat təmsil olunacaq.

"Ekspo 2025" Birləşmiş Millətlər Təşkilatı tərəfindən müəyyən edilmiş Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinə çatmaq üçün mühüm platforma kimi də dəyərləndirilir. Dünya sərgisinin davam etdiyi 184 gün ərzində Ekspoya 28 milyon ziyarətçinin gəlişi gözlənilir. "Ekspo 2025"-in maskotu isə sudan əmələ gələn qeyri-adi varlıqdır. O, həm də davamlı həyatın ritmini əks etdirir.

Milyonlarla insan oktyabrın 13-dək sərginin keçirildiyi məkanda eksponatlarla tanışlıqla yanaşı, birgə sözlərlə gələcək cəmiyyətimizi qurmaq imkanlarını da araşdırmaqla olacaq. Bura həm də bilik və qabaqcıl texnologiyaların qlobal problemlərin həlli üzrə birləşərək yeni ideyaların yaradılması və mübadiləsi məkanına çevriləcək.

Erməni şahidlər Vardanyanın hərbi əməllərini təsdiqləyiblər

bunun üçün nəzərdə tutulan maliyyə vəsaitlərinin hansı qaydada formalaşdırılması, həmin prosesdə Ermənistan dövləti, onun rəhbərliyi və yüksək vəzifəli şəxslərinin iştirakı, dəstəyi, razılıq və icazələri, eləcə də könüllü və müzdluların Azərbaycanın suveren ərazilərində qalan Ermənistan ordusu ilə və Ermənistanla əlaqələri barədə suallar verib. Təqsirləndirilən şəxs sualları cavablandırmıqdan imtina edib.

Daha sonra iş üzrə şahidlər dindirilib. Məhkəmə iclasına sədrlik edən Zeynal Ağayev dindirilmədən əvvəl şahidlərə qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş hüquq və vəzifələrini, o cümlədən yalnız həqiqəti danışmaq vəzifəsini izah edib.

Şahid qismində ifadə verən, Qarabağda yaşayan erməni əsilli şəxs Hayrapetyan Kaməduardoviç 44 günlük müharibədən bir müddət sonra Ruben Vardanyanın Xankəndiyə gəldiyini bildirib.

O, R.Vardanyanın sponsorluq edərək Azərbaycana qarşı vuruşmaq üçün yaş 45-50-dək olan insanlardan ibarət dəstələri yaratdığını, onları maliyyələşdirdiyini bildirərək deyib: "Çox sayda cavan insan gedib o qruplaşmalara yazılmışdı. Mənim üçün maraqlı o idi ki, dünyada tanınmış biznesmen, oliqarx Ruben Vardanyan, – mən demirəm ki, o, mənim düşmənimdir, yox, – nəyə görə öz biznesini qoyub Qarabağa gəlmişdi?"

Şahid bildirib ki, Ruben Vardanyan Xankəndiyə gəldikdən sonra 44 günlük müharibədə Azərbaycanın qaytardığı ərazilərin sərhədlərində onun maliyyəsi ilə minalanma işləri aparılıb. O qeyd edib ki,

həmin minalar Laçın yolu ilə Ermənistanın Qarabağa gətirilib. "Xankəndidə yaşayan ermənilər də Qarabağ ərazisində minalanma işlərinin Ruben Vardanyan gələndən sonra geniş vüsət aldığı biliblər. Məktəblərdə, binaların ətrafında, meşələrdə və boş ərazilərin yaxınlığında həmin minalarla bağlı məlumat xarakterli plakatlar yerləşdirilib. Halbuki 44 günlük müharibəyə qədər minalarla bağlı heç bir plakat olmayıb", – deyər şahid əlavə edib.

O deyib ki, Ruben Vardanyanın maliyyələşdirməsi nəticəsində Xankəndi ətrafında 2, Əsgəranda isə 1 ədəd olmaqla, ümumilikdə 3 hərbi anbar yaradılıb. Həmin anbarların yerləşdiyi yerdə gedən yolu silahlı şəxslər mühafizə edirdilər. Həmin anbarlarda Ermənistan ordusu, Qarabağdan seçilmiş hərbiçilər fəaliyyət göstərirdilər. Anbarlara Ruben tərəfindən Qarabağa gətirilmiş xeyli sayda silah və döyüş surətli silahları da daxil olmaqla, minalarla minalanma işləri aparılıb. Həmin anbarlarda Ermənistan ordusu, Qarabağdan seçilmiş hərbiçilər fəaliyyət göstərirdilər. Anbarlara Ruben tərəfindən Qarabağa gətirilmiş xeyli sayda silah və döyüş surətli silahları da daxil olmaqla, minalarla minalanma işləri aparılıb. Həmin anbarlarda Ermənistan ordusu, Qarabağdan seçilmiş hərbiçilər fəaliyyət göstərirdilər. Anbarlara Ruben tərəfindən Qarabağa gətirilmiş xeyli sayda silah və döyüş surətli silahları da daxil olmaqla, minalarla minalanma işləri aparılıb.

Şahidin sözlərinə görə, Ruben Vardanyan Qarabağa gələndə erməni sakinləri arasında Azərbaycana inteqrasiya məsələsi ciddi formada yayılıb, insanlar Azərbaycanla əlaqələr qurmağa çalışıblar. Bir çoxları Ermənistanın tərkibində yaşamaq və vətəndaşlıq almaq barədə ciddi fikirləşirdi.

sahədə hərbi təcrübəsi olan əsgərlərin öz könüllü müzdlü dəstələrinə qoşulmasını həyata keçirib. O, bu məqsədlə Xocalı rayonunun Badara kəndi yaxınlığında dağlıq və meşəlik ərazidə çay kənarında əvvəllər "İdman Turizmi Federasiyası"nın nəzdində olmuş düşərgədə hərbi təlim məntəqəsi yaradaraq əsasən əsgərlərdən yeni gəlmiş gənclər, tələbələr və yuxarı sinif şagirdlərinə hərbi təlimlər keçilməsini təşkil edib. Mən Vardanyanı başa düşmürəm, əgər xalq üçün yaxşılıq edirsənsə, niyə silah alırsan, mənə basdırırsan, adamlara pul verirən, düşərgə açırən? Əgər silah yaxşı şeydirsə, al apar evinə, övladların döyüşsün. Vardanyan elə bildirdi ki, Qarabağdakılara yaxşılıq edib, amma onların evini yixib", – deyər şahid vurğulayıb.

Məhkəmə iclasında şahidlərin Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətində (DTX) ibtidai istintaq zamanı verdikləri ifadələri elan olunub. Onlar ibtidai istintaqda verdikləri ifadələrini təsdiqləyiblər.

Sonra zərərçəkmişlər ifadə veriblər. Zərərçəkmiş Səyyad Ələkbərlilə Ruben Vardanyanı media vasitəsilə tanıdığını,

2022–2023-cü illərdə Ruben Vardanyanın Xankəndi şəhərində gələrkən burada Azərbaycana qarşı təbliğata başladığını söyləyən şahid deyib: "Ruben Vardanyanın gəlişindən sonra erməni sakinlərdə Azərbaycana qarşı düşmənçilik meylləri gücləndi. Ruben Vardanyan erməni sakinlərinin azərbaycanlılara nifrət etməsinə çalışdı".

Sonra digər erməni əsilli şahid Qriqoryan Müşeq Qurgenov ifadə verib.

Şahid deyib ki, Ruben Vardanyan Qarabağda qondarma rejimdə vəzifəyə təyin olunduqdan sonra müzdlü döyüşçülərdən ibarət dəstələr toplamağa başlayıb. Daha sonra isə həmin şəxslər Xocalı rayonunda yerləşən düşərgədə hərbi təlimlərə cəlb olunub. "Əsgərlərdən yeni gəlmiş şəxslərin hərbi xidmətdə olan ixtisaslarını öyrənilər və onlardan istifadəyə yararlı olan şəxsləri dəstələrə cəlb edib. Əsasən, radiotexniki

özünün Ermənistanından gətirilərək Azərbaycanın suveren ərazilərində basdırılmış minaya düşərək xəsarətlər aldığı bildirib. O, hadisənin 2023-cü ilin avqust ayında Xocalıda kənd təsərrüfatı işləri görərkən baş verdiyini deyib.

Zərərçəkmişlər Cəlal Quliyev, Rəvan Ağazadə, Nəriman Abışlı, Elbrus Əzimli, Elməddin Ağayev, Faiq Əzizov, Səxavət İsmayıl, İsmayil Hüseynov və İbrahim Həmidli Kəlbəcərdə hərbi xidmət zamanı yaralandıqlarını bildiriblər.

Zərərçəkmişlərin hər biri təqsirləndirilən şəxs Ruben Vardanyana ən ağır cəzanı verilməsini məhkəmədən xahiş ediblər.

Məhkəmənin növbəti iclası martın 18-nə təyin olunub.

Dünya bazarında mövqeyimiz güclənir

Uğurlu müqavilə-hüquq bazası beynəlxalq iqtisadi əməkdaşlıqda önəmli amillərdən biridir. Hazırda Azərbaycanın 10 ölkə ilə sərbəst ticarət sazişləri qüvvədədir. Türkiyə bazarlarına müəyyən məhsullar üzrə güzəştli şərtlərlə giriş imkanı verən qardaş ölkə ilə Preferensial Ticarət Sazişinin əhatə dairəsi genişləndirilib. Bununla Azərbaycan mənzəli 15 adda yeni məhsulun ixracına gömrük rüsumu güzəştli əldə edilib. Bu istiqamətdə aparılan işlərin davamı olaraq, ötən ilin iyulunda Pakistan Hökuməti ilə də Preferensial Ticarət Sazişi imzalandı.

(**ardı 9-cu səhifədə**) İqtisadiyyat Nazirliyinin məlumatına görə, hazırda Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri ilə Hərtərəfli İqtisadi Tərəfdaşlıq Sazişi üzrə danışıqlar aparılır. Saziş çərçivəsində qarşılıqlı ticarətdə əksər məhsullar üzrə preferensial rejimin tətbiqi müzakirə olunur. Bununla yanaşı, ixracın artırılması və şaxələndirilməsi məqsədilə digər ölkələrlə də preferensial və sərbəst ticarət sazişlərinin bağlanılması imkanları araşdırılır. Beynəlxalq sərği və ticarət yarmarkalarının ölkə sahibkarlarının iştirakına və "Made in Azerbaijan" brendinin xaricdə tanınmasına dəstək tədbirləri də ixracın artımını stimullaşdırır. Hazırda xarici ölkələrdə Azərbaycan məhsullarının təqdim olunduğu 12 ticarət evi, eləcə də 5 ticarət nümayəndəliyi fəaliyyət göstərir.

"Made in Azerbaijan" brendinin ölkə xaricində tanınması və ixracın stimullaşdırılması məqsədilə 10 fərqli mexanizm mövcuddur. Bu mexanizmlərin siyahısına ixrac və alıcı missiyalarının təşkili, beynəlxalq sərği və yarmarkalarda vahid ölkə stendi ilə iştirak, bazar araşdırmalarının aparılması, həmçinin sahibkarlara beynəlxalq sertifikatların alınmasına köməklik göstərilməsi, tədqiqat-inkışaf proqramlarının icrası və s. daxildir.

Ötən il Azərbaycan ixracatçıları, ümumilikdə, 10 beynəlxalq sərğidə iştirak ediblər. Sərgilərdə müxtəlif sahələrdə fəaliyyət göstərən 70-ə yaxın yerli şirkət təmsil olunub və ixrac əməliyyatları üzrə dəyəri 18 milyon ABŞ dollarınadək müqavilələr imzalandı.

Son illər ölkəmizin ixrac potensialının gücləndirilməsi istiqamətində bir sıra mühüm layihələrin həyata keçirilməsi nəticəsində özəl bölmə sürətli inkişaf mərhələsinə daxil olub, sahibkarlığın hüquqi bazası formalaşdırılıb, iqtisadi sərbəstlik diqqət mərkəzində saxlanılıb. Gömrük prosedurlarının sadələşdirilməsi, ticarət maneələrinin azaldılması və tranzit daşımaların optimallaşdırılması kimi mühüm tədbirlər də gerçəkləşdirilib. Eyni zamanda, yüksək keyfiyyətli məhsul istehsalı məqsədilə respublikamıza ən müasir texnika və avadanlıqlar gətirilib. Müəssisələrdə texnoloji proses günün tələbləri səviyyəsində tamamilə yenidən qurulub.

Respublikada Ümumdünya Ticarət Təşkilatının prinsiplərinə ciddi əməl olunması, daxili bazarın qorunması, haqsız rəqabətə qarşı mübarizənin gücləndirilməsi və rəqabətin inkişafı ilə bağlı tədbirlər həyata keçirilməsi, eyni zamanda, istehlak mallarının keyfiyyətinə və təhlükəsizliyinə nəzarətin gücləndirilməsi sahibkarların, eləcə də istehlakçıların mövqelərini gücləndirib. Şübhəsiz ki, standartlaşdırma və metrologiya kimi mühüm sahələrinin beynəlxalq tələblərə uyğunlaşdırılması da milli istehsalçıların xarici bazarlara çıxışını stimullaşdırıb.

Yuxarıdakı göstəricilərin əldə olunmasında təbii ki, sadalanan amillərlə yanaşı, digər səbəblər də mühüm rol oynayıb. Məsələn, respublikamız "Ümumiləşdirilmiş Preferensiyalar Sistemi+" Proqramına ("GSP+") qoşulandan sonra ixrac potensiyası

alın nəzərəcarpacaq dərəcədə güclənib, ixrac mallarının çeşidi artıb. Bu, ölkəmizə Avropa İttifaqı (Aİ) bazarlarına güzəştli şərtlərlə ixrac imkanı yaradıb. Belə bir tədbirin gerçəkləşdirilməsi həm də ixrac potensialının genişləndirilməsinə və ixrac strukturunun diversifikasiyasına önəmli təsir göstərib. Bütün bunlarla bərabər, ixrac potensialının güclənməsini son illər Vergi Məcəlləsinə edilən düzəlişlər, sənaye məhəllələrinin, texnoparkların, azad iqtisadi zonaların genişləndirilməsi də sürətləndirib.

Azərbaycanın ixrac potensialının gücləndirilməsindən danışıqdan bir məqamı da xatırladaq. Qeyd edək ki, biznes ekumühitinin yaxşılaşdırılmasının mühüm qolu iqtisadiyyatın gömrük-vergi tənzimlənməsi sisteminin təkmilləşdirilməsidir. Bu baxımdan ölkəmizdə investisiya mühitinin cəlbediciliyinin artırılması üçün müəyyən layihələrin gerçəkləşdirilməsi ümumi prosesə təkan verir. Bu gün yerli istehsalatda istifadə olunan 300-ə yaxın aralıq malın idxal rüsumundan azad edilməsi yerli istehsalın maya dəyərini azaldılmasına, yerli malların xarici bazarlarda rəqabət qabiliyyətinin artırılmasına müsbət təsir göstərməsi də deyilən fikrin bariz ifadəsidir.

Hazırda da bu proses davam edir. Belə ki, ixracda hesablaşma qaydalarının təkmilləşdirilməsi, yerli istehsalda xammal ehtiyacının ödənilməsi, əhalinin idxaldan asılı olan bir sıra zəruri istehlak malları ilə etibarlı təminatı məqsədilə tətbiq olunan tarif tədbirləri, o cümlədən güzəşt müddətlərinin uzadılması istiqamətində qanunvericilik layihələri hazırlanaraq aidiyyəti dövlət orqanları ilə müzakirə olunur.

Yeri gəlmişkən, ölkədə ixrac potensialının gücləndirilməsi Prezident İlham Əliyevin 2021-ci il 2 fevral tarixli sərəncamı ilə təsdiq edilən "Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər"də də qarşıya mühüm vəzifə kimi qoyulub. Belə bir vəzifənin gerçəkləşdirilməsinin əsas şərti kimi davamlı və yüksək iqtisadi artıma nail olunması göstərilib.

Buna görə də milli prioritetlərə əsaslanaraq hazırda milli iqtisadiyyat şaxələndirilir, mallar və xidmətlər üzrə ixrac potensialının tam reallaşdırılması üçün qeyri-neft iqtisadiyyatının inkişafı diqqət mərkəzində saxlanılır. İqtisadi artımın qabaqcıl və effektiv özəl təşəbbüslərə söykənməsi, dövlət və özəl əməkdaşlığın gücləndirilməsi istiqamətində layihələr gerçəkləşdirilir. Bütün bunlarla bərabər, yeniyillik özlə sektorunda aktivlik daha da canlandırılır, qeyri-neft sektorunun maliyyələşməsində bu sahənin payı artırılır.

Dünya Bankı (DB) bu il iyunun 25-də "Xəzər dənizinin təmizlənməsi: çirklənmənin idarə edilməsi və biomüxtəlifliyin qorunması potensialının yaradılması" layihəsinin maliyyələşdirilməsini təsdiqləməyi planlaşdırır.

DB-nin məlumatına görə, benefisiarları Azərbaycan, Qazaxıstan və Türkmənistan olan layihənin Qlobal Ekologiya Fondunun 12 milyon ABŞ dolları məbləğində qrantı ilə maliyyələşdiriləcəyi və BMT-nin

iqtisadi itkilərin təhlili, çirklənmənin azaldılması üzrə milli və regional proqramların hazırlanması, avadanlıqların alınması və ekoloji treninqlər, çirklənmənin monitorinqi, ekoloji cəhətdən təhlükəsiz

Dünya Bankı Xəzəri himayə edir

Ətraf Mühit Proqramının rəhbərliyi ilə 5 il ərzində həyata keçiriləcəyi nəzərdə tutulur.

Məlumatda maliyyələşdirilmənin 4 əsas komponentə bölündüyü, bura milli və regional siyasət, institusional inkişaf (1,6 milyon dollar), çirklənmənin idarə edilməsi (4,9 milyon dollar), biomüxtəlifliyin həyata keçirilməsi (4,9 milyon dollar), layihənin icra olunması (0,6 milyon dollar) daxildir.

Layihə çirklənmənin monitorinqi və nəzarətinin gücləndirilməsini, eləcə də Xəzər dənizinin hədəf bölgələrində qorunan dəniz ərazilərinin idarə edilməsinin yaxşılaşdırılmasını nəzərdə tutur. Dünyanın bu ən böyük qapalı su hövzəsi planctin bütün daxili sularının, təxminən, 44 faizini ehtiva edir və Azərbaycan, İran, Qazaxıstan, Rusiya və Türkmənistanla həmsərhəddir.

Dünya Bankının məlumatında qeyd edilir ki, Xəzər ekosistemi unikalıdır və burada, təxminən, 400 endemik növ yaşayır, dünya okeanından uzun müddətli təcrübə isə zəngin biomüxtəlifliyi formalaşdırıb: "Lakin son onilliklərdə dənizdə suyun səviyyəsi əhəmiyyətli dərəcədə azalıb. Proqnozlaşdırılır, dəniz məkanının planlaşdırılması, təlimlərin keçirilməsi və təcrübə mübadiləsi, anlaşma memorandumlarının imzalanması, regional institutların potensialının gücləndirilməsi və s. daxildir.

Çirklənmənin idarə edilməsi üzrə tədbirlər çərçivəsində yerüstü çirklənmə mənbələrinin inventarının yaradılması, çirklənmənin "qaynar nöqtələr"inin və əlaqədar

teknologiyaların inkişafı, habelə ictimai informasiya kampaniyalarının keçirilməsi planlaşdırılır.

Bundan əlavə, mühafizə olunan dəniz əraziləri şəbəkəsinin yaradılması və genişləndirilməsi, idarəetmə planlarının hazırlanması və həyata keçirilməsi, qorunan ərazilərin idarə edilməsi üçün kadr hazırlığı, davamlı balıqçılığa dəstək və balıqçı icmaları üçün əlavə dəyər inkişafı, biomüxtəlifliyin itirilməsindən yaranan iqtisadi zərərini qiymətləndirilməsi, nəqli kəsilməkdə olan növlərin siyahılarının hazırlanması, məlumatlandırma kampaniyalarının keçirilməsi kimi məsələlərə xüsusi diqqət yetiriləcəyi bildirilir.

Təşəbbüs çərçivəsində Tehran Konvensiyası Katibliyi yanında Layihə Koordinasiya Mərkəzinin yaradılması, həmçinin Regional Rəhbər Komitənin və texniki qrupların formalaşdırılması da nəzərdə tutulur.

Layihə DB-nin Azərbaycan və Qazaxıstan üçün Tərəfdaşlıq Çərçivə Strategiyalarının həyata keçirilməsinə kömək edəcək. Eyni zamanda Türkmənistanın Milli İnkişaf Strategiyasını dəstəkləyəcək və "mavi" iqtisadiyyata, çirklənmə məsələlərinə və Xəzər biomüxtəlifliyinin qorunmasına xüsusi diqqət yetirməklə DB-nin Mərkəzi Asiya üzrə Regional Strategiyasına uyğun fəaliyyət göstərəcək.

Uzunmüddətli məqsədləri nəzərə alaraq layihə Xəzər dənizinin ekoloji balansının qorunmasına və təbii resursların səmərəli idarə edilməsi üçün regional əməkdaşlığın inkişafına yönəlib. Layihənin icrası çirklənmənin nəticələrini minimuma endirməyə, regionda ekoloji vəziyyəti yaxşılaşdırmağa və gələcək nəsillər üçün biomüxtəlifliyi qorumağa hesablanıb.

Sənaye zonalarının məhsulları 70-dən çox ölkəyə göndərilir

Ölkə iqtisadiyyatının əsasını təşkil edən sənayenin inkişaf etdirilməsi üçün rəqabət qabiliyyətli müasir istehsal müəssisələrinin yaradılması, bu sahədə infrastruktur təminatının yaxşılaşdırılması sahəsində çoxsaylı layihələr icra olunur, bir sıra stimullaşdırıcı tədbirlər həyata keçirilir. Bu da sənaye sahəsində ümumi istehsalın artmasına səbəb olmaqla yanaşı, qeyri-neft sektorunun inkişafına mühüm töhfələr verir.

Ölkəmizdə sənayenin yeni modellərin tətbiqi ilə inkişafı dayanıqlı iqtisadi artım üçün böyük əhəmiyyət kəsb edir. Bu baxımdan iqtisadi şaxələndirmədə mühüm amillərdən biri də qeyri-neft sənayesinin inkişafıdır. Bu istiqamətdə yeni istehsal müəssisələri və iş yerləri yaradılır, sənayenin yeni üsul və texnologiyalarla inkişafına, əhalinin məşğulluq səviyyəsinin, eləcə də rifahının yüksəldilməsinə əhəmiyyətli töhfələr verilir.

Sənaye parklarının qarşısına innovativ və yüksək texnologiyalar əsasında rəqabətqabiliyyətli sənaye istehsalının inkişaf etdirilməsi, xidmətlərin göstərilməsi üçün münbit şəraitin yaradılması və bu sahədə sahibkarlığın dəstəklənməsi mühüm vəzifə kimi qoyulub. Bütün bunlarla yanaşı, iqtisadiyyatın, o cümlədən qeyri-neft sektorunun davamlı inkişafının gerçəkləşdirilməsi, ölkənin yerli və xarici investisiyalar üçün əlverişliliyinin yüksəldilməsi, əmək qabiliyyətli əhalinin istehsal sahəsində məşğulluğunun artırılması kimi məsələlərə xüsusi önəm verilib.

İqtisadiyyat Nazirliyinin məlumatına əsasən, dövlət başçısının təşəbbüsü ilə yaradılmış sənaye zonaları yeni dövrdə sənayenin inkişafında mühüm rol oynayıb. Sənaye zonalarına daxil olan sənaye parkları və məhəllələri, eləcə də aqroparklar kimi səmərəli mexanizmlər ixracəyönlü məhsulların istehsalının genişləndirilməsinə, innovativ və rəqabətqabiliyyətli sənayenin inkişafına, istehsal sahəsində iş yerlərinin artırılmasına yeni imkanlar açır. Ölkədə 9 sənaye parkı – Sumqayıt Kimya, Balaxanı, Qaradağ, Pirallahı, Hacıqabul, Mingəçevir, Naçıqvan, Ağdam və "Araz Vadisi İqtisadi Zonası" sənaye parkları, 4 sənaye məhəlləsi – Neftçala, Masallı, Sabirabad və Şərur sənaye məhəllələri, həmçinin qeydiyyat almış 24 aqropark mövcuddur.

Sahibkarlığın inkişafına əlverişli şərait yaradılan sənaye parklarında rezidentlər üçün stimullaşdırıcı mexanizmlər tətbiqi diqqətdə saxlanılır. Belə ki, onlar dövlət vəsaiti hesabına hazır infrastrukturla – qaz, işıq, su, kanalizasiya, fiber-optik, daxili avtomobil və dəmir yolları xətləri ilə tə-

min edilir, qeydiyyat alındıqları tarixdən etibarən 10 il müddətinə əmlak, torpaq, gəlir vergilərindən, eyni zamanda, istehsal məqsədilə texnikamın, texnoloji avadanlıqların və qurğuların idxalı zamanı ƏDV-dən və gömrük rüsumlarından azad olunurlar.

İqtisadi Zonaların İnkişafı Agentliyinin idarəçiliyində olan sənaye parklarında tətbiq edilən idxal ƏDV-si və gömrük güzəştli rüsumlarındən azad olunur. İqtisadi Zonaların İnkişafı Agentliyinin idarəçiliyində olan sənaye parklarında tətbiq edilən idxal ƏDV-si və gömrük güzəştli rüsumlarındən azad olunur. Bundan başqa, son illərdə Qarabağ və Şorqi Zəngəzurdakı sənaye parkların-

da məcburi dövlət sosial sığorta haqqının subsidiyalaşdırılması, kreditlərin dövlət zəmanəti ilə verilməsi və kredit faizlərinin subsidiyalaşdırılması, eləcə də müəyyən-ləşdirilən bir sıra iqtisadi fəaliyyət sahələri üzrə xammal və materialların idxalının əlavə dəyər vergisi və gömrük rüsumundan azad olunması ilə bağlı güzəştlərə xüsusi önəm verilib.

İqtisadiyyat Nazirliyinin məlumatında daha sonra bildirilir ki, sənaye zonalarına indiyədək yatırılan ümumi investisiyanın həcmi 6,9 milyard manat olub. Bu zonalarda 84 müəssisə fəaliyyətə başlayıb və 11

minə yaxın yeni iş yeri yaradılıb.

2015-ci ildən bu il yanvarın 1-dək sənaye zonalarında istehsal olunan 15,4 milyard manatlıq məhsul satışı həyata keçirilib, bunun da 4,9 milyard manatlıq hissəsi ixrac edilib. 2024-cü ildə sənaye zonalarında 3,3 milyard manatlıq məhsul satışı həyata keçirilib ki, bunun da 1,07 milyard manatlıq hissəsi ixracın payına düşüb. Sənaye zonalarında istehsal edilən məhsullar dünyanın 70-dən çox ölkəsinə ixrac edilib. 2024-cü ildə sənaye zonalarının qeyri-neft sənayesi məhsulları istehsalında xüsusi çəkisi 17,6 faiz, qeyri-neft sənayesi məhsullarının ixracında isə 26 faiz olub.

İstehlakçı hüquqları maarifləndirməsi

Bu mövzuda seminara qatılan gənclərin istehlakçıların əsas hüquqları və onların müdafiəsi vasitələri, istehlak bazarına nəzarət sahəsində fəaliyyətin təşkilinin əsasları və qanunvericiliyin tələbləri ilə bağlı sualları praktiki izahlarla cavablandırılıb.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Agentliyi tərəfindən 15 Mart – Ümumdünya İstehlakçı Hüquqlarının Müdafiəsi Günü ərzində istehlakçı hüquqları ilə bağlı silsilə maarifləndirmə tədbirlərinin keçirilməsinə başlanılıb. Martın 15-dək davam edəcək "İstehlakçı hüquqları həftəsi" çərçivəsində ilk tədbir Azərbaycan Respublikasının Gənclər Fondu ilə birgə təşkil olunub. "Hüquqlarımızı bilək və qoruyaq!" adı altında keçirilən maarifləndirmə tədbirinə ölkəmizin müxtəlif ali təhsil müəssisələrinin tələbələri və könüllü təşkilatları təmsil edən 100-ə yaxın gənc qatılıb.

Seminarda Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Agentliyinin sədri Elnur Bağirov və Azərbaycan Respublikasının Gənclər Fondunun icraçı direktor vəzifəsini icra edən Qədir Xəlilov açıqlıq niyyəti ilə çıxış edərək hazırkı görüşün gənclərin maariflənməsi və onların fəal vətəndaş mövqeyi sərğiləməsinə əhəmiyyətli olduğunu bildirdilər. "İstehlakçı hüquqları həftəsi" çərçivəsində ilk maarifləndirmə tədbirinin məhz gənclərin iştirakı ilə təşkil edilməsinin tədqirəlayiq olduğu

diqqətə çatdırılıb, cəmiyyətin ön dinamik və fəal üzvləri kimi gənclərin istehlakçı hüquqlarının müdafiəsi prosesinə müsbət təsirinin bu sahədə daha ədalətli, təhlükəsiz və şəffaf bir mühitin yaradılmasına töhfə verəcəyi vurğulanıb.

Tədbir çərçivəsində agentliyin nümayəndələri Elşən Cəfərov və Yusif Tapdıqlı "İstehlakçıların əsas hüquqları" və "Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Agentliyinin istehlak bazarına nəzarət sahələri" mövzularında təqdimatlarla çıxış ediblər. Təqdimat zamanı istehlakçıların əsas hüquqları, o cümlədən məlumat almaq, sərbəst seçim, malların dəyişdirilməsi və qaytarılması və digər hüquqları, onların müdafiəsi mexanizmləri barədə məlumat verilib, istehlak bazarına nəzarət sahəsində fəaliyyətin təşkilı mövzusunda toxunulub.

İnteraktiv formada keçirilən seminarda gənclərin mövzu ilə bağlı sualları praktiki izahlarla cavablandırılıb.

Səhifəni hazırladılar:
Vaqif BAYRAMOV,
Mirbağır YAQUBZADƏ
XQ

27 iyul 1963-cü il... Moskvada SSRİ və İran nümayəndə heyətləri arasında genişləndirilmiş görüş keçirilir. Müxtəlif sahələr üzrə əməkdaşlıq məsələləri müzakirə olunur, sovet sənayesində əldə olunmuş texniki yeniliklərin İran iqtisadiyyatına verəcəyi töhfələr haqqında danışıqlar. Sonra iki ölkə arasında reallaşdırılacaq layihələrin perspektivliyi bir daha nəzərdən keçirilir və yekun olaraq iqtisadi və texniki əməkdaşlıq haqqında birinci İran-Sovet sazişi imzalanır. Razılıqda İran qaz kəməri, İsfahandakı metallurjiya zavodu, elevatorlar, Ərəkdəki maşınqayırma zavodu və digər obyektlərin SSRİ-nin texniki yardımı ilə tikiləcəyi nəzərdə tutulurdu. Sazişin bir bəndi isə Naxçıvanla bağlı idi...

Tarixi zənginlikləri ilə seçilən Naxçıvanda hər qarışın, hər daşın, hər tikilinin öz maraqlı tarixi var. Balko də bundan irəli gəlir ki, bu qədim diyar həmişə böyük dövlətlərin bu və ya digər şəkildə ümumi maraqlarının kəsişdiyi, bəzən də üst-üstə düşdüğü ərazilərdən olub. Elə birgə maraqların təsdiqi olaraq həyata vəsiqə qazanmış Araz Su Elektrik Stansiyası kimi...

Bu stansiyanın tikintisi (su anbarı da daxil) 6 il vaxt aparmışdı. Layihənin reallaşdırılması üçün Araz çayı boyunca yerləşən kəndlərdən yüzlərlə ailə köçürülmüş, dəmir yolu xətti indiki Babək rayonu ərazisindən Şahtaxtı stansiyasınadək 100 metrə qədər doğru çəkilmişdir. İnşası böyük vəsait tələb edən bu işdə SSRİ-nin məqsədi region əhalisini elektrik enerjisi ilə təmin etməkdən daha çox Naxçıvanın faydalı qazıntılarından yararlanmaq, daş duz, travertin, molibden, əhəng, mineral su yataqlarından istifadə etməklə daha çox gəlir əldə etmək idi.

Lakin Naxçıvanda bu istehsalı təkcə Ermənistan ərazisi vasitəsilə gələn elektrik verilişi xətləri ilə təmin etmək çətin idi. Həmçinin burada yeni su anbarı yaratmaq üçün yüzlərlə hektar sahəni suvarmaq mümkün olacaqdı ki, bu da iqtisadi baxımdan çox sərfəli idi. Bütün bunlardan əlavə, SSRİ-nin cənub-qərb sərhədlərində möhkəmlənməsi üçün də enerjiyə böyük tələbat vardı. Ancaq imperiya beynəlxalq konvensiyalara görə bu işi tək görə bilməzdi, daha doğrusu, transsərhəd çayların birtərəfli qaydada yararlanmaq mümkün deyildi. Ona görə də bu müstəqil iş haqqında ilk təklif sovetlərdən gəlmişdi və SSRİ İran ərazisində həyata keçirdiyi digər layihələri də göz önünə götürərək partnyorlarını bu işə razı sala bilmişdi.

Beləliklə, bağlanmış sazişdən qısa müddət sonra Araz sahilində mühəndis-texniki hesablamalara başlanılır. İlk olaraq su anbarının salınacağı ərazi müəyyənləşdirilir. Bu, çox mühüm məsələ idi. Çünki seçilən ərazi su ehtiyatı yaratmaqda, həm də muxtar respublika ərazisində çayın axımını nizamlayacaqdı. Bütün hesablamalar yekunlaşdıqdan sonra 1964-

Araz üstündə nəhəng hidroqovşaq

Bu tikintidə Misirdən, SSRİ-nin müxtəlif yerlərindən gəlmiş mühəndislər çalışıblar...

cü ildə tikinti işlərinə başlanılır. Buradakı tikinti işləri böyük bir ərazini əhatə edirdi. Yaradılacaq su anbarının uzunluğu 52 kilometrə, eni isə bəzi yerlərdə 6,1 kilometrə çatacaqdı. Bu isə Arazın yaxınlığında yerləşən Təzəkənd, Yamxana, Bulqan, Qaraqçuq və Böyükdüz kəndlərinin su altında qalması ilə nəticələncəkdi. Buna görə də

ların su dəyəcəyinin altında qalması ilə nəticələnlər...

Araz Su Anbarı və Elektrik Stansiyasının tikintisi sovet dövründə Naxçıvanda aparılmış ən böyük tikinti obyektidir. Su anbarının tikintisi üçün çayın üzərində hündürlüyü 34 metr olan bənd ucaldılır. Bəndin üstündə uzunluğu 1 kilometr 26 metr, eni isə 12 metrə çatırdı. Bu isə anbarda 1350 milyon kubmetr su ehtiyatı saxlamağa imkan verirdi ki, bu suyun faydalı həcmi 1150 milyon kubmetr idi. Həm su anbarının, həm də elektrik stansiyasının tikintisi üçün bura böyük inşaat dəstələri cəlb olunmuşdu.

Naxçıvanın ağsaqqal ziyalılarından olan Firudin Süleymanov bizimlə söhbətində bildirdi ki, vaxtilə bu hidroqovşunun tikintisində işləyib. Belə ki, ixtisasca iqtisadçı olan Firudin müəllim 1968-ci ildə ora baş iqtisadçı olaraq göndərilib və 1970-ci ilə qədər maliyyə-mühasibatlıq işlərində çalışıb, tikintinin sonuna yaxın isə ləğv etmə komissiyasının üzvü olub (Ləğv etmə komissiyası obyektin təhvil verilməsinə məsul olan komissiyadır). Köhnə xatirələri düşüncələrində canlandıran müsahibimiz deyir ki, Araz Su Elektrik Stansiyası, həqiqətən, böyük tikinti obyektidir. Burada SSRİ-nin müxtəlif şəhərlərindən cəlb olunmuş mühəndis və texniki işçilər çalışırdı.

Onun dediklərindən: Mühasibatlıq sahəsində çalışdığım üçün yaxşı xatırlayıram ki, tikintiye yerli inşaat kollektivləri də daxil olmaqla, 1800-dək işçi, 360-dan çox texnika cəlb edilmişdi. Torpaq bəndlərin inşasında istifadə olunan ağırtonnajlı avtomobillərin sayını artırmaq üçün Belarusiyaya ezam olunduğum da yaxşı yadımdadır. Bu qədər işçini yerləşdirmək də asan məsələ deyildi, – deyən Firudin müəllim söhbətinə davam edir: – Bunun üçün inşaat gedən ərazinin yaxınlığında Rusiyadan gətirilmiş 500-dək vaqon-eylər quraşdırılmışdı. Həmin vaqon-eylərin içərisində yataq otağı, kiçik mətbəx və hamam yerləşirdi. Bundan əlavə, ərazidə, təxminən, 150 nəfərlik 3 yeməkxana və ərzaq mağazası da tikilmişdi. Kanardan baxanda bu ərazi, sanki bir qəsəbəni xatırladırdı.

Hələ bir neçə il bundan əvvəl təsadüfən görüşüb söhbət etdiyim Babək rayon sakini Mehdi Əsgərov Araz SES-in tikintisi haqqında mənə maraqlı məlumatlar vermişdi. Həm Araz, həm Arpaçay, həm də

Şəmkir Su Elektrik stansiyalarında çalışmış Mehdi Əsgərov bildirmişdi ki, Arazdakı su anbarının tikintisi üçün Babək rayonu ərazisindəki Təzəkənd (Qızılçay) yaxınlığında ayrıca beton zavodu tikilmişdi. Qum-çınqıl ehtiyatı burada tədərük olunurdu. Sement isə hidrotikintilərdə istifadə olunan xüsusi markalı sement idi və Ukraynadan gətirilirdi. Yəni adı tikintidə istifadə olunan sement deyildi, markası "S-800" idi. Bu sement milyonlarla ton ağırlıqda suyu saxlamağa qadir, eyni zamanda bərkliyindən sonra qranitdən də sərt bir sement növü idi. Yalnız böyük su anbarlarının, bəndlərin tikintisində istifadə olunurdu.

1970-ci ilin avqust-sentyabr aylarında Arazda işlər daha da sürətlənir. Həmin dövrdə "Şərq qapısı" qəzeti yazırdı: "Əsr-lərbəyü sakit axan Arazın sahillərində indi gecə də, gündüz də iş bulaq kimi qayna-yır. Araz Su Tikinti İdarəsinin kollektiv işi ürəkədən girişmişdir. Tikintidə çalışan ayrı-ayrı kollektivlər daha yüksək göstəricilərə nail olmuşlar. R.Həmidovun başçılıq etdiyi mexanizasiya və avtonəqliyyat idarəsinin, A.Sobolevin başçılıq etdiyi tikinti-quraşdırma idarəsinin, V.Stankeviçin başçılıq etdiyi quraşdırıcılar dəstəsinin üzvləri öhdələrinə düşən vəzifələri layiqincə yerinə yetirirlər. Quraşdırıcılar V.Qaqanov, V.Kanovlov, H.Qayıbov, İ.Pavlenko hər gün nəzərdə tutulduğundan daha artıq iş görürlər..."

Qəzetin digər bir nömrəsində isə oxuyuruq: "Araz Su Elektrik Stansiyasının ilin sonuna istifadəyə verilməsi SSRİ-nin 50 illiyinə böyük töhfə olacaqdı. Hazırda elektrik stansiyasının yaxınlığında yerləşən quraşdırma bazasında böyük avadanlığın qovşaqları quraşdırılır. Burada üzərində Leningrad, Minsk, Zaporozhye, Krasnoyarsk zavodlarının markaları olan texnikalara rast gəlmək mümkündür. İndi quraşdırıcılar Arazın sağ və sol sahilində hər biri 130 ton ağırlığında yük qaldırıcı qülləli kranlar quraşdırılır. Həmin kranlar hidroelektrik stansiyasının təhlükəli hadisələrdən qorumaq üçündür. Bəndin qapıları həmin kranlar vasitəsilə qaldırılıb endiriləcəkdir. Mühəndis V.Butov bu işin peşəkardır. O, indiyədək ittifaqın bir çox yerlərində çalışıb..." Yeri gəlmişkən, burada çalışan peşəkar mütəxəssislərin bir neçəsi də Asuan bəndinin tikintisindən sonra Arazda

göndərilmişdi.

Haşiyə: Nil çayı üzərində tikilən Asuan bəndi Misir prezidenti Nasir tərəfindən çiçəklənən Misirin simvolu kimi düşünülmüşdü. Bu böyük layihəyə Britaniya və ABŞ maliyyə-texniki cəhətdən kömək edəcəklərini əvvəlcə söz versələr də, sonra bundan imtina etdilər və bənd SSRİ-nin dəstəyi ilə 1960-1970-ci illərdə tikildi. Asuanın tikintisi zamanı Nilin qarşısı 110 metr hündürlükdə divarla kəsildi və burada elə böyük su anbarı yarandı ki, hətta onun bir hissəsi Sudan ərazisindədir. Ancaq kifayət qədər ambisiyalı olan bu tikili istifadəyə verildikdən sonra Misirə gözlənilən xeyri gətirmədi. Bu isə artıq başqa söhbətin mövzusuudur.

1970-ci ilin payızında Arazda işlər yekunlaşdırılacaq da, bəzi texniki məsələlərə görə stansiyanın açılışı gecikir. Həmin vaxt tikintinin baş mühəndisi V.N.Razin mətbuata açıqlamasında deyir: "Yaz vaxtı çayın suyunun həddindən artıq artması sağ sahilə quraşdırılmış aqreqatları işə salmağa mane olur, hətta hidroloqların dediyinə görə, bir neçə əsr olar ki, Arazın suyu bu qədər artmamışdır. O vaxt su işə yalnız maneə törədirdi. İndi isə çayın suyu azaldığından anbarı doldurmaq mümkün deyil. Qurğunu işə salmaq üçün bu nəhəng anbarda suyun səviyyəsi heç olmazsa 14 metrə çatmalıdır, ancaq hazırda səviyyə cəmi 9 metrdir..."

Beləliklə, texniki işlər tam sona çatmadığından stansiyanın istifadəyə verilməsi 1971-ci il iyunun 28-də baş tutur. Açılış mərasimində SSRİ Nazirlər Soveti sədrinin müavini M.T.Yefremov və İran baş nazirinin iqtisadiyyat məsələləri üzrə müavini S.Əsfiyə başda olmaqla, hər iki tərəfdən rəsmi şəxslər iştirak edirlər. Turbinlər işə salındıqdan sonra təbriklər söylənir, yeni obyektin hər iki tərəf üçün uğurlu olması arzulandır.

Bir məsələni də qeyd edək ki, stansiyanın tikildiyi 1964-1970-ci illərdə Naxçıvan şəhərinin mərkəzində Araz SES-də işləyən işçilər üçün yeni yaşayış binaları tikilir. Bu binalara ində də el arasında "Arazstroy"un binaları" deyilir. 1967-ci ildə muxtar respublikada Tofiq Axundovun rəhbərliyi ilə "Araz" futbol komandası formalaşmağa başlayır. Həmin ildə Nəriman Sadıqov "Araz" Mahnu və Rəqə Ansambli yaradır. Həmçinin həmin dövrlərdə Şahbuz rayonunun Ağbulaq, Gömrük kimi kəndlərində "Araz" pioner düşərgələri fəaliyyətə başlayır. Bir sözlə, həmin illərdə Naxçıvanda, sözün əsl mənasında, bir "Araz firtınası" yaşanır.

...Ötən əsrin 90-cı illərində mənfur düşmənlərimiz tərəfindən blokadaya salınan Naxçıvan böyük enerji problemləri ilə üzləşir. Həmin dövrdə Naxçıvanın enerji təminatında yeganə rolu Araz Su Elektrik Stansiyası oynayırdı. Bu stansiya əsas istehsal olunan 15-20 meqavatt elektrik enerjisi fasilələrlə muxtar respublikanın enerji xətlərinə ötürülür. Məhz həmin dövrdə ulu öndər Heydər Əliyevin şəxsi nüfuzu sayəsində qonşu İran İslam və Türkiyə respublikaları ilə əldə olunmuş razılığa əsasən idxal olunan enerji hesabına Naxçıvanın enerji təminatı nisbətən yaxşılaşdırılır. Növbəti illərdə isə dahi şəxsiyyətin Naxçıvan üçün arzuladıqları həyata keçərək muxtar respublika enerji idxal edən regiondan enerji ixrac edən regiona çevrilir. Bütün bunlarla yanaşı, 20 meqavatt gücündə olan Araz Su Elektrik Stansiyası hazırda da muxtar respublikanın enerji istehsalında mühüm rol oynayır. "Naxçıvan Muxtar Respublikasının sosial-iqtisadi inkişafına dair 2023-2027-ci illər üçün Dövlət Proqramı"nda isə Araz SES-in yenidən qurulacağı da nəzərdə alınmışdır. Beləliklə, bu il fəaliyyətinin 55 illik tamam olan bu stansiya muxtar respublikanın enerji təhlükəsizliyinin təmin olunmasına bundan sonra da öz töhfəsini verməkdə davam edəcəkdir.

Qədim diyarda Hemodializ Mərkəzi yaradılır

"Naxçıvan Muxtar Respublikasının sosial-iqtisadi inkişafına dair 2023-2027-ci illər Dövlət Proqramı"na uyğun olaraq, muxtar respublikada xroniki böyrək çatışmazlığı olan xəstələrə göstərilən ixtisaslaşdırılmış tibbi yardımın daha da yaxşılaşdırılması məqsədilə Hemodializ Mərkəzi yaradılır.

Pasiyentlərə daha rahat və keyfiyyətli xidmətin göstərilməsi, müasir avadanlıqların alınması məqsədilə müvafiq satınalmalar həyata keçirilib. Burada quraşdırılan osmos cihazları hemodializ prosesində toksinlərin və artıq maddələrin təmizlənməsini təmin edəcək. Mərkəzdə uşaqların dializ prosesini daha rahat keçirmələri üçün pediatrik dializ bölməsi də yaradılıb.

Alınan avadanlıqlardan Şərur Rayon Mərkəzi Xəstəxanasına 4 ədəd, Sədərk

Rayon Mərkəzi Xəstəxanasına isə 2 ədəd hemodializ cihazı veriləcək. Sədərk Rayon Mərkəzi Xəstəxanasında əvvəllər hemodializ cihazı olmadığı üçün xəstələr müalicə üçün Şərur Rayon Mərkəzi Xəstəxanasına müraciət etmək məcburiyyətində qalırdılar. Yeni təchizatla, digər rayonlarda da xəstəxanalarda hemodializ cihazlarının sayı artırılacaq və yeni bölmələr yaradılacaqdır.

NDU-da inklüziv təhsil müzakirəsi

Naxçıvan Dövlət Universitetində "Konstitusiyaya və Suverenlik İli"nə həsr olunan "İnklüziv təhsil: nailiyyətlər və qarşıda duran vəzifələr" mövzusunda I Respublika Elmi konfransı keçirilib.

Universitetin mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, NDU-nun Beynəlxalq Məktəbdə keçirilən konfrans Naxçıvan Dövlət Universiteti, Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti, Bakı Slavyan Universiteti və Xəzər Universitetinin birgə təşkilatlığı, Naxçıvan Muxtar Respublikası Təhsil və Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi nazirliklərinin iştirakı ilə təşkil olunub.

Naxçıvan Dövlət Universitetinin rektoru Elbrus İsayev giriş sözü ilə tədbiri açıq elan edərək bildirib ki, konfrans müxtəlif əqli və məhdud fiziki imkanlı uşaqların geniş çeşidli tədris fəaliyyətlərinə cəlb edilməsinə dair aparılmış tədqiqatların müzakirə edilməsi, problemin həlli yollarına dair

təkliflərin dəyərləndirilməsi məqsədi daşıyır.

Elmi məclis Naxçıvan Muxtar Respublikasının Təhsil naziri Elxan Nəcəfovun, Naxçıvan Muxtar Respublikası Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi nazirinin müavini,

nazir vəzifəsini müvəqqəti icra edən Fərid Bağırzadənin, Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin prorektoru Aşof Zamanovun, Bakı Slavyan Universitetinin Pedaqogika və psixologiya kafedrasının müdiri Pıralı Əliyevin, Xəzər

Universitetinin humanitar, təhsil və sosial elmlər fakültəsinin dekani Aygün Verdiyevanın çıxışları ilə davam edib.

Səhifəni hazırladı:
Səbuhi HƏSƏNOV
XQ

Naxçıvan

Qazi atanın qazi oğulları

Elan olunmamış Qarabağ müharibəsi başlananda Azərbaycan dövlət müstəqilliyini yenidən bərpa etmişdi. Ölkənin iqtisadiyyatı illic vəziyyətində idi. Ordumuz yenidən təşkil olunurdu. Bir yandan da daxili çəkişmələr səngimirdi. Fürtətdən istifadə edən erməni millətçiləri yeni torpaqlar qoparmaq iddiası ilə Qarabağda terrorlar törədirdi, Azərbaycan kəndlərini atəşə tuturdular... Səmasında qara buludlar doluşan yurdumuz qeyrətli oğullarının ümidinə qalmışdı və onlar Vətənin müdafiəsinə qalxdılar. Azərbaycanın hər yerində könnüllü dəstələr Qarabağa yollandı. Çoxu da silah-sursatsız, Vətən sevgisi, ürəklərinin hökmü ilə...

Könnüllülərin cərgəsində Qax rayonunun övladları da vardı. Onlardan biri Zəyəm kənd sakini Famil Sırac oğlu Əmranovdur. Famil 1966-cı ildə sadə bir ailədə dünyaya göz açdı. Kənd orta məktəbinin məzun olub. Əsgər yaş çatanda Sovet ordusu sıralarında xidmətə çağırılıb. İki il Uzaq Şərqdə – Xabarovskda xidmət edib. 1986-cı ildə doğmalarının yanına qayıdıb, bir neçə il təsərrüfatda çalışıb. Birinci Qarabağ müharibəsi başlananda cəbhəyə könnüllü gedib, 1991-ci ildən 1993-cü ilin əvvəlinə kimi Ağdam–Xocavənd istiqamətində döyüşüb. Famil o illəri belə xatırlayır:

– O vaxt Qarabağ müharibəsində Azərbaycanın hər guşəsindən gələn igid oğullar könnüllülərdən ibarət batalyonların tərkibində vuruşurdular. Silah-sursatımız çatışmırdı. Çox şəhid verirdik, amma düşmənlə arxa çevirib qaçmırdıq, çətin məqamda əlbəyaxa da vuruşurdur. 1993-

Zəyəm kənd məktəbində təhsil alıb. Məktəbdə tez-tez müharibə iştirakçıları ilə keçirilən görüşlər, Qarabağla bağlı tədbirlər və bir də atasının hər fürsətdə döyüş yolu, itirdiyi dostları haqqında yanğı ilə söylədikləri onun uşaq qəlbində bir intiqam alovü şöləndirmişdi...

– Mən hələ uşaqlıqdan “Marş irəli, Azərbaycan əsgəri!” mahnısının sədaları altında sevmişəm Vətənim. Köndimizdə orduda xidmət edən yüksək rütbəli zabitlər çoxdur. İldə bir dəfə onlarla görüşürdük. Polkovnik-leytenantlar İlham Feyzullayevin, Kənan Qurbanovun, Vidadi Şamilovun və mayor Yusif Şabanovun məktəblilər qarşısında çıxışları, geyimləri, hətta yerləşləri mənə valeh edirdi. Qərara almışdım ki, mən də onlar kimi hərbiyə olacağam. 8-ci sinifi bitirib, 2009-cu ildə C.Naxçıvanski adına Hərbi Liseyə qəbul olundum. Atam onda hamıdan çox sevinir-

Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin kapitanı Ramil Sıracı ağır döyüşlərdə – gizir İmran İsmayılov (beyləqanlı), leytenant Cavid Hüseynov (naxçıvanlı), əsgər Fərid Nuruzadə (biləsuvarlı) kimi igid və sədaqətli dostlar qazanıb. Qardaşı kimi sevdirdi, şamaxılı əsgər Yusif Əliyevin döyüşdə şəhid olması onu sarsıdıb. O, bir ömür boyu Yusifi ehtiramla xatırlayacaqdır.

...44 günlük müharibədə qardaşım əyni cəbhədə döyüşürdü, O da xüsusi təyinatlılardan idi. Mənim yaralandığımı gördü, lakin mövqeyindən ayrıldı. Onun mövqeyindən ayrılması düşmənlə fürsət verirdi. Təxliyə ediləndən sonra qardaşım telefonla danışdı. Vəziyyətim yaxşı deyildi. Hər şey ola bilərdi. Qardaşım tapşırırdı ki, evdəkilərə yaralandığımı deməsin.

Anti-terror əməliyyatı zamanı ikinci dəfə yaralandım. Bədəmim dalik-deşik olmuşdu. 4 saat təxliyə üçün gözlənilirdi. Bu dörd saatda 30 illik həyatım göz önündən gəlib-keçdi. Hissədə tək mən evli idim. Oğlum Özcanın 4 yaşı var idi. Hey dua edirdim ki, oğlum yetim qalmasın. Ancaq onu da düşündürdüm ki, şəhid olsam oğlum, ailəm Vətən yolunda şəhidliyimlə fəxr edəcəklər...

Böyük qardaşı Ramildən 4 yaş kiçik olan Xudaverdi Sıracı 1998-ci ildə anadan olub. Zəyəm kənd məktəbində 9-cu sinfi bitirib, təhsilini Qax Peşə Liseyində davam etdirib. 2016-cı ildə həqiqi hərbi xidmətə çağırılıb, xüsusi təyinatlı bölmədə xidmət edib. Xüsusi təyinatlıların kursunu keçib. Xidmət müddəti başa çatandan sonra müqavilə ilə hərbiyə qalıb. 44 günlük Vətən müharibəsində Xudaverdinin döyüş yolu Füzulidən başlayıb, Cəbrayıl, Xocavənd, Hadrut və Şuşaya qədər uzanıb. 2021-ci ildə müqaviləsinin müddəti başa çatır və o, Qaxa qayıdır. Hazırda Qax Rayon Polis Şöbəsinin əməkdaşdır.

Döyüşlərdə göstərdikləri igidliyə və şücaətə görə hər iki qardaş dövlət tərəfindən təltif olunub. Ehtiyatda olan kapitan Ramil Sıracı “Cəbrayılın azad olunmasına görə”, “Füzulinin azad olunmasına görə”, “Xocavəndin azad olunmasına görə”, “Cəsur döyüşçü”, “Döyüşdə fərqlənməyə görə”, habelə “Vətən müharibəsi iştirakçısı”, 3 dərəcəli “Qüsuruz xidmətə görə”, “Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin 100 illiyi (1918-2018)” medalları ilə təltif olunub.

Xudaverdi Sıracı isə “Cəbrayılın azad olunmasına görə”, “Füzulinin azad olunmasına görə”, “Şuşanın azad olunmasına görə”, “Hərbi xidmətdə fərqlənməyə görə” və “Vətən müharibəsi iştirakçısı” medalları ilə təltif edilmişdir.

Birinci Qarabağ müharibəsi qazisi Famil Əmranov oğulları ilə fəxr edir. Onun 30 il içində yaşadığı acılarını indi qürur hissi sağalıb. Vətən üçün belə oğullar böyüdümlər Famil xoşbəxtdir.

Belo bir deyir var: “Oğullar ataların davamçılarıdır.” O ata xoşbəxtdir ki, onun yarımçıq qoyduqlarını oğulları tamamlaya bilərlər. Famil kimi ataların da yarımçıq qoyduqlarını oğulları başa çatdırdılar, düşməni torpaqlarımızdan birdəfəlik qovdular. Belə oğulları olan hər atasının öyünməyə haqqı var.

**Xavər ƏFƏNDİYEVƏ,
Qax rayonu, “Şəlalə”
qəzetinin redaktoru**

Aprəl döyüşçüsü, Vətən müharibəsi şəhidi Ana da, oğul da Qarabağ savaşıнын iştirakçısı olublar

Sosial şəbəkədə qarşıma Vətən müharibəsi zamanı şəhid olmuş Zaur İsmayılovun öz qeydləri çıxdı: “Eyni anadan doğulana qardaş, eyni ana üçün ölümə gedənlərə qəhrəman deyirlər. Allah rəhmət eləsin şəhidlərimizə, var olsun qazilərimiz. Qazılar bizi şəhidlərimizin əmanətidir”. Bu çıxışın sorasına düşdüm. Yollar mənə Zaur İsmayılovun vaxtilə yaşadığı Maştağaya, anası Sevil Hüseynovanın evinə apardı.

Öyrəndim ki, Zaur İsmayılov 1995-ci il iyulun 29-da Lənkəran rayonunun İstisu qəsəbəsində anadan olub. Şəhid Vüqar Məmmədov adına Cəlilabad rayon Göytəpə şəhər orta məktəbində təhsil alıb. 2013-2015-ci illərdə Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin sıralarında müddətli həqiqi hərbi xidmət keçib. 2015-2017-ci illərdə Azərbaycan Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrinin

di ki, hospitalda valideynlərindən, doğmalarından qabaq başı üstündə Zauru görüb. Zaur şəhid olandan sonra Şüvəladan yaşlı biri onun nömrəsinə zəng etdi. Mənimlə danışdı, oğlumun şəhidlik xəbərini pis oldu. Dedi ki, öz övladı olmayıb. Zaur ona övladdan da yaxın olub, həkimə aparıb, dərman, ərzaq və sair alıb. Pandemiyanın ən kəskin vaxtlarında Ağcabədidən

sıralarında “gizir” rütbəsi ilə xidmətini davam etdirib. Məlum Aprəl döyüşlərində iştirak edib. Döyüş zamanı ağır yaralanıb və səhhəti ilə əlaqədar 2017-ci ildə ordudan tərxis olunub. Müxtəlif MMC-lərdə mühafizəçi işləyib.

Vətən müharibəsi başlandı 2 gün sonra Zaur könnüllü olaraq ordu sıralarına qayıdıb. Füzulinin azadlığı uğrunda gedən döyüşlərdə vuruşub. Oktyabrın 7-də döyüş tapşırığını yerinə yetirərək igidliklə şəhid olub. Lənkəran rayonunda dəfn edilib. Ölümləndən sonra 3-cü dərəcəli “Vətənə xidmətə görə” ordeni və “Vətən uğrunda”, “Cəsur döyüşçü”, “Füzulinin azad olunmasına görə”, “Şuşanın azad olunmasına görə” medalları ilə təltif edilib.

Şəhidimizin anası Sevil xanım da müharibə iştirakçısıdır. Uzun illər tibb bacısı olaraq hərbi hospitalarda xidmət edib. Tale elə götürüb ki, Vətən müharibəsində də onun bilik və təcrübəsinə ehtiyac duyulub və yenidən hospitala qayıtmalı olub:

– Artıq 4 ildir ki, torpaqlarımız işğal altında azad edilib. Bəzən qərbiyə fəxrət hissi bürüyür mənə: Zaur İsmayılov kimi şəhidin anasıyam. I Qarabağ müharibəsində Vətənimizin dar gündündə mən də ön sıralarda oldum. Biz o zaman qələbəni əldə edə bilmədik. Şükür ki, Zaur kimi oğullar qələbə sevincini Azərbaycan xalqına yaşatdılar.

Oğlum 25 il yaşadı, lakin bu 25 ilin içərisinə bütün bir əsri yerləşdirə bildi. Zaur sərhəd qoşunlarında həqiqi hərbi xidmət keçmişdi. Xidmətinə uğurla başa vurub qayıtdıqdan sonra evdə rahat ola bilmirdi. Hərbi xidməti davam etdirmək istəyirdi. Qısa müddət sonra xüsusi təyinatlılarda xidmətə başladı. O, daim şəhidlərimizin məzarlarını ziyarət edirdi. Yaşadığımız Cəlilabadda Göytəpə qəsəbəsində 2 namazlı əsgər məzarına hər bayram gül qoyardı. Məktəbə gedəndə ona verilən xərçəliyə alardı o gülləri.

Mübariz İbrahimov şəhid olanda öz vəsaiti ilə məktəbdə Milli Qəhrəmanımızın adına guşə açdırmışdı. Samirə müəllim deyirdi ki, qəhrəmanın sinifdə asılması şəklinə hərbi salam vermədən əyləşməmiş. Bunları danışanda kövrəlməmək mümkün deyil.

Uşaqlıqda övladlarını Şəhidlər xiyabanına aparanda 5 yaşlı qızın məzarını göstərmişdim. Nəcə yadında qalıbsa, həmişə ziyarət edirdi. Onunla bağlı sosial şəbəkədəki statuslarının birində yazmışdı: “Körpə quzum, mənə bağışla, hələ sənin qisasını ala bilməmişəm. Mənim kimi neçə-neçə omilər gözləyir ki, ilk fürsətdə sənin qisasını alsın”.

Sevil Hüseynova Zaur İsmayılovun “Qazılar bizi şəhidlərimizin əmanətidir” qeydindən də söz açdı:

– Zaur bu fikri şöləndirəndə müharibə barəsində düşünən az idi. Sadəcə, içindən gələn ifadələr idi. Mən hər dəfə qazi görəndə sanıram ki, Zaurumun əmanətidir.

Şəhid anası qeyd etdi ki, oğlu qısa ömründə böyük xatirələr yadigar qayıb. Onu tanıyanlar Zaur haqqında həmişə xoş fikirlər danışblar:

– General Polad Həşimov şəhid olandan sonra Zaur 1 ay Tovuzda qaldı. Gözləyirdi ki, əmr verilsin və müharibəyə 1-ci qatılardan olsun. Düşündürdü ki, Bakıdan cəbhə bölgəsinə getmək gec olar. Generalımız şəhid olan vaxt hərbcimiz Kənan İsayev də yaralanmışdı. O monə deyir-

– biri sosial şəbəkələrdə uşağına təcili qanın lazım olması barədə paylaşım edibmiş. Bu, necəə Zaurun qarşısına çıxıb. Karantın vaxtı Bakıdan Ağcabədiyə necə gedib, hələ də mənə müəmmalıdır. Özüni çatdırıb və tanımadığı, görmədiyi uşağın həyatda qalması üçün qan verib. Bu, davamlı olub, hər ay qan verib. Zəng edən, evə gəlib Zaurun onlara etdiyi yaxşılıqları deyən adamların sayı-hesabı yoxdur. İnanın bunlardan mənim heç vaxt xəbərini olmayıb.

Sevil xanım oğlunun müharibəyə necə yollanmasını da bizi danışdı:

– Müharibə 2020-ci ilin sentyabrın 27-də başladı. Mən səhəri gün Zauru zəng etdim, o artıq Tovuzda idi. Ehtiyatda olsam da, tibb işçilərinin çatışmazlığına görə sentyabrın 29-da hospitala getdim. Sonrakı gün Zaur mənə zəng edib bildirdi ki, rayon komissarlığından ona zəng edib çağırılıb. Şəhid olmağımdan öncə hospitalın öndü oğlumla 5 dəqiqəlik görüşdüm, son dəfə ona sarılı bildim. Ondan sonra onunla cəmi 2 dəfə telefonda danışmışam. Hospitalda yaralı əsgərlərin müalicəsi ilə məşğul olurdu deyə, çox vaxtım olmurdu. Mən daim övladına vətənpərvərlik hissləri aşılamışam. Axı özümdə ömrümün böyük hissəsini hərbiyə, Vətənimə qurban vermişəm.

Zaur oktyabrın 7-də Füzulidə – rayonun “Buğra dərəsi” adlanan ərazidə şiddətli döyüşlər zamanı aldığı qəlpə yarısından 2 saat sonra şəhid olub. Hərbi yoldaşları bildirirlər ki, o, yolları yaxşı tanıdığı üçün dəfələrlə yanlış istiqamətə gedən silahdaşlarına düz yolu göstərib.

Oğlumun yaralanması xəbərini eşitmişdim, ancaq harada olmasını bilmirdim, axtarırdım. Zaurun Hacıqabuldan olan silahdaşı Ramin görüb ki, yaralıdır, üşüyür. Kitlini onun üzərinə qoyub ki, oğlum üşüməsin. O adla Zauru Ramin zənn edərək nəşini Hacıqabula yola salmış, orada dəfn etmişdilər. Mənb, qohumların hara zəng edirdik, Zauru tapa bilmirdik. Hətta bu üzəndən bir az rahatlanmışdım ki, hardasa çətin ərazidədir, telefonunu açma bilirdim. Amma yuxularımda onun darda olduğunu gördürdüm...

Üç gündən sonra Ramin evə hal-əhval tutmağa zəng edəndə yasa batmış ailə təcüb keçirib. Atası deyib ki, oğlunun sağ olduğunu desə, ona inanmazlar, elə bilirlər havalanıb. Səfərbərlik xidmətinə gedirəm, özün ora zəng elə.

Şəhid Ülvinin mərasimində olarkən qardaşım ağlayaraq mənə zəng etdi. Nə olduğunu demədi. Mən bildim ki, balam şəhid olub. Zaurun səhvan Hacıqabulda dəfn edilməsi mənə deyilməmişdi, oğlumun 40-da bildim. Deməli, o ailə bizi ziyarətə gəlmişdi. Bunların kim olduğunu soruşanda dedilər ki, biz Zaur üçün “üç mərasimi” vermişik.

Sevil Hüseynova gözlərini otağın künclərində gəzdirib, Zaurun yatağına boylanaraq pıçıldı və sözləri danışdı:

– Müharibəyə 5-6 gün qalmış Zaur mənə otağına çağırır başını köksüme qoyub ağladı. Nə düşündüyünü, niyə ağladığını bilmədim. İndi başa düşürəm ki, o, hər şeyi hiss edibmiş. Zaurun çox darıxıram...

**Rizvan FİKRƏTOĞLU
XQ**

cü ildə Ulu öndərin yenidən Azərbaycana rəhbərliyə qayıtması vəziyyəti dəyişdi. Nizami ordu formalaşandan sonra könnüllülər tərxis edildi. Mən də kəndə qayıtdım. Ancaq özümü təqsirkar bilirdim. Gecələr kabusum olmuşdu. Qollarım arasında döyüş dostlarının “Vətən sağ olsun!” – deyərək şəhid olmasını, yaralı döyüşçülərimizin son nəfəsində vuruşduğunu unuda bilmirdim. Qanları yerə qalmışdı igid oğullarımızın. Düz 30 il bu göynərtini içimdə yaşatdım. Amma inanırdım! İnanırdım ki, gec-tez düşməndən qisas alınacaq, torpaqlarımız işğaldan azad ediləcək. Və o gün gəldi. 44 günlük Vətən müharibəsində Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin əsgər və zabitlərinin şücaət, xalqımızın birliyi, Ali Baş Komandanımızın qətiyyəti ilə qazınan tarixi Qələbə! Ordumuz bir daha sübut etdi ki, Azərbaycan xalqı qəhrəman xalqdır. Tarixi qələbəmiz hamımızı sevindirdi. Bu qələbə sevincindən Birinci Qarabağ müharibəsində döyüşən biz könnüllülərə də pay düşür.

Bizim yarımçıq qoyduqlarımızı oğullarımız tamamladılar. Mən özümü xoşbəxt sanıram, iki oğlum 44 günlük Vətən müharibəsinin döyüşçüsü olub. Özü də mənim döyüşdüyüm istiqamətdə vuruşublar. Bu gün onların hər ikisinin sinəsini döyüş medalları bəzəyir. Oğullarım mənim şəhid dostlarımın da intiqamını alıblar.

... Birinci Qarabağ müharibəsinin iştirakçısı Famil Sırac oğlu Əmranovun qəhrəman oğulları–Ramil və Xudaverdi qardaşları. Onlar hələ kiçik yaşlarından atalarının içində yaşadığı göynərtinin ağırlığını duyaraq Vətən sevdalısı olmuşlar...

Famil Əmranov ordudan tərxis olunduğu 1993-cü ildə ailə qurub. Hələ cəbhəyə getməmişdən qabaq sevmişdi Camiləni. Atası Sırac kişi oğluna toy edib, Camiləni gəlin götürür. 1994-cü il yanvarın 14-də ailənin ilki–Ramil dünyaya göz açır. Ramil

di: – onun oğlu da zabit olacaq. 2012-ci ildə liseyi bitirib H.Əliyev adına Ali Hərbi Məktəbə qəbul olundum. 2016-cı ildə motoatıcı ixtisası üzrə bitirib, quru qoşunlarında taqım komandiri kimi Qarabağ bölgəsində xidmətə başladım. 2018-ci ildə bölmə komandiri vəzifəsinə təyin edildim...

...2020-ci il sentyabrın 27-də Ramilin böliyi Cəbrayıl-Cocuqmərçanlı istiqamətində hücum keçir. Bölmə komandiri Ramil Sıracı döyüşə həmişə öndə gedir. Oktyabrın 4-də gecə Füzuli rayonunun Horadiz kəndi uğrunda əməliyyat zamanı düşmənlə əlbəyaxa vuruşurlar. Düşmənin atdığı el qumbarası Ramilin ayaqlarını altından parlayır. Bölmə komandiri iki ayağından yaralanır. Həmin döyüşdə bir əsgəri şəhid olur. Özü isə ağır yaralanır.

–Sağ qalmağım möcüzə idi. Düz dörd saat təxliyə oluna bilmədim. Uşaqlar mənə ölümləndən aldılar. Qanaxmanı saxlamışdılar. Səhərə yaxın təcili Bakıya hərbi hospitala göndərildim. Yaralarım sağalır-sağalmaz, noyabrın 9-da yenidən hərbi hissəyə qayıtdım. Hissəmə artıq Xocavənddə idi. Ertəsi gün müharibə dayanırdı. Xidmətim isə davam edirdi.

...2021-ci ildə baş leytenant Ramil Sıracı komando hərbi hissəsinə göndərilir. Hadrutda xüsusi təyinatlı kimi xidmət edir. 2023-cü ildə isə kapitan rütbəsi alır. Gənc zabit 2023-cü ilin sentyabrın 19-da antiterror əməliyyatı zamanı yenidən ağır yaralanır. Gecə hücum keçən xüsusi təyinatlılarımız düşmənlə tələsinə düşmüşdülər, Ramilə həmin döyüşdə 3 snayper gülləsi dəymişdi. Gecə saat 2-də yaralanan kapitan səhərə yaxın təxliyə etmək mümkün olmur. Şuşada hospitalda təcili əməliyyat edilir, daha sonra Bakıya göndərilir. Düz dörd ay hərbi hospitalda müalicə alan Ramil Sıracı 2024-cü ilin aprelinde III dərəcəli Qarabağ əlili kimi ordudan tərxis olunur. Onun yüksək rütbəli zabit olmaq arzusu, beləcə, yarımçıq qalır.

Sosial sığorta daxilolmaları 11 faiz artıb

2025-ci ilin yanvar-fevral aylarında ölkədə məcburi dövlət sosial sığorta haqları üzrə daxilolmalar 958,6 milyon manatdan çox olub.

İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidmətinin məlumatına görə bildirilir ki, bu mənbədən ödəmələr əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 11,1 faiz və ya 96 milyon manatdan çox artıb. Qeyri-büdcə təşkilatları üzrə daxilolmalar ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 15 faiz artaraq 648,4 milyon manatdan çox təşkil edib.

Qeyd edilib ki, işsizlikdən sığorta haqları üzrə daxilolmalar 2024-cü ilin müvafiq dövrünə nisbətən 15,7 faiz artaraq 34,4 milyon manata çatıb. Qeyri-büdcə təşkilatları üzrə ödəmələr isə 17,2 faiz artıb və 26,7 milyon manat təşkil edib.

İcbari tibbi sığorta haqları üzrə daxilolmalar ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 11,6 faiz artaraq 171 milyon manata yaxın olub. Qeyri-büdcə təşkilatları üzrə ödəmələr 10,8 faiz artaraq 122 milyon manata yüksəlib.

Bəxtiyar Vahabzadə – 100

Bəxtiyar taleli istiqlal şairi

Dünən AMEA Ədəbiyyat İnstitutunda Azərbaycan poeziyasının görkəmli nümayəndəsi, Xalq şairi, akademik, pedaqoq və ictimai xadim Bəxtiyar Vahabzadənin anadan olmasının 100 illiyinə həsr edilən "Ədəbiyyatımızın Bəxtiyarı" adlı elmi sessiya keçirilib.

Məclisdə iştirak edən deputatlar, yazıçılar, alimlər, təhsil və mədəniyyət işçiləri, şairin ailə üzvləri və media təmsilçiləri əvvəlcə istiqlal şairinin ömrü yoluna işıq salan sərgi ilə tanış olublar. Şairin həyat və yaradıcılığında böhs edən videoçarx da nümayiş etdirilib.

AMEA-nın prezidenti, Ədəbiyyat İnstitutunun direktoru, akademik İsa Həbibbəyli elmi sessiyanın Prezident İlham Əliyevin "Bəxtiyar Vahabzadənin 100 illik yubileyinin qeyd edilməsi haqqında" sərəncamı ilə bağlı ilk məclis olduğunu qeyd edib. O, akademiyanın müəssisə və təşkilatlarında, regional bölmə və mərkəzlərində yubiley münasibətilə silsilə tədbirlərin keçiriləcəyini, yeni nəşrlərin hazırlanacağını bildirib.

AMEA rəhbəri çağdaş Azərbaycan ədəbiyyatının parlaq siması Bəxtiyar Vahabzadənin mübariz şəxsiyyəti və çoxşaxəli yaradıcılığı ilə ədəbi-elmi fikrimizin zənginləşməsində önəmli rol oynadığını bildirib. Akademik şairin yaradıcılığını müstəqillik, azərbaycançılıq ideologiyası və istiqlal düşüncəsi baxımından daha dərinləndirən tədqiq etməyin vacibliyini vurğulayıb: "Bu gün biz böyük şairimizin irsinə müasir reallıqlar, qazandıqımız qələbə və müstəqil dövlətimizin siyasi-ideoloji düşüncəsi işığında qeyd edirik. Bəxtiyar Vahabzadə istiqlal ədəbiyyatımızın bayrağıdır, milli azadlıq hərəkatının görkəmli nümayəndəsidir. O, ölkəmizin ən ali mükə-

fatlarından olan "İstiqlal" ordenini ilk dəfə alan 3 mübariz soydaşımızdan biridir". Sessiyada bildirilib ki, Bəxtiyar Vahabzadə azərbaycançılıq məfkurəsinə dərinləndirən və özünüdərkə çağıran çoxsaylı əsərləri ilə ədəbiyyatımızın inkişafına misilsiz töhfələr verib. Şairin mübariz poeziyası istiqlal, azadlıq ideyalarının bədii təəcəssümünə çevrilib. Böyük sənətkar müasir Azərbaycan poeziyasında fəlsəfi lirikanın da gözəl nümunələrini yaradıb. Bəxtiyar Vahabzadə Azərbaycanın və Türk dünyasının söz dahilərində yer almış nadir ədiblərdən biridir.

Milli Məclisin deputatı Cavanşir Feyziyev görkəmli şair Bəxtiyar Vahabzadənin Azərbaycanın və dünyanın ən qüdrətli şairləri sırasında layiqli yer tutduğunu, Türk dünyasının da dərdlərini daim istedad və cəsarətlə qələmə aldığı deyib.

Elmi sessiyada filologiya elmləri doktorları Vaqif Yusifli "Poeziyamızın Bəxtiyarı", Elnarə Akimova "Bəxtiyar Vahabzadənin poetik məni", Əlizadə Əsgəri "Bəxtiyar Vahabzadə yaradıcılığında insan konsepsiyası" və Esmira Fuad "Bəxtiyar Vahabzadənin yaradıcılığında ana dili mövzusu" mövzusunda məruzələrlə çıxış ediblər.

T.AYDINOĞLU
XQ

Milli kinomuzun uğur və hədəfləri

Heydər Əliyev Mərkəzində Mədəniyyət Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə "Cinema talks" və "Yaradıcı Azərbaycan" mövzusunda panel iclaslar keçirilib. Nazirliyin layihəsi çərçivəsində təşkil olunan müzakirələrdə kino sənayesində çalışan yaradıcı heyət, dövlət və hökumət rəsmiləri, millət vəkilləri, mədəniyyət və elm xadimləri iştirak ediblər.

Əvvəlcə "Cinema talks" panel müzakirəsində son illər dövlət dəstəyi ilə lentə alınmış filmlərdən kadrlar nümayiş olunub. Sonra Azərbaycan Respublikası Kino Agentliyinin əməkdaşı Səbinə Bağirova ölkəmizdə xarici şirkətlər tərəfindən çəkilişlərin həyata keçirilməsi və həmin təşkilatların bu sahəyə 10 milyon dollar məbləğində investisiya yatırması haqqında məlumat verdi. O, müştərək film istehsalı, bu sahənin inkişaf perspek-

infrastrukturunun inkişafı, regionlarda yeni kinoteatrların açılması, dublyaj sənayesinin dəstəklənməsi, Türk dünyası ilə kino sahəsində birgə istehsalın (koproduksiya) təşviq olunması və digər mövzular üzrə fikir mübadiləsi aparıldı.

Daha sonra "Yaradıcı Azərbaycan" mövzusunda müzakirələr start verildi. Mədəniyyət naziri Adil Kərimli açılış nitqində qeyd etdi ki, layihənin əsas məqsədi ölkəmizdə ya-

çısının müvafiq sərəncamı ilə təsdiq olunan "Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın Tədbirlər Planına uyğun olaraq, 2023–2024-cü illərdə strategiya çərçivəsində mühüm addımlar atılıb. Aidiyyəti qurumların iştirakı ilə mədəni və yaradıcı sənayələrin təsnifatlandırılması istiqamətində Azərbaycan Respublikasında MYS sahələrinə aid edilən iqtisadi fəaliyyət növlərinin, peşələrin (vəzifələrin), ölkədə istehsal olunan, ixrac olunan MYS məhsul və xidmətlərinin siyahıları hazırlanıb və təsdiq olunması üçün Nazirlər Kabinetinə təqdim edilib. Bundan əlavə, mədəniyyət və yaradıcı sənayələr üzrə xüsusi təqəüd proqramı təsis olunub. Hazırda, ümumilikdə, 20

tivləri və beynəlxalq əməkdaşlıq məsələləri haqqında danışıq.

"Kino Sənayesinin İnkişafı Fondu" İctimai Birliyinin sədr müavini, aktyor Azər Aydamir "KinopArk" layihəsinin təqdim edərək "Azərbaycanfilm" kinostudiyasının əsaslı şəkildə bərpa edilməsini təklif etdi.

Müzakirələrdə Mədəniyyət Nazirliyi yaradıcı sənayələr və rəqəmsal inkişaf şöbəsinin müdiri Rəşad Əzizov, film, video və videooyunlar sektorunun müdiri Günay Rəhimova, "Azərbaycan Prodüserlər Gildiyası" İctimai Birliyinin sədri Müşfiq Hətəmov və başqaları da iştirak etdilər.

Burada Azərbaycan kino sənayesindəki mövcud vəziyyət təhlil olunaraq, kinofestivalların "Baku Cinema Breeze" - (BCB) və kino fondlarının müştərək istehsal üçün platforma kimi rolu, beynəlxalq müştərək filmlərin çəkilişindəki prioritetlər, kinoteatr

radıcı sənayələrin (MYS) inkişafı istiqamətində ödə olunan notisələri işıqlandırmaq və atılacaq birgə addımları müəyyənləşdirməkdir.

MYS-lər hazırda dünya miqyasında sürətlə böyüyən və iqtisadiyyatın ən çevik sahələrindən biri kimi önə çıxır, iqtisadi inkişaf və diversifikasiya üçün imkanlar təklif edir, mədəni və sosial dəyərlər yaradır. MYS-lər yaradıcılıq və intellektual kapitaldan əsas vəsait kimi istifadə etməklə mədəni komponentli mal və xidmətlərin yaradılmasını, istehsalını və paylanmasını əhatə edir. Buraya reklam, memarlıq, incəsənət, dizayn, musiqi və kino istehsalı, nəşriyyat və videooyunlar kimi müxtəlif fəaliyyətlər daxildir.

Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında həyata keçirilən islahatlar nəticəsində bu sahənin inkişafı Azərbaycan dövlətinin əsas prioritetləri sırasına daxil edilib. Dövlət baş-

tələbə müxtəlif ölkələrin aparıcı universitetlərində təhsil alır.

Sonra Əqli Mülkiyyət Agentliyi İdarə Heyətinin sədri Kamran İmanov "Yaradıcılıq həyat tərzimizə çevirək" mövzusunda maruzə etdi. Elm və təhsil nazirinin müavini Firudin Qurbanov, Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyi İdarə Heyətinin sədri Orxan Məmmədov və digər çıxışçılar MYS-lərin əhəmiyyətini yüksək qiymətləndirdilər.

Mədəniyyət nazirinin müavini Səadət Yusifova isə "Yaradıcı Azərbaycan – 2025" mövzusunda təqdimatla çıxış etdi.

Sonda nazirliyin yaradıcı sənayələr və rəqəmsal inkişaf şöbəsinin müdiri Rəşad Əzizov moderatorluğu ilə "Yaradıcılığa yatırım et!" mövzusunda təqdimatlar oldu.

Fidan SALMANOVA
XQ

Tibb kitabxanası – 85

Səhiyyəimizin bilik xəzinəsi

Özünəməxsus yubileyi qeyd edilən Respublika Dövlət Elmi Tibb Kitabxanası tipoloji baxımdan xüsusi elmi məbəddir. Kitabxana Azərbaycan SSR Xalq Komissarları Soveti tərəfindən 1939-cu ilin yanvarında yaradılıb və 1940-cı ilin martında fəaliyyətə başlayıb.

Paytaxtın Yasamal rayonunda A.Şərifzadə küçəsində yerləşən, Səhiyyə Nazirliyinə aid olan bu "qocaman" kitabxana səhiyyə orqanlarını, elmi-tədqiqat və müalicə-profilaktika müəssisələrini, eləcə də xalqın sağlamlıq problemləri ilə məşğul olan alim və mütəxəssisləri kitabxana-bibliografiya və informasiya xidməti ilə təmin edir. Düz 85 ildir ki, ağılatılı oxucuların, tibb mütəxəssislərinin xidmətindədir.

Kitabxananın direktoru Yeganə Piriyyəvadır. Onun dedikləri:

Burada ilk direktor Məryəm Səmədova olub. Sonrakı dövrlərdə kitabxanaya Əli Mehdiyev, Raisa Perelman, Sara Mirişova, Tamilla Əliyeva, Aniyə Abuzərova, Rona Pirverdiyeva rəhbərlik ediblər. Əvvəllər 2 otaqdan ibarət olan kitabxanamız indi 8 şöbəli olan böyük bir məbəddir. Oxuculara xidmət üçün böyük oxu zalı (48 yer), ona bitişik növbətçi otağı, kiçik oxu zalı (18 yer) var.

Tibb kitabxanaları şöbələrinə təşkilatı-metodik rəhbərlik həyata keçirilir və onların fəaliyyəti əlaqələndirilir. Sahəvi depozitar kitabxana və tibb elminin aktual problemləri üzrə vahid sorğu-məlumat fondlarımız var. Bilik məbədində, həmçinin rus, ərəb, fars, ingilis dillərində tibb elminin tarixinə və aktual məsələlərinə dair nəşrlər toplanıb.

Məlum olduğu kimi, təbətə digər elm sahələrinə nisbətən daha intensiv inkişafdadır. Buna görə də yubilyar kitabxanamızda istifadəçilərin informasiya tələbatını tədqiq etmək məqsədilə müxtəlif tədbirlər görülür. Şifahi sorğular, anketləşdirmə əsasında oxucuların maraq və meyllərini, tibb işçilərinin gündəlik fəaliyyət istiqamətləri, ən müasir tibb sahələri aşkar edirik ki, bu da, öz növbəsində, fondun kompleksləşdirilməsində nəzərə alınır. Kitabxanada indi artıq əsas fond Azərbaycan, rus və digər dillərdə olan 55 min 867 nüsxə kitab, jurnal, avtoreferat və s. ibarətdir. Arxiv fondu da zəngindir. Burada toplanan kitablar, əsasən, XIX əsrin sonları–XX əsrin əvvəllərini əhatə edir.

2013-cü ilin iyun ayından etibarən burada Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının (ÜST) ölkəmizdəki nümayəndəliyinin təklifi və dəstəyi ilə "ÜST güşəsi" yaratmışıq. Həmin güşədə ÜST-ün bütün çap məhsulları (kitab, broşur, informasiya və rəqəmsal jurnal, bülleten və s.), eləcə də elektron resurslar (CD) toplanıb. Bütün materiallar kitabxana qaydası üzrə texniki və elmi işləmədən keçib.

Onu da dəyərlik ki, kitabxananın el-

Ə.ƏLİYEV
XQ

Borçalı "Ölümsüzlər"i

Rustavi Təhsil və Mədəniyyət Mərkəzində 44 günlük Vətən müharibəsində şəhadətə ucalmış Borçalı əsilli qəhrəmanlara həsr olunmuş "Ölümsüzlər" kitabının təqdimatı keçirilib.

Azərbaycan və gürcü dillərində Tbilisidə nəfis tərtibatla çap olunmuş toplusun müəllifi şair-publisist Rafiq Hümət kitab haqqında ümumi məlumat verərək borçalıların, bütövlükdə, Gürcüstanda yaşayan azərbaycanlıların həm Gürcüstanın, həm də Azərbaycanın azadlıq mübarizələrində daim ön sıralarda olduqlarını vurğulayıb.

Qaratəhlə kənd orta məktəbinin direktoru Bəhram İsayev, pedaqoq-publisist Savalan Osmanlı, Rustavi şəhər 18 saylı məktəbin və Qaratəhlə məktəbinin müəllimləri Mədinə Həsənova, Ülviyyə Vey-səlova, Aygün Əliyeva, Sveta İsayeva, Dilbər və Nuranə Babayevlər çıxışlarında Azərbaycan və gürcü xalqlarının qəhrəmanlıq tarixindən söz açıb, hər iki xalqın

ortaq dəyərlərini qorumağın vacibliyindən, "Ölümsüzlər" kitabının, bu mənada, xüsusi önəmindən bəhs ediblər. Abxaziyada qəhrəmancasına şəhid olmuş Ənvər Hümətovun həyat yoldaşı Tutma Hümətova şəhidlərin adının uca tutulmasına görə öz minnətdarlığını ifadə edib.

Müəllimlərdən Nurlana Əliyeva və Tsiuri Londaridze Rafiq Hümətin "Şəhid nəğməsi" şeirini Azərbaycan və gürcü dillərində səsləndiriblər. Sonda jurnalist Azər Məmmədovun Vətən müharibəsində şəhid olan Borçalı əsilli qəhrəmanlara həsr olunmuş sənədli filmi nümayiş etdirilib.

XQ

“Tərəfsiz İsvaçrə”nin tərəfkeş siyasəti

(əvvəlki 1-ci səhifədə)

İrəvanın rəsmi informasiya agentliyi “Armenpress” xəbər verir ki, “İsvaçrə parlamentinin yuxarı palatası Dağlıq Qarabağ münafiqəsi üzrə beynəlxalq sülh konfransının təşkili ilə bağlı qətnaməni müzakirə edəcək”. Məlumatda qeyd olunur ki, martın 18-də İsvaçrə parlamentinin yuxarı palatası – Dövlətlər Şurası Dağlıq Qarabağ münafiqəsinin sülh yolu ilə həlli ilə bağlı müzakirələr keçirəcək.

“Armenpress” xatırladır: “Hələ 2024-cü ilin oktyabrında İsvaçrə Parlamentinin Milli Şurasının (parlamentin aşağı palatası) Xarici əlaqələr komitəsi ölkə hökumətini Dağlıq Qarabağ münafiqəsi ilə bağlı beynəlxalq sülh konfransı təşkil etməyə

Halbuki Azərbaycan uzun illər ermənilərdən dostlarının, havadarlarının yardımını oğurladıqlarını, qapazladıqlarını dinc şəkildə qaytarmalarını istəmişdi. Ötən otuz il ərzində ermənilər danışıq xətinə danışıqlar aparmış və Azərbaycan torpaqlarından çıxmağı düşünmədiklərini nümayiş etdirmişdilər. Belə davranışın nəticəsi indi hamıya məlumdur: Azərbaycan beynəlxalq hüquq normalarına uyğun ərazi bütövlüyünü bərpa etdi.

İndi Azərbaycan və Ermənistan sülh danışıqları aparılır. Doğrudur, proses arzulandığı kimi getmir və buna səbəb İrəvanın hələ də reallıqları həzm etmək istəməməsi ilə bağlıdır. Ermənistan hökuməti kənar qüvvələrin köməyiylə regional gündəliyi dəyişməyə çalışır və İsvaçrə

bi Qafqaz regionunda ayırıcı xətlərin yarıdılması təzislərinə uyğundur.

Əlbəttə, burada erməni lobbisinin də izi var. Hazırda İsvaçrədə, təqribən, 6 minə yaxın erməni yaşayır. Saylarının bu ölkədəki türk icmasından az olmasına baxmayaraq, haylar İsvaçrəli siyasətçilərlə sıx əlaqələr qurmağı bacarırlar. İctimai təşkilatları, dərnəyi olan İsvaçrə erməniləri Ermənistanın maraqlarını müdafiə etməyə çalışırlar. Bundan başqa, ermənilərin bu ölkədə “Artzakank” adlı qəzetinin, “Masis” adlı futbol klublarının da olduğu bildirilir. Çoxsaylı erməni təşkilatlarının mütəmadi olaraq xeyriyyə marafonları keçirmələri və toplanan vəsaitləri Azərbaycan Ordusunun cəhənnəmə göndərdiyi “dqr” rejiminə göndərdikləri də məlumdur. İsvaçrə

çağırın müvafiq qətnamə qəbul etmişdi”. Qətnamədə bildirilir ki, təşkil olunacaq konfransın məqsədi “beynəlxalq aktorların nəzarəti altında və ya iştirakı ilə erməni əhalisinin təhlükəsiz və kollektiv şəkildə qayıtması ilə bağlı Azərbaycan nümayəndələri ilə Dağlıq Qarabağ erməniləri arasında dialoqun aparılmasına yardım etmək” olacaq.

Sual olunur: İsvaçrə nədən narahatdır? Azərbaycan 5 il öncə özünəməxsus ərazilərini işğalçılardan təmizlədi. İndi erməni barbarlarının xarabalığa döndərdiyi kəndləri, qəsəbələri, rayonları və şəhərləri yenidən cənnətə çevirir. Heç bir beynəlxalq maliyyə yardımı almadan “ya-ziq və masum” erməni separatçılarının, yaradıcılarını dağıtdıqları əraziləri dirçəldir. Amma Qərbin bəzi ölkələri kimi İsvaçrə də “bulamıq suda balıq tutmaq istəyir”, “sülh tənzimləməsindən, erməni qaçqınlarından” dəm vurur.

kimi ölkələr sülhə qarşı çıxan ermənilərin dəyirmanına su tökürlər. Guya, “sülh tənzimləməsinə” həsr olunacaq konfrans keçirməklə İsvaçrə Bakı ilə İrəvanı sülhə yaxınlaşdıracaq? Azərbaycanın mövqeyi bəllidir, Ermənistanın isə sürüşkən mövqeyi prosesin məntiqi sonluqla bitməsinə, yəni sülh müqaviləsinin imzalanmasına mane olur.

İrəvanı sülhə dəvət etmək əvəzinə, Bern fəal şəkildə Ermənistanı yardım göstərir. Məsələn, 2023-cü ildə İsvaçrə Ermənistanı 1,5 milyon İsvaçrə frankı ayırmışdı. Bu həmin ölkədir ki, hələ 2003-cü il dekabrın 16-da qondarma erməni soyqırımını tanımış və bu uydurma soyqırımını inkar edən şəxsləri cərimələyir. Ermənistan yardım etmək istəyini “tarixi əlaqələrlə, humanitar dəyərlərə sadıqlıqla” əlaqələndirməyə çalışan bu Alp ölkəsinin “Dağlıq Qarabağ münafiqəsinin sülh yolu ilə həlli ilə bağlı müzakirələr” keçirmək istəyinə düşməsi siyasi motivlidir və Qərbin Cənub

hökumətinin qondarma erməni soyqırımını tanımasında böyük rolu da məhz bu erməni təşkilatları oynamışdı.

Qərbdə də gözəl bilirlər ki, Azərbaycan sülh gündəmini fəal şəkildə təbliğ və inkişaf etdirir. Bakı davamlı sülh və sabitliyə nail olmaq üçün Ermənistanla danışıqların xarici maneələrə baxmayaraq, davam etdirilməsində maraqlı olduğunu göstərir. Amma Bakı heç bir halda tarixin gedişatını tərsinə çevirməyə imkan verməyəcək. Azərbaycan ədalətli və daimi sülhün tərəfdarıdır, bu prinsipə qarşı gedən qüvvələr anlamalıdır ki, Cənubi Qafqaz regionunda sülhə yalnız beynəlxalq qanunlara hörmət etməklə, bölgədə yaranmış yeni reallıqları qəbul etməklə nail olmaq mümkündür. Ermənilər də, Qərbdəkilər də bu haqiqəti nə qədər tez dərk etsələr, sülhə bir o qədər tez yaxınlaşarlar.

S.ELAY
XQ

Yaşıl adalar

Bura məskənidir gözəlliklərin...

Söhbət Laçın Dövlət

Təbiət Yasaqlığından gedir

Azərbaycanın təbiəti olduqca gözəl və asrarəngizdir. Ölkəmizin sayısız-hesabsız çöl və meşələrini, gül-çiçəklili çəmən və dağlarını gəzib-dolaşdıqca Ulu Tanrının xalqımıza necə böyük və əvəzsiz sərvətlər bəxş etdiyinin bir daha şahidi oluruq. Bugünkü nəsillər, təbii ki, bu böyük sərvəti qoruyub gələcək nəsillərə ötürməlidir. Azərbaycan dövlətinin ekoloji siyasəti məhz bu amala xidmət edir.

Yeri gəlmişkən, son həftələr ərzində biz “Xalq qəzeti” olaraq qəzetin səhifələrində milli parklar və qoruqlarımız barədə silsilə yazılar hazırlayaraq dərc etmişik. Məqsədimiz oxucuları ölkəmizin ecazkar təbiəti, zəngin flora və faunası ilə yaxından tanış etməkdir. Bu dəfə isə Azərbaycan ərazisindəki ilk yasaqlıqlardan biri – Laçın Dövlət Təbiət Yasaqlığı barədə söz açmaq niyyətindəyik.

Qeyd etmək lazımdır ki, dövlət təbiət yasaqlıqları – təbiət komplekslərinin və ya onların komponentlərinin qorunması və ya bərpası, habelə ekoloji tarazlığın saxlanması üçün xüsusi əhəmiyyət daşıyan ərazilərdir. Bəllidir ki, yasaqlıqlarda ana təbiətimizə zərər vurma bilən hər cür fəaliyyətlər qadağan edilir.

Məlumat üçün deyək ki, Azərbaycanda ilk yasaqlıq hələ 64 il əvvəl yaradılmışdır. 1993-cü ilə qədər yasaqlıqların yaradılması prosesi davam etdirilmişdir. 2003-cü ildə yenidən yasaqlıqların yaradılmasına başla-

nılmış və həmin ildə Qax, 2005-ci ildə isə Arazboyu və Hirkan, 2008-ci ildə Zaqatala, 2009-cu ildə isə Arpaçay və Rvarud dövlət təbiət yasaqlıqları təşkil edilmişdir.

Laçın Dövlət Təbiət Yasaqlığı 1961-ci ilin noyabrında Laçın rayonunun ərazisində yaradılmışdır. Ərazisi 20 min hektardır. Ərazi, əsasən, vələs, cökə, ağcaqayın, palıd cinsli meşələrdən ibarətdir. Ekspertlər qeyd edirlər ki, sahədə bir sıra heyvanların da məskunlaşması üçün əlverişli şərait vardır. Yasaqlıqda Bezoar keçisi, Avropa cüyürü, çöl donuzu, boz dovşan, boz canavar, adi porsuq, meşə dələsi, qonur ayı və sair məməlilərə, adi çil köklük, Qafqaz tetrası, adi bildirçin, alabaxta kimi quşlara daha çox rast gəlinir.

Məlumdur ki, böyük strateji əhəmiyyət kəsb edən Laçın rayonu 30 ilə yaxın Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin işğalı altında olmuşdur. Lakin xalqımız heç vaxt bu işğal aktı ilə razılaşmayıb. 2020-ci ilin

payızında 44 günlük Vətən müharibəsindən sonra, dekabrın 1-də Laçın rayonu işğaldan azad edildi.

Acı təəssüflə qeyd edək ki, işğal dövründə erməni vandalları tərəfindən ərazinin təbii sərvətlərinə və təbii mühitinə ciddi ziyan vurulub, meşələr qırılıb, təbii ekosistemlər məhv edilib və vəhşi heyvanlar öz yaşayış areallarını tamamilə itirib. Əslində, bu, ekoloji soyqırımı idi və Ermənistan hökuməti buna görə mütləq cavab verməli olacaqdır.

Hazırda işğaldan azad edilmiş ərazilərdə bioloji müxtəlifliyin mövcud vəziyyətinin öyrənilməsi məqsədilə Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyində yaradılmış İşçi qrupu fəaliyyət göstərir. Bu ərazilərdə flora və faunanın müxtəlif növlərinin bərpası işləri aparılır.

M.HACIXANLI
XQ

Dünən Səudiyyə Ərəstanının Ciddə şəhərində ABŞ və Ukrayna nümayəndə heyətlərinin görüşü olub. ABŞ tərəfini danışıqlarda dövlət katibi Marko Rubio və ABŞ Prezidentinin milli təhlükəsizlik üzrə müşaviri Mayk Uolts təmsil ediblər. Ukrayna nümayəndə heyətinə xarici işlər naziri Andrey Sibiqa, Prezident Ofisinin rəhbəri Andrey Yermak və müdafiə naziri Rüstəm Umerov daxildir. Tərəflər ABŞ-in yardımının bərpası, eləcə də Ukraynaya kəşfiyyat məlumatlarının ötürülməsi ilə bağlı məsələləri müzakirə ediblər.

Qərb münafiqəsi Şəqrdə çözümlür

Ukrayna və ABŞ diplomatları Səudiyyə Ərəstanında görüşüblər

Xatırladaq ki, dünən Ukrayna Prezidenti Volodimir Zelenski Səudiyyə Ərəstanında işğızər səfərdə olub. Lakin o, danışıqlarda birbaşa iştirak etməyib. Ukraynanın dövlət başçısı Səudiyyə Ərəstanının vəliəhd şahzadəsi Məhəmməd bin Salmanla görüşüb.

Yeri gəlmişkən, ABŞ-in dövlət katibi Marko Rubio da Ciddədə olduğu zaman Səudiyyə Ərəstanının vəliəhd şahzadəsi ilə görüşüb. Onlar ABŞ-Səudiyyə münasibətlərini gücləndirmək yollarını müzakirə ediblər.

Qeyd edək ki, Marko Rubio Ciddəyə gedərkən təyyarədə jurnalistlərə Ukrayna rəsmiləri ilə danışıqlarla bağlı gözləntilərdən danışıb. ABŞ-in baş diplomata hesab edir ki, Ukraynanın 2014-cü il sərhədlərinə qayıtması son dərəcə çətin olacaqdır. “Düşünürəm ki, hər iki tərəf bu vəziyyətin hərbi həllinin olmadığını anlamalıdır”, – o, deyib. Rubionun sözlərinə görə, Ukraynanın rusiyalıları hər hansı bir əgəlabatan müddət ərzində 2014-cü ildə olduqları yerə qaytarması çox çətin olacaqdır.

Xatırladaq ki, ABŞ və Ukrayna arasında danışıqların birinci mərhələsi üç həftə əvvəl Səudiyyə Ərəstanının paytaxtı Ər-Riyad şəhərində keçirilib. Görüş ərəfsində Ukrayna lideri ABŞ-la konstruktiv dialoqa tam sadiq olduğunu, lazımı qərarlar və addımları müzakirə edib razılığa gəlməyə ümid etdiyini bildirib.

Səudiyyə Ərəstanına səfərindən sonra Marko Rubio martın 12-dən 14-dək “Böyük yeddilər” (G7) qrupunun xarici işlər nazirlərinin görüşü üçün Kanadanın Şarlevua şəhərinə yola düşməlidir.

Xatırladaq ki, Ciddə danışıqları ərəfsində Rusiya və Ukrayna aviasiyaları bir-birinin ərazilərinə yüzlərlə dronla güclü hava zərbələri endiriblər. Rusiya Hava Hücümündən Müdafiə Qüvvələrinin yaydığı məlumata görə, dünən Moskva ətrafında və regionlar üzərində Uk-

raynaya məxsus 337 pilotsuz uçuş aparatı (PUA) vurulub. Ekspertlər qeyd edirlər ki, bu, 2025-ci il ərzində Ukraynanın Rusiya ərazisinə ən böyük hücum olub.

Rusiya hərbiçiləri isə cəbhənin Kursk şəhəri istiqamətində hücumlarının kəsərini artırmağa çalışıblar. Mətbuata sızan məlumatlara görə, Rusiya Ordusu rəqibini xeyli sıxışdırıb. Lakin ukraynalılar isə qarşı tərəfə ciddi müqavimət göstərirlər.

Bu arada məlum olub ki, Böyük Britaniyanın Baş naziri Kir Starmer Ukrayna ilə bağlı növbəti beynəlxalq görüşü onlayn rejimdə keçirəcək. O, virtual sammitin martın 15-də baş tutacağını bildirib.

Qeyd edək ki, martın 2-də Londonda Ukraynaya yardımla bağlı 18 dövlət və birliyin nümayəndələrinin iştirak etdiyi sammit keçirilib. Görüşdən sonra Starmer Kiyevə dəstəkləmək üçün Avropanın bir çox dövlətlərindən ibarət koalisiya yaratmağa söz verib.

Yenidən Ciddəyə qayıdaq. Dünən Bakı vaxtı ilə saat 17:00 radələrində Ukrayna Prezidenti ofisinin rəhbəri Andrey Yermak yazmışdı ki, danışıqlar kifayət qədər konstruktiv keçir...

P.S. Dünən axşam Bakı vaxtı ilə saat 20.00 radələrində məlum oldu ki, ABŞ və Ukrayna nümayəndə heyətləri arasında danışıqların birinci mərhələsi başa çatıb. Bu barədə “Al Arabiya” telekanalı məlumat yayıb.

Xəbərdə qeyd edilir ki, Ukraynanın xarici işlər naziri Andrey Sibiqa “X” sosial şəbəkəsindəki hesabındakı paylaşımında bildirib ki, “Ukrayna və ABŞ nümayəndə heyətləri arasında danışıqlar sülhün irəliləməsi üçün fürsət yaradıb”. Danışıqların ikinci mərhələsinin nə vaxt başlayacağı barədə hələlik məlumat yoxdur.

Masaim ABDULLAYEV
XQ

“Keşikçidağ”da Novruz şənliyi

“Keşikçidağ” Dövlət Tarix-Mədəniyyət Qoruğu ərazisində Novruz bayramı ilə bağlı mərasim keçirilib. Şənlik qədim musiqi alətlərimiz olan saz, qara zurna, nağara, ud sadaları altında, Kosa, Keçəl, Bahar qızın və milli geyimli gənclərin xüsusi bəzədilmiş Dilbaz atları ilə məclisə gəlişi ilə başlayıb.

Tütək sadaları və sayacı sözləri altında qoyunların ağıla götürülməsi, milli geyimdə çiyinlərində səhənglə bulaqdan su götürən qızların rəqsi, xalq oyunlarından olan “Kosa-keçəl”, “Dirəddəymə”nin nümayişi, gənc qızların “Haxışta”, “Bayatı” söyləməsi, “Səmənli”, “Uzundərə”, “Tərəkmə” rəqs-

lərinin ifası mərasimə xüsusi tənənə gətirib. Atların iştirakıyla yarış keçirilib, yarış qalibinə kələğayı hədiyyə edilib.

Şənlik Novruz tonqalının ətrafında “Yallı” rəqsinin nümayişi ilə yekunlaşıb.

XQ

Güləş millimiz 4-cü dəfə Avropa çempionu olub

Albaniyanın paytaxtı Tiranada keçirilən U23 Avropa çempionatında sərbəst güləş yarışına yekun vurulub.

Millimiz rekord göstəricilərlə ardıcıl 4-cü dəfə komanda hesabında Avropa çempionu olub. İlk dəfə 2022-ci ildə U23 Avropa çempionatında bu titula sahib çıxan sərbəst güləşçilərimiz artıq 4 ildir ki, baş mükafatı özündə saxlayır. Budəfəki uğur rekord göstəricilərlə əlamətdar olub. Millimiz həm topladığı xalın, həm medalların, həm də finalın sayına görə öz rekordunu yeniləyib.

Yığmamız ilk dəfə bu yarışda 10 çəkidən 9-da medal qazanıb. İlk dəfə 5 sərbəst güləşçimiz qitə birinciliyinin finalında güləşib. Komandamız yekun sıralamada 169 xalla toplaqla özünün yeni xal rekordunu müəyyənləşdirib. Millimiz ən yaxın izləyicisi olan Türkiyəni 52 xal qabaqlayıb. Ukrayna 104 xalla üçüncü yeri tutub.

Xatırladaq ki, millinin tərkibində Arseniy Djoyev (86 kq) qızıl, Ceyhun Allahverdiyev (61 kq), Kənan Heybətov (70 kq), Ağanəzər Novruzov (74 kq) və Fərid Cabbarov (79 kq) gümüş, Rəhman İmanov (57 kq), Murad Haqverdiyev (65 kq), Sadiq Mustafazadə (92 kq) və Yusif Dursunov (125 kq) isə bürünc medal qazanıblar.

Bakıda "Turan kuboku" keçiriləcək

Milli Olimpiya Komitəsində (MOK) Avropa Kəndirlə Mübarizə Federasiyasının (ETWF) nümayəndə heyəti ilə görüş olub.

MOK-dan verilən məlumata görə, Milli Olimpiya Komitəsinin vitse-prezidenti Çingiz Hüseynzadə, MOK-un baş katibi Azər Əliyev, MOK-un idman idarəsinin müdiri Həsənağa Rzayev, Avropa Kəndirlə Mübarizə Federasiyasının prezidenti Ralf Brauningər, qurumun baş katibi Anders Andersson, Azərbaycan Kəndirlə Mübarizə İdmanı Cəmiyyəti İctimai Birliyinin İdarə Heyətinin sədri Elnur Şixəliyev iştirakı ilə baş tutan görüşdə bu idman növü ilə bağlı müzakirələr aparılıb.

MOK-un baş katibi Azər Əliyev ölkəmizdə idmanın inkişafı istiqamətində görülən işlər və qazanılan uğurlar barədə qonaqlara ətraflı məlumat verib. O bildirib ki, Milli Olimpiya Komitəsi Avropa Kəndirlə Mübarizə Federasiyasına ölkəmizdə bu idmanın inkişafı üçün lazımı dəstək göstərməyə hazırdır.

Səlimi görüşə görə təşəkkürünü bildiren beynəlxalq federasiyanın prezidenti almaniyalı Ralf Brauningər ölkəmizə səfəri barədə danışıb. O, səfər çərçivəsində kəndirlə mübarizə idman növünün inkişafı üçün bir sıra görüşlərdə iştirak etdiyini qeyd edib. Qonaq martın 9-da Abşeron Olimpiya İdman Kompleksində idmançılar, məşqçilər və hakimlər üçün seminar keçirildiyini qeyd edərək öz təcrübəsini yerli idmançılarla bölüşdüyünü bildirdi.

Ralf Brauningər, həmçinin iyun ayında Bakıda kəndirlə mübarizə idman növü üzrə beynəlxalq səviyyəli "Turan Kuboku"nun keçiriləcəyini bildirdi.

Görüş zamanı Azərbaycanda kəndirdartma idman növünün inkişafı istiqamətində görülən işlər, Avropa Kəndirlə Mübarizə Federasiyası ilə əməkdaşlıq imkanları və digər məsələlər müzakirə olunub.

Leyla QURBANOVA
XQ

"Sabunçuavtomatikaquraşdırma" ASC səhmdarlarının nəzərinə!

2 may 2025-ci il saat 10.00-da səhmdar cəmiyyətin illik ümumi yığıncağı keçiriləcəkdir.

Gündəlikdəki məsələlər:

- Səhmdar cəmiyyətin 2024-cü il üçün balans yekunlarının təhlili.
 - "Sabunçuavtomatikaquraşdırma" ASC -nin icra orqanının seçilməsi.
 - Dividendlərin bölünməsi.
 - 2025-ci ildə qarşıda duran məsələlər.
- Bütün səhmdarların iştirakı vacibdir.

Telefonlar – 450-93-19, 450-98-26.

Ünvan – Bakı şəhəri, Sabunçu qəsəbəsi, Ə.Bağirov küçəsi 10.

Cüyürlər Göygöldə yollara çıxıb...

Yazın gəlişi təkcə insanları sevindirmir. Bu günlər kimin yolu göllərin tacı Göygölə düşsə, bunu öz gözləri ilə görə bilər. Əriyən qar yollarda gedis-gəlişi "nizama salmaq"la yanaşı, neçə aydır "yörənmə" gəzətiyi gülü-çiçəyi, hamının sevsə-sevə əzizlədiyi novruzgülünü də üzə çıxarıb, bahara "xoş gəldin" deyir.

Bir tərəfdən də "əriyib suya dönersən"lərin şırıltılı nəğmələri neçə vaxtdır gəzən qusların cıkkiltisinə qarışır. Bir qədər də keçəcək, bu nəğmələrə bülüllər qoşulacaq, səhri avazları Göygöl meşələrini bürüyəcək.

Təbiətin elə bir vaxtıdır ki, insana hər şey xoş gəlir. Qarın altından cü-cü bir yarpaq da, hələlik yuvalarından uzağa getməyə cürət etməyən qarışqalar da, ağacdələnin tiqiltisi da... Bu tərəfdən də artıq yollara çıxmağa cəhd edən cüyürlər...

Həmişəki kimi ürkəkdirlər. Amma yola çox yaxın gəlirlər, sanki insan nəfəsi üçün qəribəyiblər,

darıxıblar. Əvvəllər yola çıxdı nədi, heç meşənin dərinliklərindən çıxırdılar. Çünki bəzi "təbiətsevərlər" öz "məhəbbət"lərini daşla-kəsəklə, sap-panda bildirirdilər.

Qoruğun direktoru, təpədən-dırnağadək təbiət aşığı Fuad Quliyev məşinini bir kənara çəkib deyir: "Baxın, bir neçə il əvvəlki cüyürlər deyil, heç qorxmurlar, bilirlər ki, onların hər anı nəzarətimizdədir". Sonra da əlavə edir ki, "cüyürlərin xətrinə dəyənli öz körpə balalarının xətrinə dəyən" kimi qiymətləndirirəm, hələ cəzaları dursun bir yana".

Fürsətdən istifadə edib asfalt yola çıxan bir neçə cüyürün şəklini

çəkirim. Hərəkətimi görüb qaçsalar da, Fuad müəllimin dediyi kimi, "asta qaçan nəmərdir" məsələndən çox uzaqdırlar. Meşənin dərinliklərinə gedən cüyürləri də izləyə bilir, obyektivin yaddaşına salıram...

ralgöldə o qədər maral olubmuş ki, çox zaman suyun üzünü görünürmüş. Ona görə də gölü sonradan belə adlandırdılar.

Nə isə...Rəvayət rəvayət yerində, əsas odur ki, bu mart günlərində,

Marallardan, cüyürlərdən söz düşmüşkən, bu gözəl canlılar olmadan Göygöl Milli Qoruğunu təsvir etmək, sadəcə, mümkün deyil. Hətta Maralgölün adının təsadüfən yaranmadığı həmin mənbələrdən qaynaqlanır. XII əsrdə baş vermiş məlum dağıdıcı zəlzələdən sonra yaranan Maralgöl haqqında çoxlu əfsanələr var.

Onlardan birinə görə, Gəncə xanı həmişə yaz-yayı Kəpəzin yamaclarında keçirmiş. Xanın sürsünü otaran gənc çobanın sevdiyi Maral adlı bir qızı varmış. Maral da onu sevmiş, amma şərt qoyubmuş ki, kim Kəpəzin qoynunda quruyan gözəl gölə su aparsa, ona əvəz edəcək. Aşiq gənc qızın arzusunu yerinə yetirir. Bundan sonra onun çəkdiyi çəmə "Xan qızı bulağı", göl isə Maralgöl adlanır. Bu, bir versiya.

Digər məlumata görə, XII-XIII əsrlərdə, xüsusilə yay aylarında Ma-

qışın yaza "indi sən gəl" dediyi əzəfədə cüyürləri, maralları gördüm. Elə sevindim, elə sevindim...Yadımda daha çox ağıllı gözləri qaldı. Sanki, təbiətin oyanış sevincini bizimlə bölüşmək istəyirdilər. Bölüşdülər də. Mən də sizinlə bölüşdüm.

Hamlet QASIMOV,
XQ-nin bölgə müxbiri

Göygöl

Laçın aeroportuna xidməti işçi yığılır

Böyük Qayıdış Proqramına uyğun olaraq Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Dövlət Məşğulluq Agentliyi işğaldan azad olmuş ərazilərə köçürülən sakinlər üçün aktiv məşğulluq proqramlarını davam etdirir.

Nazirliyin ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, agentlik tərəfindən "Azərbaycan Hava Yolları" QSC (AZAL) ilə birgə Laçın rayonunda əmək yarmarkası təşkil olunub. Yarmarkada bu il Laçında istifadəyə veriləcək Beynəlxalq Hava Limanında uçuşların elektrik-ışığı təminatı, rabitə, aerodrom istismarı, aviasiya təhlükəsizlik xidməti, texnoloji avadanlıqların istismarı, təmiri sahəsi və s. işlər üzrə 110-dan çox vakansiya təqdim edilib.

Yarmarkada sakinlərə vakansiyalar, iş öhdəlikləri haqqında məlumat verilib. Mübarizə edən şəxslərin CV-ləri qəbul edilərək nəzərdən keçirilib, uyğun namizədlərin qey-

diyyatı aparılıb.

Həmçinin tədbirə qatılan şəxslərə işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə icra olunan aktiv məşğulluq proqramları barədə də məlumatlar verilib.

XQ

HAVA

Bakıya duman gəlib...

Milli Hidrometeorologiya Xidmətindən verilən məlumata görə, bu gün Bakıda və Abşeron yarımadasında hava şəraitinin dəyişkən buludlu olacağı, aralıq tutulacağı, əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir. Bəzi yerlərdə aralıq duman olacaq. Mülayim cənub-şərq küləyi əsəcək.

Havanın temperaturu gecə 3-7° isti, gündüz 12-17° isti olacaq. Atmosfer təzyiqi normadan yüksək 765 mm civə sütunu təşkil edəcək. Nisbi rütubət gecə 70-80 faiz, gündüz 60-65 faiz olacaq.

Azərbaycanın rayonlarında havanın əsasən yağmursuz keçəcəyi, bəzi yerlərdə aralıq duman olacağı gözlənilir. Mülayim şərq küləyi əsəcək.

Havanın temperaturu gecə 3-8° isti, gündüz 18-23° isti, dağlarda gecə 3° şaxtadan 2°-dək isti, gündüz 10-15° isti olacaq.

Q.QASIMOV
XQ

Sağlamlıq

Baş ağrısına təbii çarə – nə cürə?

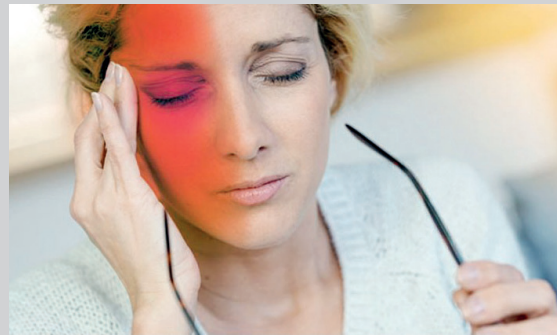
Başda müxtəlif səbəblərdən bəzən uzunmüddətli, bəzən də tez keçici ağrılar olur. Miqrən isə dərmanla belə səngiməyən güclü baş ağrısı hesab edilir.

Nevropatoloqlar miqrən tutmaları zamanı ağrıları xəfiflədən ənənəvi dərmanlardan başqa, təbii vasitələrin də kömək etdiyini bildirirlər. Xalq təbabəti reseptləri isə, az da olsa, öz müsbət təsirini göstərir. Fitoterapevtlər miqrən ağrısını yüngülləşdirən təbii vasitələrdən istifadə qaydasını açıqlayıblar.

Bal, yaxud şəkər ilə yaşıl çay. Bu, miqrən sancısını aradan qaldırmağın sürətli və əlverişli bir yoludur. Belə çayı həkimlər ilk yardım kimi də tövsiyə edirlər.

Xüsusi məhlul. 1 xörək qaşığı duz, 1 litr su, 10 millilitr kamfora spirti qarışdırılır. 1 həftə sarın yerdə saxlanılır. Şiddətli baş ağrısı başlayanda həmin məhluldan 1 çay qaşığı 1 stəkan təmiz suya əlavə edilib içilir.

Alma sirkəsi. Miqrən tutmalarında

qaranlıq otaqda uzanıb, boynunu, başı alma sirkəsi ilə masaj edib, eləcə də 1 stəkan suya 1 qaşığı sirkə qatıb içmək lazımdır.

Bütün bunlar ənənəvi dərman kimi kömək etməsələr də, ağrıları yüngülləşdirir. Ənənəvi tibbdə isə miqrənin müalicəsi üçün müasir protokollar və yeni dərmanlar var.

Z.HÜSEYNLİ
XQ

✓ "RAMON" MMC-yə məxsus dairəvi möhür və hüquq müəyyən edici sənədlər itdiyi üçün etibarsız sayılır.

"Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti

Baş ofisə və tabeliyindəki idarələrə tələb olunan yuyucu vasitələrin satın alınması məqsədilə

AÇIQ MÜSABİQƏ ELAN EDİR

Müsabiqədə iştirak etmək istəyən şəxslər www.asco.az sahifəsinə daxil olmaqla elanlar bölməsindən əlavə sənədləri və ətraflı məlumat əldə edə bilərlər. Mübarizə üçün son müddət 2025-ci il aprelin 1-i saat 17.00-dəkdir.

Sənədlər Azərbaycan dilində, 2 nüsxədə (əsl və surəti) tərtib olunmalıdır (xarici dildəki tender

təklifləri Azərbaycan dilinə tərcümə edilməlidir).

Göstərilən vaxtdan gec təqdim olunan zərflər açılmadan geri qaytarılacaqdır.

Əlaqə telefonu – (012)

404-37-00, daxili: 1219.

Ünvan – Bakı şəhəri, Mikayıl Useyinov küçəsi 2.

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN

Azərbaycan Respublikası Əqli Mülkiyyət Agentliyinin rəhbərliyi və kollektivi aparat rəhbəri Xudayət Həsənlıyev atası

İSKƏNDƏR HƏSƏNLİNİN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznü başsağlığı verir.

BAŞ REDAKTOR

ƏFLATUN
AMAŞOV

TELEFONLAR:
Reklam və elanlar: 493-82-21

Qəbul şöbəsi: 493-24-75 Mühəssiblik: 498-85-29
Məsul katib: 493-61-02 E-mail: xalqqazeti@gmail.com
Texniki şöbə: 493-59-64 info@xalqqazeti.az

+994(51) 280-16-44

"Xalq qəzeti"nin kompüter mərkəzində yığılıb və səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap olunub.

ÜNVANIMIZ:
AZ-1000, Bakı şəhəri, Bülbül prospekti, 30.
Şəhadətnamə 022273

İNDEKS 0282
TİRAJ 3373
SİFARİŞ 483
QIYMƏTİ 60 qəpik

Növbəti redaktor
MİRBAĞIR YAQUBZADƏ
Çapa imzalanmışdır 00:00